عبدالغفور لېوال

هوسی

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم: هوسۍ (۱ ــ ۲)،

شاعر: عبدالغفور لېوال،

د خپرېدو نېټه: د ۲۰۲۴ ام عیسوي کال اکتوبر میاشت،

د خپریدو ځای: افغان جرمن ا نلاین پورتال.

دهوسۍ د ډرامې په باب

رمـزنګاري (SYMBOLISM) دليـــکوالۍ يـــو اسلــوب دی ، دلویدیز والو په وینا دغـه اسلوب د نولسـمې عـيسـوي سدۍ په پای کې لومـړی ځل په فـرانسـه کې منځ ته راغلی دی ، خـوزه وايم رمـزنګاري دمحاکات ترسرليك لاندې په ختـيز کې تقـريباً تر دوو زرو کالو پخوا باب و ، په سنسکريت ژبه کې دهندوستـاني فـيلسـوف «بيدپا» تأليف «کرينکا دمنکا» چې موږ يې اوس « کليله دمنه » بولو ددې ادعا شاهد دی ، دغه کتاب دساسانيانو د نامتو پاچا نوشيروان (٥٣١-٥٧٩ع) په وختو کې په ساساني پهلوي ژباړل شوی دی .(١)

زموږ دځوان رمزنګار (SYMBOLIST) شاعر (عبدالغفور ليوال) دهوسۍ ډرامـه په پښتـو ادب کې دخپل اسلوب له مـخې درمـزنګارۍ يوه ښـه نمونه ده ، په دغـه ډرامـه کې **هوسۍ** دخپلواکۍ رمزدی ، او **دلوړو غـرونو کـلي** دګران افغـانسـتـان سـمبـول يوسل و څلور شـپـيـتـه کـاله (١٢٥٥-١٤١٩هـ ق) کـيـږي دلوړو وغـرونو دکلي دنازولي اوښـايسـتې هوسۍ دخپلولو له پاره لاس ديو (لويديز استعمار) او بيا اورديو (ختيز استعمار) ناپاکې ليځې راغښتي دي (٢)، ددوی دخونريزو او مهاجمو لښکرو د وحشيانه بريد له کبله چې نازولې او ښايستې هوسۍ ته کوم مصيبتونه او شوا خونونه ورپيښ دي **دهوسۍ ډرامه** دهغو دردناکو او زړه ربلونکو حـادثو يو مـرمـوز حـمـاسي رويداد دی زړه لاس بوډۍ

(دانګلستان ملکه) چې کوه نوریې په تاج کې ځلیـزي تېپي لاټ دیو ته سلاور کـوي « دهوسۍ کلي ته توره په لاس مـه ورځـه ، لمن له زرو ډکه ورسه ، داد هوسۍ دلاس ته راوستلو رازدی . »

دلتـه مـوږ وینو چې زمـوږ ځوان رمـزنګار پهڅـومره مـهارت د وطن پلورونکو او پر دي پالو له مخه څخه دچل او دروهي نقاب هیسته کړی دی.

څـوك چې دهوسۍډرامـه ولولي یایې واوري زه بـاور لرم دا به ومني چې په دې ډرامه کې دپیښو ترکیب او تسلسل (PLOT) څومره ابتکار لري ، ما فـوق الطبیعت کردارو ته پکښې نسته ، تشبیهات او استعارې یې په زړه پورې دي تخـیـل یې عـالي دی ، دبیـان ژبه یې اغیـزناکه ، سلیـسـه او مـحاورې تـه نژدې ده – مکالمې (dialogue) یې له حـال او مـحل سـره برابرې دي ، ابتذال نـه لري ځـیني مکالمې یې ددښـمنانو په مقابل کې خـسمونه او نفرتونه پاروي ، ځینې مکالمې یې دوپاړونو دبیا ژوندانه هڅې او د غرور غریزې له خوبه پاڅوي .

دخـوشـالۍ خبـره ده چې زمـوږ ځـوان شـاعـر توانیـدلی دی د ډرامې د لوسـتـونکو یا اوریدونکو په زړونو او ذهنونو کې دوطن سر شاره مینه او دویښتـا به بـناغلي هڅې دافـتـخاراتو د راستـنولو له تودې جذبې سره وخوځوي.

* * *

دهوسۍ ډرامـه دشکل له مـخې آزاد شـعــر دی چې په عـربي یې «شـعـرالحـر» په انګریزي یې Free verse – په فـرانسـوي ژبه یې Vers Libre – او پـه روسي ژبـه کې Svabodnoystix بولي ،

آزاد شعر له كلاسيكي شعر (نظم) سره دوه توپيره لري :

١- په آزاد شعر كې دقافيې او رديف ساتل لازم نه دي .

٢- د آزاد شـعـر مـصـرعـې (نيم بيتي) په اوږدوالي اولنډوالي كې مـتناوبه برابري نه لري . يعني په مـصـرعـو كې يې دكـمـيت لـه مـخې متناوب تكرار نسته (٣) .

د آزاد شعر ځيني پلويان په آزادۍ كې افراط كوي او د وزن مراعات هم دقافيې په څير پريږدي خو په ايران كې د آزاد شعر بنسټ ايښوونكي نيمايو شيج ويلي دي :

« زه بې وزنه شعر نه خوښوم د شعر له پاره وزن هغومره لازم دی لکه د تن له پاره جامه . » (٤)

زه وايم : دآزاد شعر په هره مصرع كې ديوه عروضي ركن (Foot) مراعات (كه سالم وي كه مزاحف) لازم دی خو دا لازمه نه ده چې دشعر په ټولو مـصـرعـو كې دې هغـه ركن دشـيـمـر لـه مـخې په مـتناوب ډول مساوي راغلى وي ، البته په آزاد شعر كې د مصرعو نامتناوبه برابري باب ده ددغه نظر له مخې ما د هوسۍ د ډرامې مصرعې كچ كړلي ، په ټولو مصرعو كې (كه لنډې وي كه اوږدې) ما يو عروضي ركن وموند چې سالم يې څلور څپې (هجاوې) لري - درې لومړۍ څپې يې خج (فشار) نه لري او پر څلورمه څپه يې خج دی ددغه سالم عروضي ركن بڼه داسې ده :

← | ں ں ں - |

دغې عروضي بڼې ته په ميټريك سيستم كې څلورم Paeon وايي خو زه يې «فاعلاتن» نومم خج يې پر «تن» دی .

هـــوسۍ د سريـــزه

دهوسۍ د ډرامې دمصرعو په پایونوکې ددغه رکن محذوف مزاحفه فرعه راغلې ده چې عروضي بڼه یې داسې ده :

|∪ ∪ –| ←

او زه یې «فعلن» نومم .

دادې ددغې ډرامې د دوو نابرابرو مـــصـــرعـــو عـــروضي سکښت (تقطیع) وړاندې کوم:

	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فعلن
ترټولـــو اوږد	∪ ∪ ∪ –	∪ ∪ ∪ –	∪ ∪ ∪ –	∪ ∪ –
۷ رکنه مصرع	زموږ هوسۍ	به ورته خا	نـــدي سره بوډۍ	
	به دتاریخ	ډیران کې ښـــــ	ـــخه شي او خـــوا	رې به شي

ترټولوکـــــوچنی	فاعلاتن	فعلن
۲ رکنه مصرع	∪ ∪ ∪ –	∪ ∪ –
	ډکنـــــګلو	نو هیواد

۳ رکنه مصرع :	نوزه دلر	دراختو	مسیمې ته
	او ددې هســــ	ـــکو دنګو غرو	کلي ته

په پښتو ادب کې زیاتره چار بیتي د فعلاتن (یا-فاعلاتن) رکن له مـــتناوب تکراره څـــــخــــه جـــوړې دي . (وګ . دخلکو سندرې ۲۲۶-۲۲۹-۲۳۱-۲۳۳-۲۳۹- اولـسـي سـنـدرې لـومـــــــــړی ټـوك

۶۱-۷۲-۱۱۰ دوهم ټوك ۱۷-۹٤-او نور...)

دهوسۍ په ډرامه کې ډوزن له مخې ځينې داسې مصرعې هم سته :

فاعلاتن | فع لن || فاعلاتن | فع ||
ويشتل بې هـ | ــــســـي و وژل بې هـ | ــــسي

په دغـه ډرامـه کې د آزاد شـعـر له غـوښـتني سـره سم قـافـيـوي هم-آهنگي لازمـه نه ده ، خـو کله کله گـاونډي نيم بيـتي په قـافـيـوي هم-آهنگي کې برابر هم راغلي دي ، لکه :

له سپينو ستو | روله الما | سوله مرمـــــ | ــــرو جوره
فضايي تــــ | ــــوله ودمبـ | ـــــني له سند | روجوره

او زما پرشون | ـــــدو يې د شو | ـــــدو باران و | او راوه
دتودي غيـ | ـــــرې دسكرو | تو كان يې | واوراوه . (۵)

دهوسۍ په ډرامه کې کله پر ذوالقافيتين هم پيښيږو ، لکه :

دهغو دنـ | ـــــگو شاه‌ځلم | ـــــيو ژېړ مرگ ومچي شپيلۍ زغوي
چې چيرته ناست | وي په کږدۍ | کې او ســپوږمۍ نڅوي

* * *

ماد هوسۍ ډرامه په ډير غور ولوستله او په ډير شوق مې واروېدله

هـــوسوه و ســريــزه

زه ځوان شاعر (عبدالغفور ليوال) ته ددې ابتکاري تخليق مبـارکي وايم دده استعداد زما په زړه کې داهيله پيدا کړيده چې دی به د پښتو ادب له پاره دتخليق په برخه کې ډير بريالي وی.

– زه دده د بري دعا کوم .

اکاډيمسين پوهاند رشاد

(١) وګ دکليلةود منه مقدمه دبيروت چاپ .
(٢) لاټ (Lord) په انګلستان کې د اشرافو لقب و.
(٣) په عربي کې دموشح ، زجل ، په پارسي کې دمستزاد ، په پښتو کې د نابرابر نيم بيتي متناوب تکراريږي.
(٤) وګ . پيام نوين مجله دشپږم کال دوهمه ګڼه ٦٣ مخ .
(٥) په دغو دواړو بيتونو کې نيم بيتي دکميت له مخي برابر راغلي دي.

زه به تن غرض وګاونډه پرې نه‌ږدم
که دګاونډه ژوندون سرې ضمان شي

آزادي تر بادشاهيه لاتېرى کا
چې دبل تر حکم لاندې شي زندان شي
(خوشحال ختټک)

د هوسۍ ترا ژيدي

انسان يوازې د ژوند لپاره هڅه نه کوي، بلکې غواړي د آزادي په مرسته ځان زبات کړي . ځان قربانوي چې آزادی ته ورسيږي، د قرباني په مرسته آزادي ته رسېدل پخپله وګړی (فرد) له منځه وړي او د دغه نه حل کېدونکی پراډکس Paradox د تراژيدی استمرار دی.

دشملې پيرۍ وجودی فلسفه آزادی دانسان طرحه، پيژندنه او ماهيت ګڼي. دا په آزادۍ محکوم انسان د ټاکنې په لايتناهي دګرکې د خپلو کړنو مسئول دی اوله مسئوليت څخه تېښته له آزادۍ څخه سترګې پټول دي.

له بلې خوا په شلمې پيړۍ کې اروا پوهنه رامنځته شوه، چې د (خودي) او (ناوېينتيا) د (يونګ) په ژبه جمعي يا قومي ناخوداګاه د سېمبولونو او تصويرونو آره زېرمه په افسانو، فولکلور اولرغوني هنر کې ريښې لري. سېمبول اوتمثيل په اروپايي شعر کې دعاطفي

هیجان په بڼه د (رېمبو) (ولرن) او (بودلر) په اشعارو کې ځان څرګند کړ اودلته شعر دافساني سېمبولیکه ژبه ده اوښایې ووایو چې دغه سېمبولیزم به له ختیزو(شرقی) سېمبولونو څخه اغېزمن وي، که دلته سنایی دنوراني پیر په مرسته په روحاني سفر پیل وکړ ، نوډېره موده وروسته (دانته) هتله لومړی د ویرژل، چې دعقل سېمبول دی اوبیا د(بیناتریسه) چې دمینې سېمبول ده په مرسته، خپل مانیزسفرپرمخ بوته. په یو اتکل داشرقي افساني دي، چې لومړی دمصر او بین النهرین له لارې لرغوني یونان او بیا ټول لویدیځ ته ورسیدي.

دیونګ دزړې نښې (کهن الکو) له مخې مولانا په مثنوي کې د ویښتیا (خود آګاه) او نیمه ویښتیا (نیمه آګاه) په منځ کې شعر وایې. خود شمس په دیوان کې ته به وایې د ناوېښتیا (ناخودآګاه) له پوړ څخه تیریږي او ټولیز(جمعي) نا ویښتیا (ناخودآګاه) له ژوروڅخه یې شعري سېمبولونه پر ژبه جاري کیږي. همدا رنګه دګویټه د (فاوست) په لومړۍ برخه کې موږپوهیږو، چې ولې دمارګرېټ مینه په ناورین بدلیږي، خو ددوهمې برخې دښتنې لپاره موږاړ یو چې پوه شو؛ لرغوني سېمبولونه څه ډول دهېلن په وجود کې بیا دهنراو شعرډګر ته راوځي.ددې سېمبولونو رېښه بنا یې دبشري تاریخ څخه ور ها خوا غځیدلې وي.

دلېوال دهوسی منظومه یوه داسې نوې هڅه ده چې دخپل زړه خبرې دافسانوي سېمبولونوپه مرسته کوي. دښکلا سېمبول (دتوروسترګومېرمن) د شپېلۍ په اسرار امېزه غږ زړه بایلي (مغروره پېغله) چې دتوروسترګوله مېرمنې سره ورته والی لري دشاعرانه تخیيل په ځواک او دشپېلۍ په کوډودرې ځله بیابیا ځان را څرګندوي. لکه هېلن چې څوپېړۍ وروسته د ګویټه دشاعرانه تخیيل په ځواک بیا څرګندیږي.

هوسۍ دخپلواکۍ نښه، دقربانۍ په مرسته د ژوند امکان مومي، هغه زخمي کيږي او پر هغې مېين کليوال خپلې سترګې، وينې او هيلې هغې ته وربښي او بيا دا پوښتنه رامنځ ته کيږي چې دآزادۍ مظهر(هوسۍ) په دومره قربانيوارزي؟

زخمي هوسۍ غواړي دښونکي اود هغه دليونۍ مينې په مرسته غنم وکري، خو ددغې منظومې زړه بوږنونکې غميزه (تراژيدي) په دې کې ده، چې دهوسۍ دمينې سپيڅلتيا او حقيقت په لرلو سره له ماتې او شکست سره مخامخ کيږي ،چې دهوسۍ دغه د(ناممکن) په لورې هڅه ديوې شاعرانه سيمبوليکې تراژيدۍ استمرارده.

دهر مان هسه (دبيديا ليوه) داسې سيمبوليکه افسانوي بېلګه ده، چې ليکوال يې د(عقل) او (هنر) پلويانو ته وايي : چې له انتزاعي منطق څخه ځان وژغوري ، خندا اوژوند زده کړي (هرمينه) د ناخودآګاه هغه څېره ده، چې غواړي د(هالر) له دروغجن شخصيت څخه دې طبيعي پېر (حالت) ته راوګرځوي. هرمينه دافسانې او نا خود آګاه نښه ده، چې د(پا بلو) په خوله خبرې کوي او (ماريا) د دوی تر منځ نيمه وېښتيا (نيمه خود آګاه) دنده لري. دغه ټول سيمبولونه دانسان په لرغوني (جمعي او قومي) روان کې ريښه لري. ته به وايې چې په دې ډول دهوسۍ (آزادۍ) مينه وال او دهغې لپاره هڅې هم زموږ په لرغوني ژوند کې ژورې ريښې لري.

په پايله کې ښا يي ووايو: دا انسان دی ، چې دآزادۍ په هکله فکر کوي او دهغې په باب پوښتنه طرحه کوي. آزادي دانسان قلمرو ده،

خودا چې ددې يا دهغې ځان ښوونې دټاکنې (انتخاب)په پايله نه پوهيږي ددې لپاره اړتيا ده، چې دياسپرس په قول له ځانه تېر شو(دل به دريا بايد زد!)ځکه چې موږ د راتلونکې په هکله نه پوهيږو.

له همدې امله ويره او اضطراب لرو، د« پو پر » په خبره دانسان راتلونکې نا معلومه ده او دپيشبيني (اتکل) وړ نه ده. دې ته ورته رواني ويره دراتلونکي په باب د«هوسۍ» په منظومه کې هم ځان تکراروي، وبه يې لولو:

کله چې لاس يو دبل غاړه کې سپېدو څخه پو ښتنه کوو:
سبا به څه کيږي
يوکال وروسته به څه پېښيږي؟

دريښتنې او انتزاعي آزادي په هکله ټاکنه (انتخاب) به دلېوال په راتلونکيو ليکنوکې وګورو، ځکه دسارتر پراندانسان آزاد دی، خو آزادکړای شوی نه دی. موږ به وګورو،چې هوسۍ به دراتلونکي په لور دخوځښت وس ولري که نه؟

پوهندوي اسد اسمايي
کابل پوهنتون
١٣٧٨/١/٢٢
د ليکلو کال ١٣٧٧ لمريز

د عبدالغفور لېوال دویمه هوسۍ

د پښتو شعر پر دېواله باندې یوه نوې زرینه خښته

څه موده مخکې زما ګران دوست څېړنوال دکتور عبدالغفور لېوال د خپلو دایمي مهربانیو له مخې، د خپلې وروستۍ منظومې (دویمه هوسۍ) لوستل راباندې ولورول. ما هم په ډېره مینه او دقت سره یووار نه، بلکې دوه ځلې ولوستله او د خپلو تجاربو په رڼا کې مې وسپړله. دا دې د خپلې سپړنې رپوټ له تاسو درنو لوستونکو سره شریکوم.

تر هرڅه مخکې د لیوال د منظومو یو لنډ جاج:

ما پخوا هم د لېوال او د ده د منظمو په باب مقالې لیکلې او خپرې کړې دي. د خپلو تېرو څېړنو په ترڅ کې چې د لېوال د منظومو په باب څه راته معلوم شوي دي، د هغو لنډ معلومات به دلته راواخلم:

د لېوال د «سلطان» منظومې د راتګ په پار (د «سلطان» د پښې غږ) ترسرلیک لاندې مې یوه مقاله لیکلې وه. د هغې مقالې په پیل کې ما د لېوال د منظومو په باب داسې لیکلي وو:

«له «سلطان» نه مخکې لیوال له ټولو شخصي، رسمي او سیاسي بوختـتـیاوو سره ـ سره؛ د ګڼو شعرونو په څنګ کې، نورې منظومې هم پنځولې دي چې نومونه یې دا دي:

۱ ـ لومړۍ منظومه «هوسۍ» (لومړۍ هوسۍ) وه، چې غالباً په ۱۳۷۷ کې بشپړه او په ۱۳۷۸ کې لومړی ځل چاپ شوه،

۲ ـ دويمه منظومه «ارشاک او اوشاس»، چې په ۱۳۷۹ کې بشپړه او په ۱۳۸۰ کې چاپ شوه،

۳ ـ دريمه منظومه «لام او ايلينو»، چې په ۱۳۸۷ کې چاپ شوې ده،

۴ ـ څلورمه «کک او زرينه» ده، چې په ۱۳۹۶ کال کې خپره شوه،

۵ ـ ځنګل (لنډکۍ منظومه) ۱۳۷۵ کې ليکل شوې او «ته زما ټوله شاعري يې» شعري ټولګه کې چاپ شوې ده،

۶ ـ سفر (لنډکۍ منظومه)، عرفاني منظومه ده، په کال ۱۳۸۴ کې ليکل شوې ده او «ته زما ټوله شاعري يې» شعري ټولګه کې چاپ شوې ده،

هيله ده چې «سلطان» هم ډېر ژر بشپړه او چاپ کړای شي.»

وروسته يې بيا په ۱۳۹۷ ـ لمريز، ۲۰۱۸ ميلادي کال کې خپلې پنځه منظومې په يوه ټولګه کې د «پينځه منظومې» تر سرليک لاندې چاپ او خپرې کړې چې دا لاندې منظومې په کې راوړل شوې دي:

ـ هوسۍ،

ـ ارشاک او اوشاس،

ـ لام او ايلينو،

ـ کک او زرينه،

ـ سلطان.

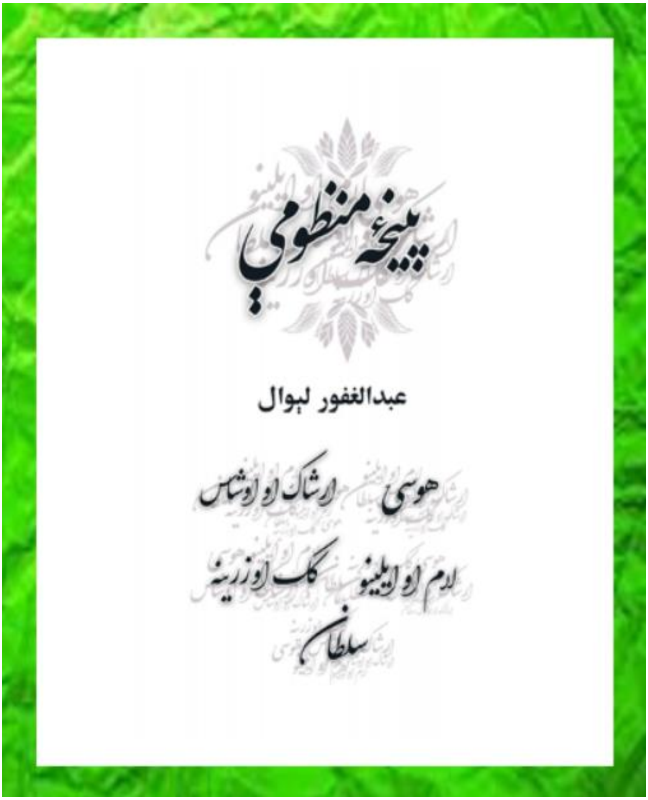

په لنډه یې که ووایم نو داسې به وي:

ـ لومړۍ هوسی د جګړو کیسې کوي، تخلیقګر یې وايي چې: لومړۍ هوسی د افغانستان د جګړو یو سیمبولیک روایت دی، چې درې بنسټي پوښتنې زموږ مخې ته ږدي:

ـ زموږ جګړې څنګه، له چا سره او د څه لپاره دی؟

ـ ایا موږ د خپلواکۍ مفهوم پېژندلی دی؟

ـ له دې جګړو څخه د راوتلو لارې‌چارې څه دي؟

(لېوال عبدالغفور، پنځه منظومې، د خپرېدوځای: کابل- بهير مطبعه، د خپرېدوکال: ـ۱۳۹۷ لمريز، ۲۰۱۸ میلادي، د مقدمې ۹ ـ ۱۰ مخونه)

ـ د ارشاک او اوشاس په باب لېوال ويلي دي چې: « ارشاک او اوشاس د کوشاني دوران د عظمت نښنه ده، چې د باګرامي ښکلا (اوشاس) او د پکتاني سرتيري (ارشاک) د مينې شور، د نيلاب له څپو سره يوځای، اباسين ته سپاري. په دې منظومه کې عشق، حماسه، هېوادپالنه او تاريخ يوداسې د بودې رنګين تال جوړوي، چې زموږ لرغونی عظمت زموږ په زړونو کې وزنګولای شي.

(لېوال عبدالغفور، پنځه منظومې، د خپرېدوځای: کابل- بهير مطبعه، د خپرېدوکال: ـ۱۳۹۷ لمريز، ۲۰۱۸ میلادي، د مقدمې ۱۰ مخ)

ـ لام او ايلينو د پخواني نورستان (بلورستان) د مدنيت، اساطيرو او لرغوني تاريخ و هنر تل‌پاتې يادګار دی. په لام او ايلينو کې د لېوال کمال تر دې حده پورې دی چې د بلورستان تيږو ته سا ورکوي او په خبرو يې راولي.

ـ په کک او زرينه کې د زاړه سيستان او د ساکانو د تولواکمنی عظمت ګورو، هلته لېدل کېږي چې ځنګه يوه مېرمن خپل خلک د خپلي شتمنی (د هلمند د سين اوبه) په خپل تدبير سره له حريص دوښمن څخه ساتي او دا لوی درس په يادګار پرېږدي چې ځنګه زموږ نيکونو د خپلو ملي ارزښتونو او شتمنيو ساتنه کوله.

ـ د لېوال د سلطان منظومې کيسه بيا د عرفاني اسطورې بڼه لري.

تر دويمې هوسی لنده موده مخکې لېوال د «پاچا» منظومه خپره کړه.

د لېوال د «پاچا» منظومې لەپاره هم ما یوه مقاله (د غفور لېوال د نورو منظومو په سیوري کې د «پاچا» مطالعه) خپره کړه، د هغې مقالې په یوه برخه کې ما لیکلي وو چې:

«لېوال هغه نوښتونه چې په خپلو تېرو تخلیقاتو کې کړي وو، د پاچا په منظومه کې یې په ساده کلیوالي ډول پسې تعقیب کړي دي، د همدې په وجه کولای شم ووایم چې عبدالغفور لیوال په اوسني پښتو ادب کې د مبتکرو شاعرانو په ډله کې د نوښت بنه استازولي په بریالي ډول کړې ده.»

د لېوال د پاچا منظومې په پار مې چې کومه مقاله لیکلې وه، د هغې مقالې په لړ کې مې یوه دوعا هم کړې وه، متن یې دا دی:

«نور دې خدای د سیاست او اداري له دایرې نه لرې وساته، څو د دغسې اثارو د تخلیق او پنځونې لپاره وخت ولرې.»

زما دوعا خدای قبوله کړه. کله چې پر افغانستان باندې تر سرو، شنو بادونو وروسته؛ سپین بادونه راوالوتل، لېوال صاحب له ټولو رسمي ـ سیاسي اداري جنجالونو راخلاص شو. اوس یې د ورځني ژوند ډېره برخه فرهنګي او علمي مسایلو ته بېله کړې ده او زما د کړې دوعا له مخې یې د خپلو تخلیقاتو لمن غوړولې او د ګڼو شعرونو او مقالو ترڅنګه یې د مهاجرت په چاپېریال کې لومړی «پاچا» (د ۲۰۲۳ ام کال جنوري) او بیا «دویمه هوسۍ» (د ۲۰۲۴ ام کال فبروري) تخلیق او خپلو مخاطبینو او پښتو ادب باندې ولوروله.

لېوال د هنر په ژبه تاریخي ناسپړلو غوټو د سپړلو لهپاره، زاړه یادګارونه مطالعه کوي، جوړو او ړنګو کلاګانو ته ورځي او ګوري یې، په تېرو هېرو قبرونو پسې دښتې، تپې، غرونه او هدیرې لټوي، په ساعتونو ساعتونو کیني او په کتابتونو کې تاریخي اسناد لټوي، سره پرتله کوي یې؛ څو داسې نښې او حقایق ترلاسه
کړي چې د هغو په رڼا کې، د تاریخي ناسپړلو غوټو په سپړلو کې مرسته ورسره وکړي؛ هوایي خبرې نه، بلکې له حقیقت سره اړخ ولګوي، موضوع ښه مستنده کړي، بیا یې د خپل هنر په څُم کې ورنګوي او بیا یې خپلو مخاطبینو ته وړاندې کړي.

ښه بېلګه یې همدا دویمه هوسۍ ده. عبدالغفور لېوال د دویمې هوسۍ د لیکلو له پاره د کابل په شېردروازه کې، ښامار ته ورته پروت دېوال د لیدلو لهپاره پر همدغه غره ورختلی او د غره پر سر تر هغومره وړاندې تللی دی چې څومره دا دېوال غځېدلی دی. د دېوال په اوږدو کې یې ټول برجونه او هلته شته قبرونه لیدلي او د هغو په باب یې پوښتنې او پلټنې کړې دي.

په دې ډول لېوال د هرې منظومې ترلیکلو مخکې تر خپلې وسې او د امکاناتو په چوکاټ کې ځان پوه کوي، بیا کېني خپل قلم ته د هنر

رنګ وراچوي او په خپل فکر کې د موضوع په باب راټول معلومات د هنر په ژبه انځوروي. دويمه هوسۍ يې ښه مثال دی.

د لومړۍ هوسۍ په تخليق سره لېوال د خپلو منظومو د تخليق لړۍ پيل کړه. لېوال په تانده ځوانۍ کې دا جُرأت درلود چې لومړۍ هوسۍ يې حتی علامه رشاد ته هم ورښودلې او ورته اورولې وه. په هماغه وخت کې رشاد صاحب داسې دوعا ورته کړې وه:

«ما دهوسۍ ډرامه په ډېر غور ولوستله او په ډېر شوق مې واوريدله.

زه ځوان شاعر(عبدالغفور لېوال) ته د دې ابتکاري تخليق مبارکي وايم، د ده استعداد زما په زړه کې دا هيله پيدا کړې ده چې دی به د پښتو ادب لپاره د تخليق په برخه کې ډېر بريالی وی.

زه د ده د بري دعا کوم

اکاديمسين پوهاند رشاد»

(لېوال عبدالغفور، پنځه منظومې، د خپرېدوځای: کابل- بهير مطبعه، د خپرېدوکال: ـ۱۳۹۷ لمريز، ۲۰۱۸ ميلادي، دهوسۍ د ډرامې په باب [د رشاد صاحب مقدمه] ۲۱ مخ)

او دا دی د علامه بابا دوعا قبوله شوه، لېوال په دې ازموينه کې داسې بريالی شو چې اوس د منظومو په ډګر کې يکه‌تازه او بې جوړې دی. زه يې په پښتو ادب کې د منظومه ليکنې قهرمان ګڼم.

په دويمه هوسۍ کې لېوال هماغه تجربه د «پاچا» تر منظومې نوره هم قوي او ښه تکرار کړې ده.

لېوال خپله «پاچا» منظومه د ۲۰۲۳ ام کال د جنورۍ په ۲۳مه خپره کړه او اوس دا دی دويمه هوسۍ يې د يوه لوړ پيام په ملتيا، له خپلو

ځانګړو انځورونو او ښکلاوو سره بشپړه شوې ده او درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي.

د ۲۰۲۳ کال د دسمبر ۳۰مه وه چې لېوال د دويمې هوسۍ د زېږېدو او راتګ زيرى وکړ، زېرى يې د خپل مخکتاب پر مخ خپور کړ او په هماغه سبا (۲۰۲۴/۱۲/۳۱) په افغان جرمن پورتال کې هم دا مطلب رابښکاره شو:«

پينځه‌ويشت کاله روسته

هوسۍ -۲-

زه پينځه ويشت کلن وم، چې د وطن بدو حالاتو د «هوسۍ» منظومې الهام راباندې ولوراوه.

زما ارواښاد استاد اکاډميسين پوهاند عبدالشکور رشاد، چې هوسۍ ولوستله، ورويې غوښتلم، په سترګو کې يې يو ځاڅکى لا ډنډ ولاړ و، درانه غړ يې له غريو سره نور ابهت هم موندلى و. راته يې وويل:

د هوسۍ په اړه مې خپل تأثر کښلى دى، که چاپوله دې، بيا يې ورسره خپور کړه. او له دې سره يې په خپل ښکلي خط ليکلي سريزه «د هوسۍ د ډرامې په باب» راوسپارله.

تر دې وروهاخوا د استاد يوې بلې خبرې پرهغه مهال حيران کړم، استاد وويل:

«هوسۍ په داسې ځاى پاى ته رسېدلې، چې له دې ځايه بېرته هم پيلېدلاى سي. خداى ج دې پر وطن ورحميږي...»

د ارواښاد استاد له کراماتو ډکې وړاندوينې ته هغه مهال ځير شوم، چې د هوسۍ د دويمې برخې د ليکلو تلوسه راپيښه شوه.

دا دی پوره پینځه ویشت کاله روسته، داسې مهال، چې زه د خپل ژوند پر پنځوسم درشل ګام ږدم، د هوسۍ دویمه برخه‌کښل پیلوم، بلکې دوه فصله مې کښلې ده.

زه هوسۍ نه لیکم. هوسۍ بیا، د هماغه لومړي ځل په څېر، ځان پخپله راباندې لیکي. د هېڅ پېښې په اړه مې وړاندې فکر کړی نه دی، هوسۍ لکه الهام راباندې اوري.

هره پېښه، هره صحنه، هر داستاني شخصیت یې په مخه راځي او ځان راپېژني.

دا څو شپې مې خوب ګډوډ دی، د هوسۍ بېلابېلې صحنې په خوب وینم. ناارام یم، ستومانه یم، خپه او غمجن یم.

هوسۍ د وطن د غمیزې داستان دی، کاشکې مو د وطن د خوښیو کیسې لیکلای. کاشکې مو د مینې او عشق داستانونه کښلی...

هوسۍ زخمي ده، د خپلواکۍ هوسۍ لاهم په سپېڅلې زمکه او پاکو اوبو د غنمو کرل غواړي، چې وطن له ربړو خلاص شي...

خدای دې نه کوي، چې - که ژوندی وپاییدم - په پینځه‌اویا کلنۍ کې د هوسۍ درېیمې برخې لیکلو ته اړ شم.

کاشکې هوسۍ خپل ارمان ته ورسیږي او زه خپله بله منظومه په یوه عاشقانه و عارفانه کیسه راوڅرخولای شم.

دعا کوئ،

هوسۍ به ژر ستاسو د سترګو ترمخ راڅرګنده شي.

ان شاءالله»

ما (آصف بهاند) په کامنټ کې داسې ورته ولیکل:

«مبارک دې وي،🥰

زما دې بیا تلوسه کړه چې دویمې هوسۍ ښکلاوې او انځورونه ته لارې وڅارم.

«په کاته ـ کاته مې سترګې په واته شي
چې خبر دې د راتله راباندې وشي»

د منظومې قهرمانان او کرکترونه:

د دویمې هوسۍ د سپړنې په پیل کې غواړم لومړۍ د منظومې قهرمانان او کرکترونه معرفي کړم، خو مخکې له دې د یادونې وړ بولم چې د ۲۰۱۹ کال د جولای په دیارلسمه نېټه په تاند ویبپاڼه کې د ښاغلي پوهنیار محب‌الله ترابي په قلم د «هوسۍ، د افغان انسان هیله» تر سرلیک لاندې، د لېوال او د هوسۍ (لومړۍ هوسۍ) په باب یوه مقاله خپره شوې چې د یادې مقالې په متن کې د علامه رشاد په حواله، د لومړۍ هوسۍ پر سیمبولونو رڼا اچول شوې ده.

ـ کلیوال شپون او مینه یې د توروسترګو ښکلې نجلۍ:

«او دلته دوه مینان،

یو یې شپونکی، چې په شپېلیو باندې کوډې کوي

بله ملنګه نجلۍ

هغه چې تورې تورې سترګې لري

غاړه په غاړه ځو یو لرې ځای ته

پاکو اوبو سپېڅلي خاورې پسې

غواړو غنم و کرو

او کليوالو ته مو ژوند وبښو

ما او د تورو تورو سترګو ښکلې...»

شپونکی په خپلې جادوګرۍ شپلۍ سره باید خلک د جهالت له درانه خوبه راويښ کړي، غنم وکري او د خپل کلي (وطن) سمسورتيا، ابادي، ازادي او خوشحالي ورپه زړه کړي. له هوسی نه درې پور اخيستي غنم چې د تورسترګې د غاړې په زرين تاويز کې يې ايښي دي، دا به د احمدشاه‌بابا پر سر باندې د غنمو د هغو تومبلو د وروو داني وي چې د شيرسرخ په جرګه کې د ده پر دستار باندې تومبل شوي وو. او اوس دوی غواړي چې چېرته سپېڅلې خاوره او له وينو ځخه پاکې اوبه ومومي څو دا غنم بيا وکري:

«غواړو غنم وکرو

او کليوالو ته مو ژوند وبښو

زخمي هوسی او کليوال

وږي نهار راته په تمه ناست دي» ۳ ام مخ

«خدايزده چې چېرته به سپېڅلې خاوره

پاکې اوبه ومومو؟

چې هلته وکرو غنم د هوسی

ها چې زمونږ د خپلواکی نښه ده.» ۶ ام مخ

ـ پرتمینه او اسه:

پرتمینه او اسه لرغوني قهرمانان دی چې په دې منظومه کې د وطن د دفاع په خاطر، د یرغلګر لښکر په مقابل کې جنګېږي. ښنګه چې په دواړو هوسیو کې د کرکټرونو تداخل شته، ځکه هماغه تورسترګي دلته د پرتمینې په نامه راڅرګنده شوې ده. همدا تورسترګې ده چې په بېلابېلو کرکټرونو کې راڅرګندېږي لکه: ملالۍ، ناهید، نازو، فرخنده او...

«زه «پرتمینه» یم او زما جانان «اسه» نومیږي

مور دوه مېین یو او د غره په دیواله کې ښخ وو

«د غبرګو تورو د پاچا» له زمانې ښخه تر نن

او تر همدې تېرې شپې پورې په خوب ویده وو

چې ستا شپیلۍ راویښ کړو»

کومه کیسه چې پرتمینه کوي، د پېښې سیمه یې د کابل شېردروازه ده او له دیوال نه موخه د زنبورکشاه او زنبیلکشاه دیوال دی چې د یوه تېري کونکي لښکر د مخنیوي لپاره جوړېږي:

«زما اسه،

زما دغه خوږ جانان هم راغی د دیوال بیګار ته

چې لمرلوېدو نه د بیدیا د لښکر

د ښرمښکیو او کربوړو له صحرا نه راروان یرغلګر

زموږ تر کلي پورې

په اسانۍ رانه‌شي

او د دې دنګ غره د لمنې خلک

د غبرګو تورو د پاچا له خونړۍ لښکره

ځان او وطن وساتي...»

ـ د غبرګو تورو شاه، د یرغلګر لښکر مشر:

په پخوانیو زمانو کې د یرغلګرو لښکرو مشر:

«... او د دې دنګ غره د لمنې خلک

د غبرګو تورو د پاچا له خونړۍ لښکره

ځان او وطن وساتي»

«د غبرګو تورو شاه لګیا و، زموږ له خلکو یې سرونه رېبل»

ـ ملنګ بابا:

د افغانستان د خلکو جمعي خرد دی.

«چې یو ناڅاپه د ملنګ بابا ښکالو راغله

هغه ملنګ چې د دوه سترګو په ځلا کې یې دونیا ښکارېدې

هغه چې زړه کې یې د دې کلي کیسې ژوندۍ دي...»

ـ د غبرګ توري شاه پیرو او د ژېړو پاڼو د لوګیو کوډګر:

د غبرګتوري شاه لارويان او لښکريان د تولنې ارتجاعي قشرونه يا د شنو، سپينو او تورو جنډو رپونکي خلک.

«دا کوډګر هم ها د خپلو تېرو ـ تېرو پلار نيکونو
په شان کوډې کړي د ژېړو ـ ژېړو پاڼو
دوی د ژېړو کاغذونو
په لوګي خلک ويده کړي
او بيا خلک په لوګيو شي طلسم
بس ړانده شي، يا کاڼه شي
يا يې ژبې و خولې ګونګۍ شي
يا له ويرې يې زوبۍ شي...»

ـ اورديو:

روسان شوروي يرغل:

«د کنګلونو له هيواده
او
د ييږو له ځنګلونو څخه
«اورديو» له خپلو سرو پيريانو سره راغی زمونږ د کلي چم ته»

ـ لاتديو:

انګريزي يرغلګر، امريکايي تيريکونکي:

«لاتديو» چې زړه يې موړ د خلکو له کينې نه ډک و»

ـ د کوډګرانو لښکر:

طالبان اوله دوره:

«د کوډګرانو د زامنو او لمسيو لښکر

هغه چې ژېړ ـ ژېړ کاغذونه يې وو ډک له لړمانو، له مارانو،
ښامارانو څخه

له ژېړ زمري نه يې زده کړې وې لا نورې کوډې»

ـ هوسۍ:

د ازادۍ سمبول:

«او د هوسۍ په ننګ وتلي کليوال يې سره وويشل په ډلو ـ ډلو»

«هغه کلونه، چې زموږ د خپلواکۍ ملکه

ښکلې هوسي د هسکو غرونو لوړو تږو کې زخمې پرته وه»

ـ تور ابليس:

پنجابي واکمنان چې تل يې زموږ پروطن او خلکو باند لوبې کړې
دي:

«يو لوی کوډګر د خرمښکيو او کربوړو له بيديا څخه د تور ابليس
بيديا ته راوست»

ـ ژیړ زمری:

اوسامه بن لادن:

اوسامه په عربي کې زمري ته وايي، لادن زېړګل ته وايي:

«د غبرګو تورو د شاه دغه لمسی

- چې يادیده «ژیـړ زمری» -

په ژیـړو، ژیړو کاغذونو کې د تورو ښامارانو د لوګیو یو بډای
کوډګر و

چې د سرو زرو څو ځولـیـې په اوښانو بار وې...»

ـ بوډا چوپړګر:

د اوردیو یا د شوروي لښکر پر ټانک باندې سپور چلباز تورمدیر:

«تر هغه روسته، چې اوردیو مات شو

تر هغه روسته، چې د یـیـرو ځنګل اور واخیسته

تر هغه روسته، چې بوډا چوپړګر ورک شو د زمان د ګردلو لړو
کې»

ـ د هوسی سپاهي:

د پاکستاني ملیشوو او تنظیمونو په مقابل کې له وطن څخه د دفاع سپاهیان چې لارښوونه یې ډاکتر نجیب کوله:

«په لومړی ورځ یې د هوسی یو سپاهي وواژه

ها چې لاتديو يې د ابليس له دښتې

د مرګ فرمان و کښلی»

ـ پنځوس يوسترګي ديوان:

د امريکا په مشرۍ د ناتو ايتلاف:

«پنځوس يوسترګي ديوان، چې راسپاره دي د پولادو په ليوانو باندې

او پاس اسمان کې پرې تاويږي د پولادو کارغان

ديوان درېيږي او د دنګو ـ دنګو غرونو کلی

بيا په لمبو کې سوزي»

ـ د کوډګرو لښکر:

دا هم تنظيميان دي او هم د طالبانو دويم ځل راتګ:

«هغه شپې، چې د کوډګرو د لښکر متروکو

د هوا ډېو کې د شړک زخمونه ونخول

هغوی، چې ژېړو کاغذونو نه ماران او ښاماران کړی کړی سوزوي

چې راروان وو د زړې کلا درشل ته د لوګيو ترمنځ

د غبرګو تورو د پاچا جنده يې هسکه په لښکر رپيده»

هغوی، چې ډېر د پيغلو نجونو او د ښځو د دوه سترګو له ليدو وېرېدل

او د سړيو له ويښتيا څخه يې کرکه راتله

د ژېړ زمري په فرمان راغلل او د ټولو ښځو سترګې يې پرې وتړلې»

ـ دويمه پرتمينه:

دا د جهالت د لښکرو په اور کې لولپه شوې فرخنده ده چې په دويم قيامت کې انځور شوې ده:

«په هغه ورځ چې اسه

او پر هغه مينه ښکلې پرتمينه پيغله

ولاړل له سيند څخه لويديز لوري ته

غوښتل يې هلته پټه شوې څه سپېڅلې خاوره بيا ومومي

د پرتمينې په زړو او هېرو شويو خاطرو کې لکه خوب چې ويني

د يو ختين منګې کيسه ګرځېده

چې پهکې پاکه او سپېڅلې خاوره

د پرتمينې مور ساتلې وه، د دې لپاره...»

د دويمې هوسۍ په دويم قيامت کې چې دويمه پرتمينه راځي او دا هڅه کوي چې ناپوه او ويده نارينه راويښ کړي او خلک د دوه توري پاچا د لارويانو پر جادو باندې پوه کړي، د کوډګرو له خوا

لومړی په تېرو ويشتل کېږي او تر ډېر زجر وروسته سوځول کېږي، دا قهرمانه معاصره فرخنده ده چې په رڼا ورځ د تيارو د لارويانو له خوا وسوځول شوه.

د منظومې نوي انځورونه او نوي شعري ترکيبونه:

په دويمه هوسۍ کې د لېوال د پنځو منظومو د شعري انځورونو او شعري ترکيبونو تجربې په نوې بڼه ځلېدلې دي. په دويمه هوسۍ کې نوي انځورونه ځکه قوي او زړه وړونکي دي چې د ټولو تېرو منظومو د شعري انځورونو تجربې سره يوځای شوې دي او د هغو په قالب کې مفاهيم ادا شوي دي.

د دويمې هوسۍ د لوستلو په ترڅ کې ما ته ډېر نوي شعري ترکيبونه او شعري انځورونه په مخه راغلي دي، دا يې ځوبښلګې دي:

ـ خو ژرندې اوبه:

«داسې يو سيند، چې په کې خو ژرندې اوبه بهيږي»

ـ ځګېروېدلي غږ:

«په ځګېروېدلي مهربانه غږ غوښتنه کوي...»

ـ ژوندون اوږدول:

«ګرانه شيونکيه! زه خو ستا د دې خوږې شپېلۍ په تمه لا ژوندون اوږدوم»

ـ د غرونو له ديوالونو څخه د رازونو دوړې ښندل:

«شپېلۍ راواخله او د تېرې زمانې کیسه نغمه نغمه کړه
د دغو غرونو دیوالونو له رازونو دوړې بیا وڅنډه
د دې نیمزالي سیند په راز مې پوه کړه
ما ته شپېلۍ ووهه!»

ــ د ښامار غځوونې:

«لکه له خوبه راویښ شوی ښامار چې غځوونې وکړي»

ــ مړاوي اننګي:

«په مړاوو مړاوو اننګو یې راروانه وه د اوښکو مرغلره رنه»

ــ د غبرګو تورو پاچا:

«د غبرګو تورو د پاچا له زمانې څخه راغلي خلک»

ــ ډول غرېبدل:

«د لوی دیوال د جوړېدلو اشر ته ډول وغرېبد»

ــ له تورو وریځو نه ځرمن ایستل:

«لکه برېښنا چې په اسمان کې په یو ګزار له تورو وریځو نه ځرمن وباسي»

ــ د باد وربښمیني څنې:

«غږ یې دره کې د پاسته باد په وربښمینو څنو غوټه،

داسې ښه لګېده»

ـ د جګړې طلسم:

«... او د جګړو طلسم مات کړو،

خپلواکي او سوله بیا راولو»

ـ نیمه‌خوا سیند:

«سیند نیمه‌خوا بهیږي»

ـ باد په اتڼ سر دی:

«... او باد د غره د دیواله په ویجاړ برج کې په اتڼ سر دی.»

ـ د سیند نیمزاله مزل:

«د سیند نیمزاله مزل موږ سره ترخنګ بهیږي»

ـ پولادي لیوان:

«کلا د ډېرو زمانو د پولادي لیوانو داړو ده کپ کپ خوړلې»

ـ د ژیړو کاغذونو لوګي:

« دوی د ژیړو کاغذونو

په لوګي خلک ویده کړي»

ـ ختیین ښامار:

«د غځېدلي اوږد ختیین ښامار له لیکې سره»

ـ د زمان خوب:

«هغوی زما شپېلۍ راوبښ کړل د زمان له خوبه»

ــ په سترګو کې برېښنا تاوېدل:

«او ما لیدل، چې د ملنګ په ځلېدلو زرځو سترګو کې برېښنا تاوېده»

ــ د جګړو سور دوزخ:

«د ډلو ډلو د جګړو په سره دوزخ کې سوزېد»

ــ د ماشوم وینه:

«هغه کلونه، چې د ډلو تورې سرې وې د ماشوم په وینو»

ــ د پولادو کارغان:

«او

ژېـړزمري د تورو وسپنو پولادو د کارغانو په زور

هلته تر اوو سمندرونو هاخوا

د لاتدیو لوړې هسکې دنګې مانۍ...»

ــ د سرو لمبو درمند:

«د سرو لمبو په درمندو کې او د اور په ژرنده

داسې ایرې ایرې کړې

«لکه چې هېڅ رادنګې شوې نه وې»

ـ د باد نڅا:

«باد یو ځل بیا د زاړه برج په منځ کې ونڅېده»

ـ د موسکا ګلونه:

«پیغلو ځوانانو په مورړ وشیندل ګلونه د خوږو موسکاوو»

ـ بې زوره سلګۍ:

«بابا ملنګ هلته ولاړ و او ژړل یې په بې زوره سلګو»

ـ د ونو په شنو څانګو کې د باد پټېدل:

«مرغی لا غوړ وې او باد پټ و د څنګله د ونو شنو څانګو کې»

ـ له لمبو او له سکروټو رغېدلې نغمه:

« یوه له درده،
له لمبو
او له سکروټو رغېدلې نغمه»

ـ د لمر چوپتیا:

«لمر به په چوپه خوله راوخوت او ځنګله نه به خاموش واوښته»

ـ د تللو زمانو ایینه:

«لکه د تللو زمانو په ایینه کې چې سبا ته ګورې»

ــ د شپېلۍ مرۍ:

«زما له ستوني نه روستۍ سکروټه لاړه د شپېلۍ مرۍ ته»

ــ جلوهلې تورې:

«د غبرګو تورو د پاچا دوه جلوهلې تورې»

ــ د سیند ژړا:

«سیند خپلې لور ته ژاړي

د پرتمینې ایرې لیکه لیکه

د سیند اوبو سره راوني دي ختیځ لوري ته...» ۶۵ ام

د پرتمینې ایرې

د اوبو ذهن مینځې

سیند لاروان دی...»

ــ د اوبو ذهن:

«د پرتمینې ایرې

د اوبو ذهن مینځې

سیند لا روان دی...»

ــ د رڼو اوبنکو فرش:

«ختیځ د خپلې ښکلې لور راتلو ته فرش د رڼو اوښکو غوړولی په لار...»

ــ په ایرو سره د اوبو مینځل:

«په هغه تور ماښام، چې سیند خپلې اوبه د پرتمینې په سپېڅلو ایرو ومینځلې»

ـ د اروا نخښېدل:

«په هغه شپه، چې د ستي پېغلې اروا د غره په لوړ دیواله ونخښېده»

ـ د باد انګولا:

«او غره د باد له انګولا سره په کوکو ژړل»

ـ د لمر زرین جام:

«لا سباوون د لمر زرین جام ته شیبې شمارلې»

زما له نظره د دویمې هوسۍ انځوریزه ننداره، د نووترکیبونو یوبل حیرانونکی کاروان دی چې لېوال په دویمه هوسۍ کې روان کړی دی. د دویمې هوسۍ په لومړي پړاو کې شپونکی له خپلې مینې سره بنه مست راون دی چې پاکې اوبه او له وینو پاکه مځکه پیدا کړي، ځو وږو او نهرو ته غنم وکري، په خپله شاعرانه دونیا کې یې ښېلتون هم چېرې لرې د د تورو سرو او خونړیو دیوانو په ساړه

زندان کې بندي کړی دی او خپله مست روان دی. دا یې د لېوال په هنرمندانه قلم د خولې ځو خبرې دي:

«ښېلتون بندي دی، خدایزده چېرته لرې

زه د دې کلي مساپر شپونکی روان یمه لا

لکه زما د خپل زړګي درزا په بل ګوګل کې

زخمي هوسۍ او کلیوال

وږي نهار راته په تمه ناست دي...»

په دويمه هوسۍ کې د شعر د نورو ښکلاوو په څنګ کې، د منظومې متن عجبه رواني لري چې له پيل نه ترپای پورې هېڅ ډول سکتګي نه په کې حس کېږي. د داستان په پيل کې شاعر په نستالژيک ډول د جګړې په اور ناسوځېدلی زمان او شين کلی يادوي. دا يې ثبوت بېلګې دي:

«ها ورکې شوې زمانې ته ګوندې بيا ورسو

چې زموږ کلي کې لا فصل د غنمو شين و

او کليوال مو په يو بل مين وو

هغه د مينې او ښکلا زمانه

چې کليوالو مو غنم کرل او مستې چينې

له پاکو سپينو اوبو ډکې بهېدلې په وبالو او ان تر سينده پورې

مستې هوسۍ،

د خپلواکۍ ملکې

لا زموږ د کلي په خوښيو پاچاهي کوله

چې لا په کلي کې د تورو سرو ديوانو لاره تېره نه وه...»

شاعر له جګړې نه مخامخ شکايت نه کوي، خو کله چې د غنمو کرلو مسؤليت باندې خبرې کوي او په پاکې خاورې او سيېڅلو اوبو پسې ګرځي، ټولې مځکې او چينې د انسان په وينو لړلې ښيي. دا يې ثبوت بېلګې دي:«

ـ لا لټوو سپېڅلي خاوره او له وينو څخه پاکې اوبه

غواړو غنم وکرو

او کليوالو ته مو ژوند وبښو...

ـ د داسې خاورې څرک لا هم نهښکار ي

چې د انسان وينه پرې بل انسان شيندلي نه وي

هغه چينه ورکه ده،

چې په کې وينه بهېدلي نه وي...

ـ خدايزده چې چېرته به سپېڅلي خاوره
پاکې اوبه ومومو؟
چې هلته وکرو غنم د هوسۍ
ها چې زموږد خپلواکۍ نښنه ده

ـ د لوږو لوږو غرونو اوښکې رارواني دي، خو رنګ په کې د وينو
ګډ دی»

د دويمې هوسۍ پيام:

په هوسۍ منظومه کې يو ځانګړنه دا ده چې تورسترګې ښکلې پېغله په بېلابېلو کرکټرونو کې راڅرګندېږي. پرتمينه، ملالۍ، ناهيد، نازو، فرخنده دا ټولې همدا تورسترګې ښکلې پېغله ده.

د دويمې هوسۍ په منظومه کې کله چې تورسترګې د پرتمينې په نامه د فرخندې په رول کې راڅرګندېږي، په هماغه ځای کې د جهالت او افراطيت قرباني کېږي، چې اسه له دوه توري پاچا نه

غاړه غوټه کړې وه او د دویمې هوسۍ د پیام اصلي خبرې دویمې پرتمینې یا فرخندې له خولې اورېدل کېږي، فرخنده په لوړغږ سره وايي چې:

زه هرڅه وينم او په هرڅه پوهېږم، تاسو ولې غواړئ چې زما سترګې وتړل شي، تاسو ولې «د ښکليو پيغلو او ښځمنو له ليدلو نه ويرېږئ داسې؟ چا څه ډول جادو دربانديې کړى دى؟

«زه پاڅېدلې يم، چې دغه تور طلسم مات کړم

زه به د نورو ښځو سترګې هم رڼې پرانيزم

زه به د ښکلو نجونو سترګو نه پردې لرې کړم

زه به دا ستاسو کوډې ونه‌منم

د دې مارانو، لړمانو، ښامارانو تور لوګي به د دې غرونو شنه اسمان څخه جارو کړم، جارو!»

پرتمينې د فرخندې په رول کې چيغې وهلې او خلکو ته يې ويل: په تاسو کوډې شوي، ويښ شئ او ځانونه پوه کړئ، زه راغلې يم چې ښځو ته د رڼا او نارينه‌وو ته د ويښتيا مفاهيم بيان کړم او...

دا څو کرښې د دويمې هوسۍ له هغې برخې رااخيستل شوي دي چې د دې منظومې د پيام يوه‌برخه په کې نغښتې دى:

«... هغې نارې وهلې:

هاى زما خلکو!

اې د سيند د دواړو غاړو خلکو!

اې غیرتي نرانو!

په تاسو کوډې شوي

تاسو په بنو او بدو نه پوهېږئ

د یو کوډګر په چیغه

خپله ببوزلې خور په کاڼو ولئ

دغه کوډګر ستاسو د هرڅه دوښمنان دي،
ولې نه ویښېږئ؟

لږ څه راویښ شئ، ګورئ دا څه کوئ؟

زه یم راغلې، چې طلسم مات کړم

زه یم راغلې، چې دې ښځو ته رڼا راولم

او نارینه وو ته ویښتیا راولم

دغو تیارو ته روښانتیا راولم»

په لنډه توګه ویلی شم: د دویمې هوسۍ پیام دا دی چې په جهالت کې راګیر خلک له ډوبېدو وژغوري او د لوی‌کوډګر په دود (لوګي) ویده شوي خلک له درانه خوبه راویښ کړي. هغه څه چې بهرنیانو د خپلو موخو د ترلاسه کولو لپاره پر موږ باندې کړي؛ د هغو پر ضد مبارزه وشي او ستونزو ته حللارې پیدا شي.

په دویمه هوسۍ کې دا پیام هم وړاندې شوی دی چې د دین په نامه تل خلک غولول شوي دي، موږ باید راببېدار شو او په حقایقو ځان پوه کړو، د مذهبي استعمار هغه کړی باید ماتې شي چې له سلګونو کلونو راپه‌دېخوا د خلکو پر ذهنونو حاکمې دي. د کوډګرو له مخې

نه مذهبي نقابونه لرې کړای شي او اصلي څېرې يې خلکو ته ورووښودل شي.

دا منظومه (دويمه هوسۍ) د ښامار سبک په پيروۍ تخليق شوې ده، توپير يې دا دی چې په ځانځاني ښامار کې خج پر جفتو څپو باندې راځي او په دويمه هوسۍ کې پر طاق څپو باندې.

ټايپي تېروتنې:

ما ته په راڵېږل شوي متن کې ځينې ټايپي تېروتنې هم ترسترګو شوې، ما د چاپېدونکي او يا پرليکه کېدونکي متن د تصحيح په غرض په نښه کړې او بېرته مې لېوال صاحب ته ورولېږلې، هغه هم په ورين تندي د متن ټايپي تېروتنې اصلاح کړې.

زه د دويمې هوسۍ تخليق د پښتو شعر پر دېواله باندې د يوې نوې او زرينې خښتې اضافه کېدل ګڼم، د جهالت په خوب ويدو خلکو ته يې د ويښولو يوه چيغه بولم. د دې غنيمت اثر د تخليق په پار لومړی ښاغلي لېوال ته او بيا د پښتو شعر ټولو مينه‌والو ته مبارکي وايم.

د غفور لېوال د شعر چينه دې رڼه او بهانده وي!

پوهندوی آصف بهاند

هيدرسليف، ډنمارک

د ۲۰۲۴ ام کال د سپتمبر پنځلسمه

لومړی هوسی

لومړی برخه

زموږ کلی زموږ مېنه

د لوړو څوکو هسکو دنګو غرونو
د سردرو د شنو لمنو خوا کې
هلته يو کلی و د مينې کلی
زه ددې کلي شپونکی
لا ډېر زلمی وم چې په مينه پوه شوم
هو!
زه مين شوم او يو چا را سره مينه پيل کړه
يوه د تورو تورو سترګو ميرمن
او د ګودر د نازولو ميره
د کليوالو ښايستونو د جرګې ګلوله
اول زه نه وم خبر
چې د ښايست او مينې دغه جرګه
هر مازيګر زما د شنې شپيلۍ نغمو ته د ګودر په غاړه
په تلوسه او تنده تمه کوي
خو يوه ورځ چې د څنګلونو ترخوا
پرښو د سيند نغمو ته غوږ ايښی و
او ځړوبي په خپلو سپينو ګوتو

لا ترنګوله د سپرلي سندره

اوچېرې لرې کټهار دزرکو
د څو تنزرو د نغمو خوب ته غاړې ایستې
ماهم شپیلۍ په شونډو کېښودله
مورږ سره ټولو کړې په ګډه پیل
د یو زیږي مازیګر
مستو شپیو کې د ځنګله زمزمې
اولا د شنه ځنګله په سترګو کې موخوب زنګاوه
چې زمونږ د کلي د ښکلا قافله
ها د ګودر د نازولو جرګه
د شنو څېړیو او زیتونو منځ نه
زما په لوري راغله
پیغلې په مینه او شور
له ما نه تاوې او راتاوې شولې
لکه رنګینې څو ګیډۍ د ګلو
او د ښکلا د قافلې سرکښې
چې وه د تورو تورو سترګو میرمن
داسې په ناز ووېل :
ای د رنګینو سردرو شپونکیه!
شپیلۍ دې وغږوه
موږه د کوزې چینې
د یو ګودر همزولې
یو ستا د ښکلو ترانو میلمنې
او ما په ډېره مینه
د شرشرې له ترنم سره مل
بیا پوکۍ ورته کړلو شنې شپیلۍ ته
او له دې ورځې وروسته

هره ورځ زه وم، شنه شپیلۍ وه
او جرګه د ښکلو
هر مازیګر به مې د تګ په وخت کې
یوه لمن ګلونه وشیندل په ښکلو پیغلو
او هرې پیغلې به پر خپلو ګوتو
هغه وربل کې ټومبل
یوه ورځ داسې هم شوه
کله چې ما خو سارایي ګلونه
د خپلې مینې په وربل کې ټومبل
هغې په ډېر اضطراب
راته په تورو تورو سترګو کې کوم څه وویل
خدای (ج) خبر څه یې غوښتل؟
همزولې ولاړې خو هغه پاتې شوه . . .
او شیبه وروسته مې چې سر و د هغې پر زنګون
نو راته داسې یې په ناز وویل :
«نوره شپیلۍ مه وهه!»
او ما په ډېره حیرانتیا ورځنې وپوښتل، چې :
مګر جانان ولې؟!
شپیلۍ خو زما و ستا د عشق ریباره
ماخو ټول عمر کې همدغه رمه
همدغه غرونه او همدا ځنګلونه
او بس همدا یوه شپیلۍ درلوده
خو بیا مې ښکلې جانان
راته په ویره ویره داسې وویل :
بیګاه مې مور راته کیسه کوله
چې د شپیلۍ غږول
ځوانیمرګي راولي

نو تېوله شپه مې له ډېر غمه سترګې پټې نه شوې
زه يوې وېرې په سرواخيستمه
ستا دځوانۍ او ستا د مينې وېرې
نه چې خدای (ج) مکړه د ځوانيو د مرګ
توره واکمنه پر تا پېښه نه شي
آه _ ربه! خوله مې کړې له خاورو ډکه
هغه سات مه کړې خدايه!
هغه سات مه کړې خدايه!
خو ما پوښتنه وکړه:
دا د ځوانيو د مرګ
توره واکمنه څوک ده؟
ولې سندرو ښخه کرکه لري؟
او دښمني کوي شپېليو سره؟
- نو نازولې راته داسې وويل :
دا يو لوی راز دی يوه لويه کيسه
زموږ د کلي د ماضي داستان دی
نو ما د تورو تورو سترګو له مېرمنې ښخه هيله وکړه
چې راته وکړي کيسه
زموږ د کلي د ماضي داستان کې څه راغلي؟
نو مې اشنا راته کيسه پيل کړه
په مينه مينه يې پوښتنه وکړه :
تا هغه شنې شنې سارايي کوترې
چې يې مښوکې ګلابي رنګ لري
سترګې يې تورې تورې
د سپينو بڼو يو امېل يې دی په غاړه کې
ليدلې چېرې؟

نو ما ځواب ورکړلو:

هو هو ليدلي مې دي
دلته يې هر سهار سيلونه راځي
او ددې شنو درو اسمان کې اتنونه کوي
بيا نجلۍ داسې وويل :
مور مې هم داسې ويل :
چې زموږ په کلي کې د دوه مينو زوړ زيارت دی
ددې زيارت په سرو او شنو جنډو کې
د ښاپيريو پاچاهي جوړه ده
او دغه شنې کوترې
د ښاپيريو د پاچا لوڼې دي
د شهزادګيو يوه ډېره ښکلې
او نازولې پيغله
د شنو کوترو د کتار ميره ده
هغه (نازو) نوميږي
چې له سندرو او شپيليو سره مينه لري
او توله ورځ خپلو همزولو سره ګرځي د نغمو په هيله
چيرې چې واوري د شپيلۍ سندرې
هلته راټولې شي غومبر ووهي
په مينه تاوې شي را تاوې شي اتڼ وکړي
کله لا وژاړي
له تورو تورو سترګو څخه اوښکې تويې کړي
يوازې ښانګې د خيريو يې د ساندو مات غړونه اوري
او نازو ځکه له شپيليو سره مينه لري
چې له هر غږ نه يې نارې د خپلې مور اوري
پر هغې ګرانه مورکۍ
چې يې په ژوند کې هېڅ ليدلې نه ده
يوازې غږ يې د شپيليو له نغمو سره مل

د هغې غوږ ته ورځي
او ما د تورو تورو سترګو له میرمنې څخه وپوښتل چې:
نو د هغې مور څوک ده؟
او د خپل کوم جرم سزا به ویني؟
چې غږ یې شته خو خپله نه ښکاري
او آن تردې چې خپلې لونې یې هم نه شي لیدی
نو پیغلې خپله کیسه بیا پیل کړه :
مور راته داسې وویل :
چې ډېر کلونه پخوا
کله چې زموږ کلي کې فصل د غنمو شین و
او دلته نه و لا زیارت ددغو دوه مینو
ځکه هغه وخت لا ژوندي وو
یو پر بل مین وو
او هره ورځ به یې همدلته
چې یې اوس زیارت دی
ددې چینې پرغاړه
د خپلې مینې دیدنونه کول
اود چینې پرغاړه
د دیدنونو پردې ښکلي محل
د ښاپیریو پاچاهي جوړه وه
دې پاچاهي کې یوه ښکلې ملکه وه چې « هوسۍ» نومیده
د خپلواکۍ تاج یې وایښی پر سر
د هسکو څوکو شنو ځنګلو واکداره
لکه یو بت د غرور
چې د ښایست سارۍ یې نه وچیرې
ښکلې هوسۍ به له همزولو سره ګرځېدله
آن له سهاره تر بیګاه پورې

د شنو درو ،ګڼو ځنګلونو منځ کې
کله به ناسته د چینې پر غاړه
او پرې همزولو به وربل جوړاوه
کله به ولاړه د ګودر لورې ته
د مستو مستو کلیوالو پیغلو
د شنو منګیو کتارونو د لیدو لپاره
خو یو ماښام چې د تیارو وزرونه
ورو ورو خوریدل پر ځنګله
او سندر بولې مرغۍ تلې د خپلو ځالو په لور
مسته هوسۍ هم را روانه وه همزولو سره
بې پروا ګرځېده خندل یې،ترانې یې ویلې
خپلې مانې ته ستنېدله د ځنګله له لورې
چې یو ناڅاپه پرې «لات دیو» را پېښ شو
یو هیبتناکه په رنګ تور او ویرونکی د دیوانو پاچا
چې و راغلی د اوو غرونو، اووسیندونو له شا
هلته چې لمر پریوځي
د لمر خاته د کلیو ښکار یې کاوه
ځان یې نغاړلی د ماښام څادر کې
چې هېڅ چانه شولیدی
هوسۍ هم ونه لیده
او په دې راز پوه نه شوه
چې د دیوانو پاچا
وربانديې زړه بایللی
خو د هوسۍ ښایست خپل کار کړی و
لات دیو له ځان سره دا پریکړه وکړه :
ځم دافق لورې ته

هلته چې لمر پرېوزي
د ماښامونو ښار ته
د ښکرورو مغربي ديوانو
يو لوی لښکر جوړوم
بيا له پاچا د ښاپيريو سره جنګ ته راځم
کلي يې سوزم او ځنګلونو ته يې اور اچوم
د هسکو څوکو دنګوغرو غرور يې
د اور او وسپنو په قهر وژنم
او چې هوسۍ زما شوه
بيا به نو دلته پاچاهي جوړه کړم

او د ديوانو پاچا جنګ ته راغی

نو يوه ورځ مازيګر
کله چې زموږ کلي کې فصل د غنمو شين و
هغلته لرې د افق په څنډه
چېرې چې لمر پرېوځي
يو د ديوانو لوی لښکر ښکاره شو
چې را روان و، زموږ د کلي په لور
ترشا يې کلي او ځنګلونه سوي
توري يې سرې په وينو
داوو سيندونو او اووغرونو له شا
د ماښامونو له تور ښار نه راتلل
او هلته لرې يې خيمې پلنې کړې
د لمر خاته لوري ته
پر هغې لويې دښتې
چې يې د سرو زور مرغۍ درلودې

له هغه وروسته د دیوانو لښکر
له دغې دښتې څخه
درې ځلې برید وکړ زموږ پر کلي
خو زموږ د کلي د زلمو لښکرو
د ښاپیریو له پاچا سره وه ملاتړلې
او د هوسې پر ننګه ولاړل د دیوانو جنګ ته
کله چې زمکه اور شوه
او په کې وځغاستل وحشي آسونه
کله چې تورو له یو بل څخه مچکې غلا کړې
او بیا په سرو وینو کې ولمبیدې
څه موده وروسته د لو خړو منځ کې
زموږ شاه زلمیو د دیوانو پوځ ته ماته ورکړه
خو چې په دنګو شملو بېرته ستنیدل کلي ته
نو د بریو له نارو سره یې
دوه جنازې د دوه مینو راوړې
دغه چې اوس یې هم زیارت شته

د چینې پرغاړه

او په اتڼ اتڼ یې
هغوی همدلته د هوسۍ په هیله
د ښاپیریو د پاچا ښکلې مانۍ کې خښ کړل
او مانۍ داسې په زیارت واوښته
خو د سرو زرو د مرغیو ډاګ کې
لاټ دیو یوازې او زخمي پاتې شو
لاس یې پرې شوی او پښه یې نه وه
د خپل کسات د اخیستلو یې غاښونه چیچل
خو یوه ورځ یې په دې دښته کې ابلیس وموند
او چې یې لاس ورښکل کړل

ورته زنګون یې کېښنود
چې ورنه کوډې زده کړي . . .

او بیا لات دیو راغی زموږ کلي ته

کلونه وروسته چې بیا زموږ کلي کې فصل د غنمو شین و
په یوه توره شپه کې
د لمر خاته له لوري
ځوک را روان و د لکړو په زور
نه یې یو لاس و، نه پښه وړپورې
سترګې یې سرې سرې وې د وینو کاسې
ویښتان یې آن په زنګنو لګیدل
دا هیبتناک او ویروونکی کوډګر
مخامخ ولاړه د زیارت لوري ته
کلیوال ټول ویده وو
هېڅ ځوک پرې نه شول خبر
یوازې یو ځلې د تالندې یو پړک شو د زیارت تر پاسه
خو له سهار سره سم
کلي کې داسې انګازې شوې چې هوسۍ ورکه ده
کلونه وشول او کلونه کیږي
چې هوسۍ ورکه ده او مور مې ویل :
هغه لات دیو و، چې راغلی و زموږ کلي ته
دغه کوډګر د خپلو کوډو په زور
په هاغه توره شپه کې
ښایسته هوسۍ خدای (ج) خبر چیرې بوتله
او د هغې له ورکېدو سره سم
د ښاپیریو پاچاهي کې لوی ماتم جوړ شو

کلیوال هم خپه وو
ښځو زیارت ته څېرمه
د غړو (۱) نذر بار کړ
بیا یې د سرو او شنو جنډو ترپاسه
تورې جنډې هم د ماتم لپاره وتړلې
جومات کې ختم وشو
او ماشومانو لمر لویدو سره سم
په ویره ویره پرېښودلې لوبې
ټولو به منډه کړه او پټ به شول د میندو غېږ کې
او له دې وروسته زموږ د کلي هغه مستې
بې پروا پیغلې
نورې زیارت ته نه تلې
ځکه ملکه ښاپیرۍ ورکه وه
ښکلې هوسۍ ورکه وه

یو پردیس د لرو لارو

مګر کلونه وروسته
یوه ورځ تکنده غرمه کې د بیدیا له لورې
یو لاروی سترۍ ستومان ښکاره شو
خولې پرې ماتې رنګ یې تور اوښتی
په ول ول څڼو کې یې خاورې د مزلونو پرتې
یوازې اوږد کمیس یې ځان کې تبرګی یې په لاس
کچکول یې غاړه کې پروت
او په روښانه برندو سترګو کې یې
یوه بریښنا د کوم پټ راز ځلیده
نو چې زموږ کلي ته راورسیده

لږ څه موسکی شو بیا څه وبونګیده
او خپل ستومانه قدمونه یې اوچت کړل د زیارت په لوري
سم چې سبا شو نو د کلي خلک
د مینجور ملنګ په راز خبر شول :
هغه راغلی وله لرې ناآشنا وطنه
له اووسیندونو نه اوښتی
په اوو غروختلی
هغه لیدلي وو په خپلو سترګو
لوی لوی دیوان هم د اروا وو کلي
د ماښامانو محل
او د ښکلا ښارونه
ملنګ له هر څه نه خبرو په هر څه پوهېده
ښايي رازونه د دنیا یې ټول د سترګو په برېښنا کې پټ وو
چا ورنه حال د جادوګرو پوښته
چا ترې کیسې د هغو پیغلو غوښتې
چې د لویدیځ د ښارو
د مرمري مانیو
د لمر چینو کې لامبې
او په دی منځ کې یو چا حال ترې د هوسی وپوښته :
ملنګه!
تا چیرې ونه لیدله؟
زموږ د کلي نازولې هوسی؟
ددې زیارت په سرو او شنو جنډو کې
د ښاپیریو یو د پاچا ملکه؟
هغه زموږ د خپلواکۍ ښښتنه؟
نو د ملنګ سترګو کې بیا شوه درازونو برېښنا
یوه شیبه غلی و

او بیا یې داسې وویل :
ما هغه ولیدله
چې زنداني وه د لات دیو په فرمان
په یوه لرې ناآشنا وطن کې
د شنو جلګو ترڅنګه
د دنګو کړکو(١) په یو لوی ځنګل کې
او ددې لرې نیستان له سره
یوازې باد تېریده
زاڼې یې نه درلودې
هیلۍ هم نه وې په کې
یوه زړه دیو بوډۍ
چې یې په تاج کې ددې کلي (کوه نور) ځلیده
وه ملکه د ها وحشي نیستان
او ماته داسې دیو بوډۍ وویل :
ملنګه واوره کیسه :
دلته دهسکو هسکوغرونو او د شنو ځنګلونو
د ښاپیریو ملکه بندي ده
نوم یې هوسۍ ده او په کلي کې یې
نارینه زوکړې سره سم د تورې چل زده کوي
هغوی سرو باندې پګړۍ تړې شملې یې هسکې
دیوان ویریږي د هغوی جګړې ته نه شي ورتلای
لات دیو، چې زوی دی زما،
د هغوی جنګ کې شو بې لاس او پښو
ځو یې چې خپل کسات ته
ابلیس نه کوډې زده کړې

(١) کړکي : ناي ها، نلونه

او د ابلیس ورته وروستی وصیت همدا و، چې:
دې کلي ته د تګ

لپاره
توره تر ملامه تړه!
لمن کې زر یوسه!
لاټ دیو د کوډو په زور
هوسې د کړکو د ځنګلو بندي کړه
او ما (ملنګ) سره زاړه شراب وو
چې مې پرې مسته کړه زړه دیو بوډۍ
نومې ترې راز ددې طلسم وپوښت
چې هغې داسې وویل :
که څوک له دغه نیستان څخه کوم کړکی یوسي
ورنه شپیلۍ جوړه کړي
او بیا یې وغږوي
چې غږ یې لاړ شي آن د هسکوهسکو غرو کلي ته
د ښاپیریو ها ښایسته شهزادګۍ
پیغله نازو یې واوري
هغه چې ډېره په هوسۍ ګرانه وه
نو به نازو ددې شپیلۍ له ستوني
د خپلې ګرانې مورکۍ غږ واوري
کله هوسۍ ،چې نازو پوه کړي په راز
نو به پاچا د ښاپیریو کړي دا کوډې ماتې
یا خوله کړکي څخه څوک چیرې قلم جوړ کړي
بیا یې د هسکو هسکو غرو د کلي
د ځو زلمیو په سرو وینو کې غوټه کړي
او پرې لیک ولیکي
که دغه لیک نازو ته ورسیږي

بیا هم طلسم د تیارو ماتیږي
نو زه ملنګ، چې په دې راز خبر شوم
پټ په غلا ورغلم ځنګله نه مې یو کړکی مات کړ
هغه مې راوړ د ختیځ تر کلیو
خو یوه ورځ له ورځو
سم چې د لوړو غرونو کلی ته را ورسیدم
شپه مې د لوړو څوکو خواته یوه شنه دره کې
د کوم شپانه په شپول کې تېره کړله
سهار چې کلي ته راوخوځیدم
کړکی مې هېر شو هلته
او چې سبا را یاد شو
په بېړه ورغلم هماغه شپول ته
خو زما برخه دې په اور وسوزي
کړکی د ورکو ورک شو
ډېر پسې وګرځېدم
مګر پیدا مې نه کړ
خدای خبر چېرې و پیریانو وړی...؟

او هغه کړکی ما شپونکي پیدا کړ

... او چې کیسه زما د بنګلې مینې
- چې وه میرمن د تورو تورو سترګو -
دلته راورسیده
نو را په یاد شو ماته
هاخو کلو نه پخوا
د پسرلي یوه ورځ
کله چې زه مې د نیکونو په لاس
هغه جوړ شوي شپول ته بیا ورغلم

چې هلته دمه وکړم
مګر د شپول ځنګ ته مې
په حیرانتیا ولیدل
څو ناآشنا پلونه
او یو د کړکو ډنډر
یوداسې کړکۍ چې یو بند یې وله بل څخه په لویشتو لرې
ما هم په خپلو لاسو
ورنه شپیلۍ جوړه کړه
چې اوس پرې هر مازیګر
دادی سندرې بولم
او چې زما دغه کیسه واوریده ښکلې پیغلې
نویې له ډېرې ویرې
له تورو سترګو څخه اوښکې راغلې
او په ژاړ یې راته داسې وویل :
آه! خدایه دا څه اورم؟!
له تانه هیله کوم
نوره شپیلۍ مه وهه!
ځکه چې مور مې ویل :
په هاغه ورځ چې ها زړې دیو بودۍ
ملنګ ته راز ددې طلسم وویل
نو چیرته پټ هغه ابلیس واوریده
او پرې خبر یې کړ دیوانو پاچا
لاټ دیو د کړکې او یا ویرې اوغوسې له زوره
د کړکو نیم ځنګل ته اورروته کړ
او داسې هوډ یې وکړ :
له نن نه وروسته لمر خاته لورې ته
په تېره بیا دهسکو غروکلې کې

چې هر زلمي شپیلۍ ته شونډې وروړې
نو پرې حرام شه ژوندون!
او اې زما لورې!
اې واکمنې په ځوانۍ کې د مرګ!
ولاړه شه! والوځه!
د هسکو هسکو غرو کلي ته
هلته چې لمر راخیژي
او هر زلمي چې غړوله شپیلۍ
نو ځوانیمرګ یې کړه، ژوندون ترې واخله!»
دلته نو بیا زما د ښکلې مینې تورې سترګې
خدای (ج) خبرولې شوې له اوښکو ډکې
نو یې په ویره ویره
او ساه نیولې ژبه وویل چې :
مګر ته نه یې خبر؟
همدا پرون یې زموږه کوز کلي ته
د یوه زلموټي جنازه راوړه
چې لا هماغسې یې لاس کې وه شپیلۍ نیولې
خلک ونه پوهېدل
چې دا د چا له لاسه؟!
او ستا شپیلۍ خوده هماغه سحرګره شپیلۍ
چې د تیارو پاچا ترې ویره لري
ځکه نو هیله کوم :
نوره شپیلۍ مه وهه
نه چې خدای (ج) مه کړه دا ځوانیو د مرګ
توره واکمنه پر تا پېښنه نه شي . . .
هغه سات مه کړې ربه!
هغه سات مه کړې ربه!

دويمه برخه

د نازو د ښايسته مانۍ ميلمه شوم

څوک چې ريښتينې ژوندون نه پېژني
هغه ويرېږي د مرګي له غږه
آه! د ژوندون غلامۍ
څه ويرووونکې يې ته :
او زه هم وويرېدم
نومې له دې ورځې نه وروسته د شپېلۍ غږول هم پرېښودل
چې مې د تورو تورو سترګو له مېرمنې سره
د مينې شور له ترانو نه تش کړ
نو راته څه پاتې شول؟
يوه خولګۍ، يوه موسکا او بيا په مينه کتل
بس هره ورځ زموږ د مينې د کورګي ميلمه وو
خو يوه ورځ له ورځو
چې باد په کريغو کريغو
او قهرجن آواز په زوره نځولې ونې
مامې رمه پنډه کړه
او بيا مې وګنډلې سترګې د شينکي کلي په لارو پورې
ګوندې پرې راشي زما ښکلې مينه
چې يو ناڅاپه مې د سرله پاسه

د سارانیو شنو کوترو سیل راوڅرخیده
او د ځنګله له زړه نه
د یوه آس د ځغاستې غږ راغی
باد لا په کریغو سرو
چې د شنو ونو ترشا
یو ښوکی په سپین آس را ښکاره شولرې
باد یې د شنه ښادر لمنه رپوله شاته
مخ یې نقاب کې پټ و
په خپل کوډګر غږ یې نارې کړې داسې
آهای!
د هسکو هسکو غرو شپونیکه واوره
د ښاپیریو د پاچا ریباریم
زمونږ شهزداګۍ چې دې ژوندۍ وي مدام
یم رالیږلی دلته
او دا پیغام لرمه :
« ته د نازو میلمه یې!»
نو دغه آس به تا مانۍ ته بوځي
زه به دې بېرته تر راتګه پورې
دلته رمه وساتم
او زه حیران شوم حیران
چې خدایه دا به څه وي؟!
خوشیبه وروسته مې هر څه ومنل
لکه په ما ،چې ښاپیریو وي څه کوډې کړې
نو پر سپین آس باندې مې یون پیل کړ
پر ناآشنا او ناڅرګندو لارو
د شنو ځنګلونو ترمنځ
لکه دنیا چې ټوله ډکه وي له هسکو لویو شنوونو نه

هسي بې سده وم روان خدای خبر کوم لوري ته
په خپله ورک ومه له خپله ځانه
لکه يو ښاخکی اوښکه
د شنه ځنګله له سترګو وڅڅېدم
وبهېدم
او اضطراب مې په هر رګ کې لکه اور ځغلېده
زما په مخ کې يوه شنه دره وه
لکه په پيغله چې شين شال وي هوار
يا په شنو پاڼو باندې اوري آبشار
او شيبه وروسته ګردله شوه
لړې راغلې
او غبار پريوتو
يوازې لړې نه د مستې شرشرې سندرې
لکه بهير د هستۍ غوږ ته راته
خو لړ چې ورانديږ ولاړم
ګرد له والو ته او لمر راوخوت
او خدای (ج) خبر زه وم په کوم جنت کې؟!
يو پسرلی، يوه ښکلا او يوه مسته وږمه
چې شرشرې نه ورېدل د اوبو سپين غمې په شنې جلګې کې
او د جلګې تر شامې وليده د حورو مانۍ
زما په لار کې ښاپيرۍ ولاړې
زلفې يې زما تر هر قدم لاندې فرش
او د مانۍ په دروازه کې مې نازو وليده
ها د ښکلا ملکه
خدای(ج) يې جوړ کړی هر اندام په قدرت
کټ مټ زما د ښکلې مينې په شان
سترګې يې تورې تورې

ما ويل هماغه به وي
هره خندا، هره ادا او هر يو ناز يي هسې
غږ يې هماغه او خوږې خوږې خبرې يې هم
او زه حيران وم حيران
چيرې نازو او چيرې زما د تورو سترګو مينه؟
مګر هغه کټ مټ هماغسې وه
زه لا حيران وم چې نازو له لاسه ونيولم
او په هماغه کوډګر غږ يې راته داسې وويل :
دا ستا قدم پر ليمو
اې زما د مينې پاچا
ستا د شپيلۍ له ستونې
ماته زما د مورکۍ غږ راته
مګر مودې وشوې چې ستا د شپيلۍ ستونۍ وچ دی
اخر دا ولې وايه
ته خو د مينې او بشکلا ريباروې
ته د سندرو پاچا
او ته د ترږيو بشاپيريو د مراد چينه وې
وايه درځار شم وايه!
ولې شپيلۍ نه وهې؟
او لکه تېر وختونه
د شنه ځنګله له څنګه
ستا د کوډګرو نغمو غږ نه راځي
چې زه د شنو کوترو سيل کې بيا دروالوځمه
او پټه پټه د ګلونو منځ کې
تا ته نړدې درشمه ډېره نړدې
او ستا د شنې شپيلۍ له ستونې څخه
د خپلې ورکې مورکۍ غږ واورمه

ته پرې خبر یې که نه؟
ستا د شپیلۍ سندرو
د ښاپیریو پاچاهي ویښه کړه
او مورږ په هر څه پوه شو
ما خپله مور وموندله
او اوس زمورږ شهزاده
چې «آدم خان» نومېږي
توره تر ملا تړلې
بیا له لاټ دیو سره جګړې ته وتۍ
ځو چې د کړکو له ځنګله څخه زمورږ د خپلواکۍ ملکه
ښایسته هوسۍ خلاصه کړي
او زمورږ د کلي غرور بیا وګټي
نو تانه ځار شم اې د هسکو هسکو غرو شپونکیه
شپیلۍ دې وغږوه
چې د دیوانوطلسمونه مات شي
نو راشه زمورږه د مانۍ میلمه شه
زه به د خپلو تورو سترګو مینه تاته درکړم
تا به د غیرږې تال کې وزنګوم
تا به د ناز چینه کې ولمبوم
تاته به درکړم د سرو شونډو ځوکې
او تا به مورږ کړمه د زلفو په خوب
راشه زما میلمه شه
او ماته وغږوه خپله شپیلۍ
او زه هم داسې شوم میلمه د نازو
لکه له ماڅخه چې ځان هېر شو
بس د ټول ژوند همدا خورږې ورځې وې
د نازولو د مانۍ مېلمستیا

د ښايستونو باران
او د شرابو پيالې
د ځلبلونو اوښاديو شيبې
جامې وريښمينې او په زرو کې ډوب
را سره مل به وې ښايسته ښاپيرۍ
د نازو غېږه وه د مينې جنت
هرې خندا يې د زړه زنګ مينځلو
هرې موسکا يې د عشق نور اوراوه
شپه به يې بوتلم
راته تخت به يې کړه خپله سينه
زه لوبيدم لوبيدم
ترڅو به خوب راغی د زلفو تال کې
نو ما د ښکلو ښاپيريو په دې شنه جنت کې
د ژوند نغمې بللې
او هره ورځ به مې شپيلۍ وهله
خو يادېده به مې تل خپله مينه
هغه زما د ژوندون ټوله موخه
هغه د تورو تورو سترګو ميرمن
هغه ښايسته او هغه ټوله مينه
هغه ساده او کليوالـه پيغله
کله به خوب ته راغله
څه پريشانه او خپه ښکارېده
چې به يې غرونو او ځنګلونو کې نارې وهلې:
«ای زما د ژوند ارمانه!
اې زما د مينې پاچا!
اې پرما ګران شپونکيه!
وايه په کومه ورک شوې؟!»

- او چې سهار به ویښ شوم
نو د نازو غېږ به لمده وه زما پر سپینو اوښکو
زه د نازو په مکیزو کې ګېروم
زه یې د زلفو په زنځیر تړلی
زه یې د مینې په زندان کې بندي
د هغې سترګې هم کوډګرې وې وژل یې کول
کټ مټ زما د ښکلې مینې په شان
تش په همدومره توپیر
چې زما مینه وه د کلي ساده
او دا په خوی ښاپیرۍ
هغه د کلي کوچۍ
دا د ماښیو حوره
نور یې ښایست هماغه
او تورې سترګې یې هماغسې له مینې ډکې
خو زما خپله مینه نه هېریده
لا یې یاد ونو پر زړه اور لګاوه
بس زه د مینو او یادونو په بستر کې پروت وم
د سوز او ساز پر پوله
د ښاپیریو میلمه
یاد نازو بندیوان
د خپل هنر قرباني
د خپلې شنې شپیلۍ د سحر اسیر

آدم جګړې نه راغی

خو یوه ورځ له ورځو
د ښاپیریو په حرم کې یو لوی جشن جوړ شو

د خوشالیو قیامت
او د ښادیو محشر
د نڅاګانو، پایکوبیو او ګډاوو دروبڼ
د مستو مستو خنداګانو څپې
او چې خبر شوم نو آدم و له جګړې راغلی
ورسره لوی لښکر زموږ د کلیوالو ترشا
شمله اوچته، غاړه هسکه، یو سوبمن شهزاده
دهسکو غرونو د ګوربت په شاني
څومره مغرور څومره واکمن شهزاده
چې یې لاټ دیو یو ځلې بیا و په ګونډو راوستی
لکه فاتح ابدالي
یو بریمن شهزاده
هوسۍ هم وه ورسره
ها زموږ د کلي د غرور او خپلواکۍ واکمنه
چې د لویدیځ د تور ځنګله بندي وه
له دې خبر سره حریم د ښاپیریو ته اختر راغی
ماخو ګومان کولو
ښایي اسمان د خپلې تولې خوشالۍ لمنه
نن پر همدوی شیندله
او زمکې ټول د خنداګانو ګلان
د دوی پر سیمه شنه کړل
ددې ښادیو منځ کې
نازو زما څنګ ته راغله
هغه په شنو جامو کې
د ګل په شاني ښایسته ښکارېده
زه یې په مینه مینه ښکل کړم بیا یې وویل راته :
اې زما د مینې او ژوندون سروره!

ته پرې خبر يې، چې دا ټوله خوشالۍ موږه ته تابښلې
د خپلواکۍ واکمنه
زموږ هوسۍ همدغه تاګټلې
ستا دا احسان د هیرولو نه دی
ځکه نو زموږ شهزاده غواړي خپل تاج تاته درکړي
خو ما نازو له لاسه ونیوه دربار ته ولاړم
د ښاپیریو د حرم دربار و ځومره ښکلی
هلته د تخت له پاسه ناست و زموږ غازي آدم خان
چې زه يې ولیدم را پاڅېد او راغاړې ووت
بیا یې خپل څنګ ته په تخت کېنولم
راته يې وکتل په مينه مينه
او زما شپیلۍ ته يې لاس ونیولو
سم چې ماورکړه نو يې ښکل کړه
بیا يې پورې کړه په سترګو سترګو
وروسته يې داسې وويل :
د لوړو غرو ،د سردرو اتله!
چې زموږ مات غرور دې وګټلو
غواړم د هسکو سردرو پاچاهي تاته درکړم
او خپله دغه نازولې خور «نازو» هم ستا کنيزه کړمه
ته يې مني او که نه؟
ما په خوله هېڅ ونه ویل
یوازې تاج مې له غلامه واخیست
چې د غازي آدم خان مخ مې ښکل کړ
نو بيا مې تاج ورته پر سرکېښوده :
«د ښاپیریو پاچاهي دې مبارک شه غازي!
ته توريالی يې د هوسۍ ګټونکی
ننګ خوستا توري وکړ

زما د شپیلۍ نغمو یوازې تاته لاربنوولې
زما سندرې وې یوازې د ویښتیا انګازې
اوس چې هوسۍ ستنه شوه
زه به مې هم بېرته خپل شپول ته ولاړ شم
هلته یو ځوک لا ماته لارې څارې
او زما یادونو سره مینه کوي
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
زما په تمه ناسته
لا مې په لاره کې پلونه په لیمو ښکلوي
ته پرې پوهېږې غازي؟
هغې به ځومره وې سلګۍ وهلې
آه! چې شیندلې به یې وې ځومره اوښکې
زما په ورکو لارو
زه همدا نن ورګرځم
رمه مې پاتې ده او شپول مې رنګ دی
مېږې مې هره ورځ په خوب کې ویني
واړه سیرلې به مې بغارې وهي
او ښکارې آس به مې غوسه وي ځومره
تاته دې خپله پاچاهي مبارک
زه درنه ولاړم غازي!
زه درنه ولاړم غازي!
د غازي سترګې شوې له اوښکو ډکې
هک پک حیران چې راته څه ووایي
ښایي غوښتل یې ما په غېږ کې ټینګ کړي
یا مې لاسونه ښکل کړي
یا خو کوم څه ووایي
خو زه په بېړه ترې را پاڅېدم، چې ستون شم بېرته

او چې مانۍ نه راوتلم نو مې مخې ته نازو راشنه شوه
هغه حسينه نازو
هغه زړه وړونکې نازو
هغه د مينې چينه
ځومره ښايسته وه نازو
خو ما يې سترګو ته کتلی نه شول
ما يې ليمو کې د خپل جرم کيسه نه شوه لوستی
د يو نيمګړي عشق د ماتې جرم
د يوې لنډې نيمه خوا مينې د پای او هيرولو جرم
ما ګنهکار د مينې
لا څه ويلي نه وو
چې د سلګيو منځ کې
راته نازو وويل :
زه بې له تا څخه ژوندون نه غواړم
يا مې حلاله کړه په خپلو لاسو
يا خو چې هر چېرته ځې ما هم بوځه
زه شهزادګۍ د ښاپيريو د کول
زه نازولې د نازونو د کور
زه د مانيو ډيوه
هو!
زه مغروره ښاپيری به شمه ستا کنيزه
مګر د خدای (ج) لپاره
چې ما يوازې د مرګي غېږې ته مه ورسپاره
نوما د دنګو دنګو غرونو شپونکې
چې د رګ وينې مې د لمر له پلوشو جوړې وې
د هغې اوښکو ته نور نه شو کتی
ځکه مې لاس ورکړ او دواړه را روان شولو د غرو کلي ته

تلو له زيارت ښخه تر کلي پورې

مورې لا روان وو تلو د غرو کلي ته
لار مو وه تړوله په ځنګلو پوښلې
يوازې لرې نه ليدلې مو د غرونو څوکې
چې په لمن کې يې زمورې د مينې کلی جوړ وو
چې هلته زما د تورو سترګو ښکلې هم اوسېده
مورې لا ځنګله کې د ځيريو او زيتونو منځ کې لار وهله
چې يو ناڅاپه اسمان وريځو ډک کړ
څه تورې تورې وريځې
لکه شګوم د لات ديو
او لکه دود د دوزخ
لکه د تور ښامار له ژامو ښخه وتې لړې
راغلې اسمان يې پټ کړ
مورې د باران له ويرې
ديو زاړه او دنګ چنار ډډې ته ننوتو
ښکلې نازو ويرېده
او تړوله پټه وه زما په غيږ کې
زموږه سترګې وې اسمان ته پاتې
خو باران نه وريده
يوازې تالنده و برېښنا کيدله
مورې لا حيران وو
چې ناڅاپه له اسمانه ځنې تندر پريوت
هو!
تندر پريوت او زموږه پرچنار را پريوت
ها دنګ او زوړ چنار چې موږه يې په غيږ کې پټ وو
زمورې تر مخې څانګې څانګې شو او اور پرې بل شو

چنار لمبه لمبه شو
چنار ايرې ايرې شو
اور په ځنګله پورې شو
شنې پاڼې وسوځېدې
نازو له ما زه له نازو نه ورک شوم
هر خوا لوګي هر خوا لمبې تاوېدې
هره خوا څانګې ماتېدې سوزېدې
ما په نازو پسې نارې وهلې
خو هغه چيرې خدايزده زه چيرې وم
يوازې اور را تاوېدلو هر خوا
خو څو شيبې وروسته مې وليدله شنه کوتره
چې د لمبو له منځه ووتله والوتله
نو زما زړه صبر شو ومې ويل :
آه خدايه شکر چې نازو دې بچ کړه
او چې نازو والوته
زه لا د اور د بشامار خولې ته پروت وم
لار د وتلو له لمبو ورکه وه
ما ويل چې سوزم دادی اور اخلمه
چې يو ناڅاپه مې پر سر د کوم چا سيوری خور شو
خدايزده سيمرغ و که هما وه د ژوند
بس زه يې پورته کړم هوا ته د سره اور له منځه
د کوم جنت په لور يې بوتلمه د شور له منځه
لرې اوږېر لرې د شنو لويو ځنګلونو منځ ته
د چنارونو د څيړيو د زيتونو منځ ته
هلته وه پټه د پيريانو زړې ونې سره
يوه مانۍ ولاړه
د سپينو ستورو له الماسو، له مرمرو جوړه

فضايي توله وه د ميني له سندرو جوړه
د سپينو سپينو شرشرو د ترنم په منځ کې
يوه سرلوړې يوه دنګه مانۍ
هومره ښايسته وه لکه خيال د شاعر
څه ځليده دغه ګلرنګه مانۍ
او زه يې مخ ته ولاړ
چې خدايه څه به کېږي
زما د ژوند دا سر ګردانه پاڼه
بيا د کوم باد پر لمن پريوتله
زه لا حيران وم حيران
چې چا مې لاس ونيوه
آه! څومره ښکلی لاس و
څه نازولی،
څومره سپين و
څومره پوست وخدايه!
او چې د لاس ميرمن مې وليدله
يو ځلې بيا له هوښه ووتلم
يوه د حسن پرښته مې وه ولاړه مخ ته
کټ مټ زما د هغې ميني په شان
کتل هماغه، ناز هماغه او ښکلا هماغه
مينه هماغه، شور هماغه او ځلا هماغه
ما ويل چې ومې مونده
ما ويل چې مينه مې ده
ما ويل قربان دې شمه ومې موندې . . .
مګر افسوس افسوس
چې زما مينه نه وه
زما د ښکلې سترګې تورې تورې

خو ددې ښکلې سترګې بل ډول وې
ویشتل يې هسې وو وژل يې هسې
کتل يې هسې وو،موسل يې هسې
يوازې رنګ يې زما د مينې نه و
دا سترګې شنې وې د اوبو په شانې
شنې د اسمان شنو ښيښو په شانې
بس زه پرې پوه شوم چې پردۍ ده زما مينه نه ده
خو دې هماغسې کتل راته په مينه مينه
ما ويل چې څه دې اې د حسن او ښايست ملکې!
ته چې تصوير يې زما د ښکلې جانان
يوازې سترګو کې يې رنګ نه لرې
د تورو تورو ليمو جنګ نه لرې
وايه چې څوک يې او له کومه راغلې؟
د کوم طلسم له سدومه راغلې؟
خو ښکلې پيغلې لا ځواب کې راته هېڅ نه ويل
لا يې همداسې زما سترګو ته کتل په مينه وړې نظر
خو شيبه وروسته را نږدې شوه ماته
بيا يې ښايسته ليچې را پورته کړلې
د مړوندونو هار يې وتاړه زما پر غاړه
او زما پر شونډو يې د شونډو باران ووروواه
د تودې غيږې د سکروټو کان يې ووروواه
او زه يوه شيبه کې ډوب شومه ،هم وسوزېدم
د خوند په سيند کې، د هوس په اور کې
نو دغې پيغلې راته داسې وويل :
زه له اوو غرونو اوو سيندونو ها خوا
د ماښامونو د وطن شهزادګۍ

او د لات دیو ها نازولې لور یم
چې په ځوانۍ کې د مرګونو واک په لاس کې لرم
د هغو دنګو شاه زلمیو ژړیو مرګ وم چې شپیلۍ غږوي
چې چېرته ناست وي په کېږدۍ کې
او سپوږمۍ نڅوي
ما د هغو له ځوانیمرګو زړونو وینه ویسته
ما یې په ستوني کې وژله د ژوندون سندره
او ورته غوږ کې مې ویله له هستۍ نه د بیلتون سندره
ما زلمي ځکه وژل
څو چې په خپلې شپیلۍ مات نه کړي زموږه ابلیسي طلسم
نو زه د لمر د راختو سیمې ته
او داد هسکو دنګو غرو کلي ته
ددې لپاره وم راغلې ګرانه!
چې د زلمیو د شپیلیو ستوني پرې کړمه ګونګي یې کړمه
خو یوه ورځ له ورځو
ستاسو پر کلي باندې پېښه شومه
ته مې د شنې څېرۍ تر سیوري لاندې ناست ولیدې
چې په کوډګره ساه دې
چاته شپیلۍ وهله
ته ډېر ښایسته ښکارېدې
لکه ریدی لکه غاټول د بیدیا
لکه روڼ ستورۍ د سبا ځلیدې
او ستا کوډګرې شپیلۍ
ستا ښکلې دنګې ځوانۍ
له مانه زړه واخیسته
زه چې دښمنه د شپیلیو د سندرو ومه
زه چې وژونکې د ځوانیو د لښکرو ومه

ما!
همدا ما هم پر تا زړه بايلوده
او زه پر تا هومره مينه کړم خدای (ج)
چې ليونۍ شوم هر څه هېر شول رانه
ځان رانه ورک شو او جهان مې ورک کړ
د خپل ښايسته غرور کاروان مې ورک کړ
ته مې ونه وژلې، نه مې دې شپيلۍ واخيسته
يوازې څنګ ته به دې کيناستم
او توله ورځ مې تاته کتل
روح مې دا ستا د شپيلۍ ټال کې زنګاوه زنګاوه
ژوند مې ستا عشق کې ډوباوه ورکاوه
خو يوه ورځ له ورځو
چا رانه ورک کړې رانه غلا يې کړلې
رانه يې يووړې خدايزده کوم لوري ته
نه دې د ښکلې شپيلۍ غږ راتللو
نه مې دې پل، نه کوم اثر موندلو
زه ليونۍ شوم ليونۍ ليونۍ
لکه بنګساره سارانۍ ليونۍ
خو يوه ورځ مې په دې دښتو کې ابليس وليده
ما ورنه ستا د نوم تپوس وکړلو
او د هغه له خولې خبره شومه :
چې ستا شپيلۍ زمونږ طلسم مات کړ
او آدم خان ستا د نغمو په مرسته
د آزادۍ هوسۍ ستنه کړه بېرته
ما ويل چې ښه شوه ګوندې هېر به دې کړم
ګوندې چې مينه دې په کرکه واوړي
ځکه چې تا زمونږ غرور وواژه

خو زما دا هیله ترسره نه شوه
ستا میني لا په زړه کې زور واخیسته
عشق دې له مانه د ژوند پور واخیسته
در پسي وګرځېدم وګرځېدم
ایله مې نن د خپل طلسم په زور
په دې ځنګله کې داسې ومونډلې
اوس هم لا نه پوهېږم خوب دې که رښتیا دې وینم
نه نه ریښتیا ده ته مې غېږه کې یې
زه ستا د متو زور په ځان کې وینم
او ستا د میني شور جهان کې وینم
له نن نه وروسته دا مانۍ او یو لښکر د مغربي ښاپیرو
دغه سپرلی دغه ښکلا دغه ژوند
یو زه او ته به یو او مینه به وي
ته به زما د زړه او ځان پاچایي
زه به دې غېږه کې ټول عمر تېر کړم
له تا به تل چارپیرومه لیچي
په خپلو زلفو به دې پټ ساتمه
سپینه خولګی به درکوم درکوم
په ښکلي ناز دې نازوم نازوم
ته دې شپیلۍ غږوه
زه به دې ناڅمه سرود ته لکه سپینه ماره
ته دې ځوانۍ ځلوه
زه به دې مخ ته شمه شنه هینداره . . .

او زه شوم داسې ددې پېغلې اسیر

نو له دې ورځې وروسته
زه د لویدیځ د ماښامانو د ښار
د شهزادګۍ اسیر شوم
د چا د شنو سترګو په دام کې ګیر شوم
د وخت کاروان همداسې تللو تللو
او زه يې هم څان سره وړلم یوه ورک منزل ته
ورځ په جامونو او سندرو کې ډوب
شپه هم د غېږي په خوندونو کې ډوب
ومه د خدای (ج) د نعمتونو مړلمه
د ښایستونو او رنګونو مېلمه
مګر افسوس چې دا جنت جنت ژوند
ماته دوزخ دوزخ و
زما لیوني زړګي هماغه ورکه مینه غوښتنه
ها کلیوالۍ هغه دنګه نجلۍ
هغه حسینه ها ملنګه نجلۍ
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
ها لومړنۍ ها آخرینه مینه
چې زه یوازې د هغې په یاد او خیال ژوندی وم
د ساه مې تله راتله هغې سره وو
زه له هغې، هغه له مانه ډکه
هره شیبه مې زړه هغې سره و
مګر افسوس چې اوس اسیر وم اسیر
هو کې اسیر له دې فرنګې سره
دغې د شنو سترګو ګلرنګې سره
لکه ترلی په کمخوبې چې یم

نه ترې وتی نه تبنتیدلی شومه
زه یې د کوډو په زور بند ساتلم
پر ما یې وکړ ابلیسي طلسم
پر ما راتاوو د وریښمین وریښمین نظر زنځیر
د ورځو، میاشتو ،د کلونو یو کوډګر رنځیر
خو له کلونو یو کال
او یوه ورځ له ورځو
چې په ځنګله باندې را پریوتل
دو سپینو وحشي آسونه
له رنګه تور په سترګو سره وو څه یاغي آسونه
چې پرې سپاره وو پیریان
په سر یې الوتل د سربو او فولادو کارغان
او دې کارغانو د غضب اور په ځنګله وشینده
نو د شین سترګې مانۍ هم تالا شوه
خدایزده پخپله د لویدیځ شهزادګۍ څه شوه
او په کومه ولاړه
زه هم آزاد شوم آزاد
مګر حیران ومه او نه پوهېدم
چې لا د وخت په زړه کې څه پاتې دي؟!

دربیمه برخه

پر شینکي کلي مې وریږي د اورونو باران

چانه پوښتنه وکړم:
زما د ژوند دا ناخرګنده لاره چېرې رسي؟
آهای!!!
له چانه وپوښتمه:
چې زه به کومه ولاړ شم؟
دا څه د سرو پیریانو ځغاسته ده
او خومره شور دی؟
زما د ناز په خوب ویده کلي ته کوم لوري نه لار تللې ده؟
وحشي آسونو هر څه پښو لاندې کړل
د هسکو دنګو غرونو کلي، هم ځنګل هم خلک
نو زه به چیرته ولاړ شم؟
خدای (ج) خبر زما پر شپول به څه را پېښ وي
آخ! ماته ګرانې رمې
کومو لیوانو به داړلې یې لا داړي به دې
زما اصیله ښکاري آسه! خدایزده
چې به د کومو وسپنیزو آسو
په تور درو بڼ کې ګیر یې؟
آه! خدایه نه پوهیږم
چې زما ودان کلی به څومره رنګ وي
خدایزده زما د تورو تورو سترګو
هغه بیبا که

هغه مسته لیونۍ مینه به چیرې وي اوس؟
خدایه قربان دې شمه ویې ساتې!
خدایه! ړندې کړې د پیریانو سترګې
که به بد ګوري ورته
دادی درځمه مینې!
زما د تورو تورو سترګو میرې!
او له دې وروسته مې لټون پیل کړ
د خپلې مینې لټون
خدایزده چې چیرې به وي
زه مې د کلي په لور مخ ته ځمه
لا د پیریانو لښکر ځغلي هر خوا
کله چې کلي ته را ورسیدم :
آه خدایه دا څه وینم؟
کلی مې خومره بدل شوی په رنګ
هر څه یې سره دي، دیوالونه او کوڅې یې سرې دي
د ځمکو فصل، کودرونه او ویالې یې سرې دي
زلمي خادرنه لري
د نجونو سر یې لوڅ دی
ربه زما پر کلي څه راغلي؟
چا یې غلا کړې ده د رنګ شهزادګی
چا یې لوټلې ده د خوند شهزادګی
زما د ښکلي ماشومتوب تاج محل
زما د مستې ځوانی ښکلی حرم
زما په ستورو ښکلې شپې هم چا سرې کړې رانه
خومره بدرنګه شپې دي
ښکارې په وینو سرې دي
کلیه! په تا مې داسې شپې چیرې هم نه لورېږي

زه دې ليدلی داسې نه شم کليه!
د وينو رنګ کې مې ډوب نه خوښيږي
زه درنه څمه کليه
د هغو غرو په لوري
چې مې د مينې راز په زړه کې لري
چې مې د مينې غږ په خوله کې لري
ښايي چې تا به هېر کړم
خو خپله مينه هيرولای نه شم
هغه د تورو تورو سترګو ميرمن
هېڅکله هم له زړه ويستلای نه شم
څکه هغه ما هيرولای نه شي
زړه نه مې لرې غورځولای نه شي
ورځم د غرونو غېږ ته
ګوندې چې هلته به يې بيا پيدا کړم
هو زه بارو لرم چې وبه يې وينم
څکه چې خدای (ج) هم د مينو مل دی.

او ما د تورو غرونو لار ونيوه

څمه د غرونو خواته
او وايم دا سندرې :
«ليونی مينې کړم اشنا له بيابانه سره
پرېږدئ چې ګرځم ليونی په غرونو
د ليونی مينې له لاسه
ناست يم د غم د غره د پاسه
د تصور په تاِل زنګيږم له خپل ځانه سره
پرېږدئ چې ګرځم ليونی په غرونو

د چا د شوخ نظر لپاره
په غرونو ګرځم ناکراره
د مینې شور مې لګېدلی له اسمانه سره
پرېږدئ چې ګرځم لیونی په غرونو.»
خو یوه ورځ له ورځو
کله چې ورسېدم
یوې رڼې او ښایسته چینې ته
راته د تېرو وختو خیال پیدا شو
پر زړه مې و ورېدل تېر یادونه
هغه د پېغلو ډله
چې به چینې ته راتلې
په خنداګانو مستې
لکه د ګلو ښانګې
په نرۍ ملا ماتیدې
تر شنو منګیو لاندې
او هغه ورځې زما د تاندې ځوانۍ
چې په سندرو مست وم
ځومره په سوز به مې شپیلۍ وهله
هغه ښایسته وختونه
ها د جنت عمرونه
لکه یو خوب چې وینم
خو اوس چینه میراته
ګودر یې ورک دی لاره هم نه لري
ښکاري کلونه کېږي
چا ورنه ځاځکی اوبه نه دي وړي
هېچا یې نه دی په هینداره کې وربل جوړ کړی
چا یې په غاړو کې خندلي نه دي

چا یې تر خنګه د شپیلۍ نغمې و هلې نه دي
ما په ژړا کې ورته داسې وویل :
خو ګوره ښکلې چینې
دادی زه بیا راغلمه
په زړه زخمي په ژړېدلو سترګو
خیر دی که ته هم راته ژاړې په بې غږه ستوني
زه به نن بیا درته شپیلۍ ووهم
زه به نن بیا درته زړې خاطرې
په چیغو وژړوم
دادی چینې درته شپیلۍ وهمه
راځه چې دواړه په سندرو او نغمو وژاړو
راځه چې دواړه د غمونو په شیبو وژاړو
او ما شپیلۍ په شونډو بیا کېښوده
یوه د سوز او ساز لمبه مې بل کړه
ما ویل چې نن د چینې هډ سوزوم
ما ویل چې نن په ځنګله اور لګوم
او له دې ورځې وروسته
چې هره ورځ به غرورغو کې په لټون سترۍ شوم
نو مازیګر به د همدې چینې تر غاړې راغلم
او د شپیلۍ له ستړي ستوني به مې سر کړه د غمونو نغمه
زما شپیلۍ، زه او چینه، بس همدا درې ملګري
چې یادول مو د ورک عشق هغه زاړه یادونه
کلونه تلل، کلونه اوښتل او ژوند تېرېده
د عمر سیند سترې ستومانه لا پر مخ بهېده

خو يوه ورځ مازيګر

کله چې زه د چيني خوا کې ناست وم
او له شپيلۍ سره مې يو ځای ژړل
ناڅا په غږ د کوم يو آس راغی
چې د ځنګله د شنو زيتونو او څېړيو منځ نه
د چينې خواته راته
واه څومره ښکلی آس و
لکه د شنو پاڼو په منځ کې را روانه بېړۍ
او هومره سپين ولکه واوره
لکه لاس زما د ښکلي جانان
او پردې آس وه يوه پيغله سپره
زلفې يې بادونې په اوږو اخيستې
او د تيکري څنډه يې
باد رپوله داسې
لکه بيرغ د غزا
هومره ښايسته وه پيغله
لکه د قاف له غرو راغلې د ارم ښاپيرۍ
د سترګو رنګ يې و زما د ښکلې مينې په شان
کټ مټ هغې غوندې وه
لږ څه مغروره او عاصي ښکارېده
زما د جانان سترګې له مينو ډکې
خو ددې سترګې وې له وينو ډکې
زما د يار له کتو ناز ورېده
خو دا کاته جګړه د تورو کوي
نو زه پرې پوه شوم چې زمامينه نه ده
راغله او راغله د چينې تر څنګه

هغه مغروره قهرجنه نجلۍ
هغه حسينه کبرجنه نجلۍ
په ما يې داسې غږ کړ :
ولې دې بيا يمه راغوښتې ځوانه؟!
ووايه څه وايې زه دلته يمه
خو زه دغرونو پرديس
او د ځنګلونو ملنګ
زه د چينې مينجور
او د ښکلا ليونی
د ځو شيبو لپاره
ددغې پيغلې په ښايست کې ډوب شوم
زړه کې مې داسې وويل :
« آه خدايه ځومره ده هغې ته ورته
ها زما ورکه مينه
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
اوس خدايزده چيرې به وي
ايا دا پيغله به خبره نه وي
چې زما د تورو تورو سترګو ښکلې چيرته اوسي؟
ځکه نو ما ورڅخه وپوښتل چې :
زه ددې کلي ليونی شپونکی يم
ټول ژوند مې مينه کړې
يوه سپيڅلې مينه
خو اوس د ورکو ورکه
يوه باد وړې مينه
کټ مټ دا ستا په شانې ښکلې مينه
اوس پسې ګرځم ليونی په غرونو
خو راته وايه نجلی

چې ته د کوم جنت راغلې ښاپیرۍ یې دلته؟
هغې زما سترګو ته نیغ وکتل
آس نه را کوزه شوه زما خنګ ته راغله
راته یې بیا بیا ښه په ځیر وکتل
لږ څه موسکۍ شوه بیا یې داسې وویل :
زه خو پردۍ نه یم شپونکیه کلیواله دې یم
ستا کلیوال راته «مغروره» وایي
ښایي چې نوم به مې وي
زه هم مینه یم او ټول عمر مې مینه کړې
کلونه وشول ستا په کلي کې زیږیږم او بیا بېرته مرمه
زه ستاد کلي د پیغلوټو داروواو ملکه یم ځوانه
درې ځلې مړه شوم بېرته وزیږیدم
درې ځلې یې ووژلم
درې تورو ووژلم
مګر پوهیږې چې زه بیا ولې دنیا ته راځم؟
دا هر څه ستا ددې شپیلۍ له لاسه
دغه کوډګره سحر ګره شپیلۍ
چې هر پوکي سره د زرو طلسمونو دروازې ماتوي
هره نغمه یې ده د کوډو ځاله
او هر سرود یې کرامات وروي
کله چې ووژل شم
ستا د شپیلۍ په نغمو
بېرته ژوندۍ شم او دنیا ته راشم
او دادی بیا ستا د شپیلیو سرود
ځانته را وبللم
زه د خپل کلي د پیغلوټو اروا
او زه هینداره د پیغلوټو د نیمزالو هیلو

بیا ستا شپیلۍ ژوندی کړم
نو راته ووایه چې څه وکړم
په چا باندې ځان بیا ووژنم؟
ووایه بیا د خپلو وینو جام په چا وشیندم؟
ووایه بیا چیرته سلګۍ ووهم
او چیرته ومرمه بیا؟
د ښکلې پیغلې دې خبرو ته حیران شوم حیران
کوم وژل؟!
کومې کوډې؟!
کومې وینې؟!
آه خدایه! دا څه اورم
ووایه ښکلې پیغلې څوک دې وژني؟
دا ستا د حسن قاتل کوم ظالم دی؟
ووایه ځار دې شم کیسه دې وکړه
اې نجلۍ!
زه درنه همدومره غواړم
چې د خپل ژوند توله کیسه دې وکړې
د ښکلې پیغلې سترګې
لرې
او ډېرې لرې وګنډل شوې
شونډې يې ورپیدې
یو څه په سوچ کې ولاړه
او نجلۍ داسې راته وکړه کیسه :
زه ددې کلي یوه مسته پیغله
هومره مغروره ،چې به خلکو د «مغرورې» په نامه پیژندم.
یو څوک پر مامین او زه وم پر هغه مینه
نو ډېر کلونه پخوا

یو کال هغه وخت
چې لا زمونږ کلي کې فصل د غنمو شین و
هغه مهال چې کلیوال ووله لاټ دیو سره جګړې ته تللي
هغه د ویاړ کلونه
هغه د تورو فصل
چې شازلمیان مو د غزا ډول سره
په اتنو اتنو جنګ ته ورتلل
زما مین هم چې د کلي یو مغرور زلمی و
توره تر ملا کړه او خپل ښکلی آس یې هم زین کړ
هغه غزا ته تللو
دمخه ښې په وخت یې داسې وویل:
«غزا ته ځم په وطن جنګ دی
یوه خوله را کړه چې مې زړه د زمري شینه»
او ما هم پورته کړ منګی اوږې ته
او خپل مین ته مې د تلو په وخت کې داسې وویل:
«جانانه جنګ ته ځان تیار کړه
سنګر ته پاس به اوبه زه درخېژومه»
زمونږه ټول کلیوال جنګ ته ولاړل
او له لاټ دیو سره جګړه پېښه شوه
زمونږ جګړنه وه د «میوند» دښته کې
څه خونړۍ جګړه وه
څه لیونۍ جګړه وه
چې د لاټ دیو ها مغربي دیوانو
زمونږ د کلي ډېر زلمي ووژل
زمونږ بیرغچي یې هم په غشي وویشت
هغه نارې کړې هلۍ لویږمه
بیرغ اوچت کړئ

او زه د هغه خواته ورغلم اوبه مې وروړې
خو د هغه په وینو سرو منګولو
نور د بیرغ اوچتولو توان نه درلوده
د غزا لوړه جنډه ورو ورو پریوتله ورنه
هغه په خاورو لویده
څکه خو ما منګی پرزمکه کېښود
بیرغ مې خوا پورې ټینګ ونیولو
او مخامخ مې د غازیانو پرسنګر پورته کړ
جنډې له باد سره نڅا پیل کړه
زموږه سترې غازیان
زموږه تږې غازیان
آه خدایه! څومره یې په وینو سره وو
ما خپل مین په کې لیدلی نه شو
خدای (ج) خبر چیرې به لاټ دیو ته مخامخ ولاړو
ما ویل چې هر چیرې وي
خو زما ناره به اورې
څکه مې غږ پرې وکړ :
«که په میوند کې شهید نه شوې
خداېږو لالیه بې ننګۍ ته دې ساتینه
خال به د یار له وینو کیږدم
چې شینکې باغ کې سورګلاب وشرموینه»
او زما له دې غږ سره
زلمو کې وینه تا وشوه
غازیانو چیغې کړې :
الله اکبر!!
ټول له مورچو ووتل
میوند د اور تنور شو

وحشي آسونه يو پر بل وختل
سرونه والوتل لاسونه پرې شول
او ما د تورو په بريښنا کې وليد خپل ننګيالى
ها زما مين چې د لات ديو لاس يې په توره پرې کړ
خو خپله هم د مغربي ديوانو تورو وخوړ
هو! زما مين شهيد شو
زه هم کوم چا په غشي وويشتمه
او ما د مرګ په وخت کې دا وليدل
چې د لات ديو لښکر تالا ترغي شو
ټول مغربي ديوان يې ووژل زموږ شازلمو
او چې د سوبې بيرغ
شوتر آسمانه پورته
زموږ کليوالو زه او زما مين په خپلو اوږو پورته کړلو
او دپاچا په امر
د ښاپيريو په مانۍ کې خښ شو
زموږ په زيارت کې ښاپيريو پاچاهي جوړه کړه
هلته زموږ زيارت و
زموږه دوه مينو
چې دواړه ښنګ په ښنګ د ميني په خوب پريوتلو
او د کلونو د ارمان غيږې مو هلته يو په بل تودې کړې
خو ما د خپل مين دغيږې جنت ډېرونه ليد
ځکه چې ستا شپيلۍ د ناز له خوبه ويښه کړمه
ستا دې کوډګرې شپيلۍ
يو ځلي بيا ددغه کلي پر لمن راشنه کړم
دا ځلي بيا وم يوه مسته او مينه پېغله
له ښکلا ډکه او مغروره پېغله
هومره مغروره چې به خلکو د «مغرورې» په نامه پېژندم.

خو دا ځل زموږ کلی بدل و بدل

زه ورته راغلم خو د کلي رنګ بدل ښکارېده
هر څه يې سره وو
لکه وينه
لکه قهر
لکه اور د دوزخ
دا ځل زموږ پر کلي
د شمالي پيريانو سورلښکر يرغل کړی و
د قاف له غرونو هاخوا
د ځنګلونو د ښار
او د سرو ييږو د ځنګلونو پيريان
ددې پيريانو د لښکر مشر «اورديو» نومېده
هغه هم زموږ د کلي
د خپلواکۍ پر ملکې مين و
هغه هم زموږ هوسۍ له ځان سره شمال ته بوتله
د ښاپيريو سلطنت يې ړنګ کړ
اوزموږ زيارت ته يې هم اور ورته کړ
د آدم خان پر ځای يې راوست يو «بوډاچوپيرګر»
دا چوپيرګرو زموږ د کلي کوډګر
چې له ابليس څخه يې کوډې زده کړې
او په جادو يې پاچاهي د ښاپيرو ورانه کړه
خدای خبر ستا ها نازولې نازو چيرې ولاړه
اوخدايزده نورې ښاپيرۍ يې څه شوې
اور ديو مو کلي ته پيريان راوستل
او لښکريانو يې په خپلو تورو
کلی د سرو وينو باران کې ډوب کړ

له یوه کاله وروسته
اور دیو زموږ کلي کې
د خپلو بوډاچوپړ په مرسته پاچاهي جوړه کړه
د شمالي پیریانو سره پاچاهي
چې به بوډاچوپړ کړ
زینډۍ پر غاړه
د پیریانو بنده ګي کوله
او په دې ډول یې زموږ د کلي
د پیړیو ویاړ ته اور ورته کړ
خو زموږ سپیڅلیو کلیوالو
له پیریانو سره جنګ ته ملاوې وتړلې
او د زیارت یو مستانه مینجور
هغه سپیڅلي ملنګ
ها بابه قو
ها لیوني قلندر
چې یې د سترګو په بریښنا کې ټول جهان ځایېده
زموږ د زیارت تر ړنګېدلو وروسته
رباب تر ملا کړ سر یې وتاړه په داسې جنډه
چې په کې تورې، سرې او شنې کربښې وې
د کلي خو مست مستان او قلندر زلمي یې
سره را ټول کړل د قیام لپاره
د عشق په نوم یې سره ورکړل خپل زلمي لاسونه
چې هم هوسۍ وګټي
او هم د سرو، سرو شمالي پیریانو
لښکر له کلي نه بهر وشړي
زما مین هم له ملنګ سره ولاړ

زه مې مين سره يوځای تلم د پيريانو جنګ ته
او يوه ورځ له ورځو
چې د پيريانو لښکر
زموږ د کلي د غنمو فصل وسوزاوه
په هغه ورځ ماله همزولو سره
د مستو مستو ليونو لښکر ته
له دې چينې څخه اوبه ور وړلې
کله چې اور په کرونده کې بل شو
او سره پيريان ورنه چارپيره په نڅا لګياوو
ما او همزولو مې په چيغو چيغو
هغوی ته وکړې ښېرا
هغوی چې زموږه دا ښېرا واورېدې
څه په غوسه شول چا کټ کټ وخندل
موږ لا ښېرا کولې
چې يو ناڅاپه د بوډاچوپېرګر
يوه نااهله بچي
هغه زما کليوال
چې د پيريانو عبادت يې کاوه
خپل غشي زما پر ټټر و ورول
زه يې بيا ووژلم
مګر دا ځل د مرګ خوند هومره تريخ و
لکه د زهرو پياله
ځکه د خپل کليوال لاس وژلم
خپل لاس وژلم په پرديو تورو
خپلو وژلم او پردو ليدلم
خدايه! څه سخت ساعت و
خدايه! قربان دې شمه څومره تريخ و

هو زه يې ووژلم
او خپل مين ښخه يې بيله کړمه
خو دا بيلتون مې هومره اوږد هم نه شو
ځکه چې ستا شپيلۍ يې مزي لنډ کړل
ستا دې کوډگرې شپيلۍ
يو ځلې بيا ددغه کلي په لمن کې شنه کړم
دا ځلې مسته نه وم
مګر غرور مې درلود
هومره مغروره وم چې خلکو د «مغرورې» په نامه پېژندم
بيا راغلم خپل کلي ته
خو دا ځل هم کلی بدل ښکارېده
کلي د سرو پيريانو تيغ لاندې لا ساه راکښله

مگر لات دېو ژوندی و

سم چې پيريان زمونږ پر کلي راغلل
ابليس لات ديو خبر کړ
او دا کيسه يې وکړه
چې اور ديو ښنګه زمونږ له کلي ښخه بوتله هوسۍ
ښنګه زاړه چوپړګر وپلورله
هغه د هسکو هسکو غرو د خپلواکۍ ملکه
د کنګلونو د هېواد پر پيري
او په دې ډول د اورديو او لات ديو
هغه زړه او پخواني دښمني بيا ژوندۍ شوه
لات ديو د سروزرو کاروان را بار کړ
او هغې دښتې کې يې واړول چې
په لومړي ځل يې وابليس ليدلی

دا ځل يې بيا هم د ابليس په مرسته
او هم د کوډو او د زرو په زور
زموږ د کلي ښکار ته ملا تېنګه کړه
سم چې د دنګو دنګو غرو د کلي
زلمو پيريانو سره جنګ ته ملاوې وتړلې
نو پر هغوی يې د سرو زرو باران ووراوه
ښايي هغوی باندې يې کوډې وکړې
هغوی يې وويشل په څو لښکرو
او هر لښکر ته يې بيا داسې وويل :
ولاړ شئ !
جګړې ته د پيريانو ولاړ شئ !
او د پيريانو دوستان هم ووژنئ
هر څوک چې وي
که کليوال مو هم وي
ويې وژنئ !
ويې تړئ !
مېنو ته يې اور ورته کړئ !
هر چا چې ډېر ووژل
زه به د کلي پاچاهي ورکړم هغه لښکر ته
هر چا چې ډېرې وينې وبهولې
هومره به يې ډکه کړم لمن له زرو
او له دې وروسته شو زموږ کلی د وينو کلی
يو د اورونو او مرګونو کلی
د سيند اوبه زموږ له کلي څخه
د تېرېدو په وخت کې سرې اوښتې
او باد به تل د مړو کوپړيو ايرې ځان سره وړې
دا ښکاره نه وه چې څوک څوک وژني

يوازې کلی و په وينو کې ډوب
يوازې مړي په کوڅو کې سر په سر پراته وو
خو خدای(ج) خبر چې کليوال مو خلاصيدل څنګه نه؟!
جګړه د «ديو» او د «پيري» ترمنځ وه
او ګوزارونه وو د دوی د متو
مګر سرونه به زموږ د کليوالو پرې شول
پښې او لاس به زموږ د کلي د ځوانانو مات شول
پيريان لښکرو څخه نه وېريدل
د هغوی ويره له ملنګ څخه وه
او د هغه له مستو ـ مستو شاه زلميانو ځنې
ځکه يوازې وو هغوی
زموږ د کلي د ښمنو ښمن
د زيارتونو مستانه مينجور
په اتنو او په سندرو کې غزا کوله
هغه اور ديو او لات ديو دواړو سره جنګ کولو
او کليوالو ته يې تل د اويل :
پام چې غلط پرې نه شئ
لات ديوزموږ د کلي زړو ښمن دی
راځئ د خپلو کليوالو وژل پرېږدو
له پردو سره جګړې ته ووځو
هم له ديوانو هم پيريانو سره
د خدای (ج) لپاره زما د کلي خلکو!
اخر په تاسو دا څه چل شوی دی؟
نيم په اور ديو خرڅ شوي
نيم په لات ديو اوښتي
هغوی موسيل کوي
او تاسو يو د بل د وينو تږي

د خدای(ج) لپاره ځان مو وخوځوئ
لږ څه راوېښ شئ او د مټو په زور
دواړه له دې کلي بهر وشړئ
دواړه زموږه د اوږو ماران دي
او خوري مو هره ورځ په سر کې ماغزه
موږ نه يې عقل و بصيرت وړی دی
سمه لار نه پېژنو
يو بل نه سرپرې کوو
يو د بل وينې څښنو
اخر په کومه ګناه؟
زموږه جرم څه دی؟
دوی دواړه څوک دي؟
چې به موږ ته پاچاهي وګټي
راځئ چې ټول کليوال يو شو سره
راځئ د خدای (ج) په مرسته
راځئ په خپلو مټو
لات ديو، اور ديو دواړه د خپل کلي په ونو پورې وځړوو
او بيا په مينه مينه
خپله هوسۍ راولو
بيا ښاپيرۍ راولو
هو!
ملنګ داسې وويل :
او له پردو سره يې جنګ کولو
هغه ديوان وژل، پيريان يې وژل
هاله لويديځ څخه راغلي ديوان
ها له شمال څخه راغلي پيريان
او د کوډګرو طلسمونه به يې هم ماتول

زما مين او زه «مغروره» له ملنګ سره وو
ما به هغوی ته له چيني ښخه اوبه وروړلې

خو يوه ورځ له ورځو

مست مينجور په نخيدو راغی
ښني به يې واچولې
بيا به يې درب ور کړېښي ته
او ټولو مستو شاه زلمو ته يې ويل چې : له هغه سره اتڼ وکړي
کله چې ټول په اتنو ستړي شول
نو د ملنګ بابا تر مخ راټول شول
او له هغه نه يې ددې خوښۍ لامل وپوښته
د ملنګ سترګې يو ځل وځليدې
يو څه په سوچ کې ولاړه
او بيا يې داسې وويل :
دوستانو شکر د خپل رب ادا کړئ
ځکه چې نورو نو د اور ديو د ابليسي طلسم راز ماتيږي
پيريان به ټول زموږ له کلي ښخه وشړل شي
تاسو خبر ياست که نه؟
نور د پيريانو هم طلسم مات شو
ځکه زموږ د کلي
هغه ورک شوی شپونکی بيا راغلی
ها د سندرو کوډګر
ها د شپيليو پاچا
چې له لات ديو سره د جنګ په وخت کې
له کلي خدايزده بناپيريو وبوولی چيرې؟
خو دا څو ورځې يې په بر ځنګله کې

يو ځلې بيا د نغمو غږ راځي
هغه په خپلې ورکې مينې پسې ګرځي او شپيلی غږوي
او دا کوډګره شپيلی
بيا ماتوي طلسم
او زموږ ورکه هوسی
يو ځلې بيا ويښيږي
هلته شمال ته د کنګلونو ښار کې
او د هغې له ويښېدو سره سم
د کنګلونو هېواد
ورو ورو ويليږي او ماتيږي پسې
دوستانو زيری مې درباندې
چې د شپونکي شپيلی مو بيا د خپلواکی ملکه
ښکلې هوسی ژغوري
او د اورديو طلسم هم ماتيږي
د کنګلونو ښار به ويلې او توټې توټې شي
پيريان به هم په سمندر کې ډوب شي
او د يوې پيری کوډګره بوډی
ها   ـ له هر څه منکره ـ
هغه په زړه کافره
چې سره پيريان زيږوي
چې يوه سترګه لري
هغه به هم په خپل تابوت کې پريوزي
زموږ هوسی به ورته خاندي
سره بوډی به د تاريخ ډېران کې خښنه شي
اوخاورې به شي

راځئ دوستانو چې اتڼ وکړو

راځئ ملګرو چې نغمې ووايو . . .
ملنګ رښتيا وويل
هغه په هر څه پوه و
د هغه سترګو کې جهان ځاييده
- ګرانه شپونکيه واوره!
ستا دې کوډګرې شپيلۍ
يو ځلې بيا هم هوسۍ وژغورله
او د اور ديو طلسم هم مات شو
سره بوډۍ مړه شوه د اور ديو لاس او پښې هم پرې شول
او د پيريانو لښکر
مات او ګوډ بېرته ولاړ شمال ته د کنګلونودهېواد په لورې
هغه بوډا چوپړګرهم وتښتېد

مګر افسوس شپونکيه!

چې زمرۍ په کلې کې د وينو چينې وچې نه شوې
که څه هم مات شو د پيريانو جادو
مګر لاټ ديو ژوندی و
او لايې خپلې ابليسي کوډې کولې پر مورۍ
سم چې بوډا چوپړګر
زمرۍ له کلي ووت
جګړې ته تللې کليوال ستانه شول
خونه د ورونو په شان
زلمي يې توره په لاس
او يو د بل وينو ته ترږي ترږي

د کليوالو جرګه نه جوړېده
ځکه زموږ کلي کې فصل د غنمو نه و
او له جرګې نه د غنمو وږي
ابليس په غلا وړي وو
ابليس د هغو کليوالو ترمنځ
چې له پيريانو سره يې جنګ کولو
لاړې توکړې
ځکه لښکر، لښکر شول
او هر لښکر يې و دبل يو دښمن
ددې لښکرو هريو مشر پاچاهي غوښتله
خپلو کې يو د بل د غوښو د هډوکو او د وينو وږي
نو لا څو ورځې تېرې شوې نه وې
چې مو په کلي کې لښکرو تور درونې جوړ کړ
تورې له تيکو نه راووتې
او سترګې سرې شوې
د کلي خړې کوڅې بيا په وينو ورنګېدې
دا ځل بوډا او ځوان چانه پېژندل
هر چاله هر چا څخه سر غوڅاوه
هر چا د هر چا کور ته اور اچاوه
هرڅه تالا او لوټ شول
زموږ د نيکونو شملې
د اناګانو ټيکرې
چا ماشومان حلالول زانګو کې
چا له ميرمنو نه حيا لوټله
چا به له پيغلو پيغلتوب غلا کړ
چا به زلمي کتارـ کتار ووژل
چا به د خلکو د غنمو فصل وسوزاوه

چا به د کلي جوماتونه رنګ کړل
چا به د خلکو په هډوکو ژرندې تاوې کړلې
او دغه ژرندې به د وينو په ويالو ګرزېدې
چا به دخوارو کليوالوپه سرونو کې مېخونه وهل
د کليوالو د سرونو منارونه مو اوچت شول دومره
چې له هر ځای څخه به هر چا ليدل
زموږ د سويو کلاګانو تور دودونه وو اسمان ته پورته
زموږ د غرونو لوړې څوکې هم په اور سوزېدې
لکه زموږ د کليوالو غرور
چې په مرګو کې ورک شو
داسې مو دنګو غرو له شرمه ځان په اور پټاوه
زموږ د پيغلو لوپټې به هره ورځ تالا شوې
لکه د کلي باد مو هم چې غل وي
ددغه کلي په اوږده ماضي کې
هېڅ کله داسې کيسه نه وتېره
دغسې توره د مرګونو او شرمونو کيسه
داسې د «وياړ» په نامه تشه له وياړونو کيسه
داسې د وير او د ماتم کلونه
داسې د درد داسې د غم کلونه
داسې د اور او د لمبو فصل چې
زموږ د کلي شنه ماضي هم په کې وسوزېده
او ښايسته زرينې پاڼې يې پرديو غلا کړې
زموږ ماضي ديوانو ووژله
زموږ ماضي پېريانو وخوړله
لاتت ديو دا هر څه ليدل
او په کټ کټ يې خندل
هغه زموږ له کليوال نه کسات اخيسته

د خپلې ګوډۍ پښې
د خپلو ماتو لاسو
د خپل ډوب شوي لښکر
هغه ته دا کوډې ابلیس ښودلې

خو په هوسۍ څه پېښ شول؟

واوره شپونکیه زموږ د کلي د غمونو کیسه :
موږ د ملنګ ملګرو
چې کلی داسې ولید
نو دلته لرې راغلو
او په ځنګلونو کې مو ځانته کړې جونګړې جوړې
په دې جونګړو کې ژړل به مو سهار او بېګاه
په کلیوالو او په کلي پسې
خو یوه ورځ مازیګر
زموږ په جونګړو کې غوغا جوړه شوه
ځکه ملنګ بابا د کلي له خوا
یو ځوک په غېږ کې راوړ
کله چې موږ ورغلو
نو د ملنګ بابا په سترګو کې مو
په ټول ژوندون کې لومړی اوښکې لیدې
هوکې ملنګ بابا ژړل لکه چې
او یوه ښکلې نازولې میرمن
په خپلو وینو ډوبه
وه غځېدلې د ملنګ پر لاسو
موږ له ملنګ بابا نه وپوښتل چې دا څوک ده؟
هغه په چیغو چیغو وژړل او ویې ویل:

تاسو يې نه پېژنئ؟!!
دا خو هوسۍ ده هوسۍ
د ښاپيريو د پاچا ملکه
د خپلواکۍ څښتنه
مور هم په چيغو سر شوو:
زما مين وويل :
اخر ملنګ بابا دا کوم ظالم کړه داسې تپي
خدای (ج) دې کړي مات هغه لاس
خدای (ج) دې تباه کړي هغه . . .
خو په دې وخت کې موږه وليدل چې
ټپي هوسۍ لږ څه موسکۍ غوندې شوه
زما د جانان په خوله يې لاس کېښوده
او په ځګيروي يې وويل :
« پام چې ښيرا ونه کړې
زما خو په خپل قاتل «درد» نه دی پيرزو
هغه چې زه په توره ووهلم
هغه زلمی هم کليوال دی زموږ
خدای(ج) دې د هغه سرته هم خير کړي
ما ويل د سولې پرښته به شمه
ما ويل د وينو سيند به ودروم
او د ابليس لارې به وچې کړمه
دښمنو زړونو کې به مينه شمه
خپل کليوال به سره ورونه کړمه
او نيکمرغي به شمه
د هغه وخت په څېر ،چې زموږ کلي کې فصل دغنمو شين و
خو هغوی زه په تورو ووهلم

او هغه توره،
چې زما ښېرته راتګ ته پورته شوې وه
زما په زړه کې خښنه
شوله
ښايي زما ښېرته راتګ به د «انسان» په وينو نه ارزيده
ځکه د خپلو کليوالو په لاس
زما وينې هم توييې شوې
اې خدايه ما وبښې!
اې خدايه ما وبښې!»
او دې خبرې سره
هوسۍ له هوښه ولاړه
پر مخ يې راغلې د دردونو خولې
بابا ملنګ چيغې کړې :
اوبه ! اوبه!
هله «مغرورې» ژر شه!
لږ څه اوبه راوړه!
او ما منګی پورته کړ
په منډو منډو د ځنګلونو منځ کې
دغې چينې ته راتلم
ځکه يوازې دا چينه وه چې اوبه وې په کې
زموږ د کلي په څاه ګانو، په سيندونو او چينو کې خو –
اوبه نه وې نګه وينې وې
او کليوال مو له اوبو څخه روژه وو روژه
تش لښکريانو به روژه خوړله
او د اوبو په ځای يې وينې څښلې
زه د چينې په لور راتلم چې لږ اوبه يوسم

خو یو ناڅاپه مې په لاره کې یو سیوري ولید
یو ببر سری سیوری
یو داسې سیوری چې د ویری له تیارونه جوړ و
وروسته بیا سیوري ډېر شول
پنځه او شپږ شول سیوري
او چې د سیورو خاوندانو ته مې پاس وکتل
هغوی مې وپېژندل
زما کلیوال وو د «زمرو لښکر» نه
هغوی مې مخې ته کتار شول کتار
ما ویل :
چې لار راکړئ اوبو پسې ځم
خو هغوی وخندل او ویې خندل
کړس کړس خندا یې وکړه
دهغوی ژبه د زمرو ژبه وه
او د زمرو په ژبه یې داسې وویل :
«اول زموږ زړونه خړوب کړه بیا اوبو پسې ځه »
آه خدایه دا څه اورم؟!!
زما ها درانه کلیوال څومره سپک شول
چې اوس د خپلې کلیوالې پر حیا بلوسي
خو دې پینځو زمرو، په ژبه دلېوانو، وویل :
ته زموږ د ډلې نه یې
او ستا په وچویلې کې نه شته د زمرو نښانې
ځکه زموږه نه یې
اوس ته یو جام یې او موږ تږي لېوان
راشه زموږ غېږې ته
راشه چې ستا پر رانه وچویلې کې
ددې پینځو زمریو نښه کېږدو.»

آه خدایه اوس څه وکړم؟!
له مرګه پرته بله لار نه لرم
خدایه زما د کلیوالو مل شې :
ما خپله لار پرېښوده
زمرو تر شا راپسې منډې پیل کړې
خو زه په منډه منډه
د لوی ګړنګ تر خوا را ورسیدم
لا کلیوال زمریان تر شا راتلل
خو ما د لوی ګړنګ پرانیستې غېږ ته
خپل ژوندون سوغات ورکړ
بس یوه چیغه او د مرګ دروازه
او زه شوم داسې قتل
د درېیم ځل لپاره
مګر دا ځل د مرګ خوند هومره تریخ و
لکه زقوم د دوزخ
دا ځکه نه یوازې خپل وژلم
بلکې له ما یې د حیا د اخیستلو تمه هم درلوده
خدایه څه سخت ساعت و
خدایه! قربان دې شمه څومره تریخ و

❋ ❋ ❋

شپونکیه! دا وه زما د تېرو ژوندونونو کیسه
درې ځلې مړه شوم بېرته وزیږېدم
درې تورو ووژلم
خو درې نغمو ستا د شپیلۍ ژوندی کړم
اوس چې ما وینې

زه د دریواړو نیمزالو روح یم
یوه «مغروره» یم په درې ځېروکې
ټل په دې غرونو او ځنګلونو ګرځم
او کله ځم د خپل مین د ړندو سترګو کور ته
هغه ته خوب غوندې شم
هغه لا اوس هم په ړنده سترګو ما خوب کېويني
او ته پوهېږې هغه ولې ړوند دی؟
راځه له ما سره چې ور دې ولم
پاتې کیسه به درته لار کې وکړم

څلورمه برخه

زمونږ د مینې دیدن
اومورږه دوه لیوني
خدای(ج) خبر چیرې به ځو

نجلی مې لاس ونیو
او دواړه پر سپین آس سواره شو
هغې مغرورې مستې پیغلې راته داسې وکړه پاتې کیسه :
« اوس هلته لرې د یو غره لمن کې
چې زمونږ د سوي کلي باد پرې هره ورځ لګيږي

د يو پراخ او شنه ځنګله په منځ کې
هلته له سترګو لرې
د قلندر بابا يو کلی جوړ دی
او له هغه سره ملګري ټول زلمي او پيغلې هلته اوسي
زخمي هوسۍ هم ورسره ده هلته
لا يې زخمونو ښخه وينې راځي
ټپي هوسۍ ته يې له لوخونه بستر جوړ کړی
دا ځو کلونه وشول
چې د هغې د زخمو وينې په بستر بهيږي
ملنګ بابا او د هغه ملګري
په اوښکو مينځي د هوسۍ زخمونه ،
دملنګ سترګې په ژړا سپينې شوې
هغه په دواړو سترګو ړوند دی اوښوک نه شي ليدی
او زما مين هم په ژړا ژړا ړوند شوی دی اوس
ښايي ملګري د ملنګ بابا به ټول ړانده وي
هوسۍ ځګيروی کوي او هيڅ نه وايي
يوازې کله کله ستا نوم د ځګيرويو منځ کې
په نيمه ژبه اخلي
هغه شپونکی يادوي
کله شپيلۍ ياده کړي
کله غنم يادوي
او کله ستا دهغې ښکلې مينې نوم اخلي
هغه چې تورې تورې سترګې لري
هغه چې اوس خدای(ج) خبر چيرې تللې؟!»

✵ ✵ ✵

زه او مغروره پېغله
ورو ورو روان وو د ځنګلونو منځ کې
هغې کیسه کوله
او زه حیران وم دخپل ګران کلي عجیب داستان ته
تر څو له لرې د ځنګلونو منځ کې
د یوه غره په لمن
د شنو زیتونو او څېړیو تر خوا
ښکاره شوې څو جونګړې
له وچو خاڼګو او وښونه جوړې
په عجیبه شانتې چوپتیا کې ډوبې
سم چې ور ورسېدو
هلته مو ولیدل خپل څو کلیوال
رنګونه ژیړ
بڼې سپیرې
سترګې له اوښکو ډکې
ځینې ځوانان او ځینې پیغلې وو ړانده په ژړا
او د مغرورې پیغلې
ښکلی جانان هم اوس په سترګو ړوند و
مګر بیا هم د خپلې مینې په راتلو وپوهېد
مغرورې پیغلې هغه غېږ کې ټینګ کړ
او په ژړا ژړا یې ښکل کړل سره
زما په سترګو کې هم اوښکې راغلې
او ما ملنګ ولیده
نو شیبه وروسته موږه ټول ولاړو ملنګ بابا ته
هغه چې زموږه له راتلو خبر شو
خپلې جونګړې نه بهر راووت
یو څه خوشاله او حیران ښکارېده

هغه زموږه درناوي ته راغی
ماته یې غیږ پرانیسته
او چې یې سر زما پر ولي کېښود
خدایزده چې ویې ژړل که ویې خندل
د هغه ول ول ځنې سپینې وې اوس
د شین کمیس پر ځای یې تور کمیس په غاړه کې پروت
کچکول یې مات و، تبرګي یې لاستی نه درلوده
خو لایې سترګو کې هماغسې برېښنا ځلیده
په ړندو سترګو کې یې اوس هم لا جهان ښکارېده
هغه له هر څه خبر
او په هر څه پوهېده
خو اوس هغه هم زموږ د کلي برخلیک ته ژړل
ملنګ چوپتیا نه وروسته داسې وویل :
ښه شو چې راغلې
اې د هسکو هسکو غرو شپونکیه !
زموږ د کلي د سندرو پاچا
اې د شپیلۍ د نغمو
د کوډو لویه ځوانه!
زموږ غم آباد ته دې قدم مبارک
کېدای شي ستا دغه کوډګره شپیلۍ
زموږ هوسۍ وژغوري
زموږ د کلي نیکمرغي، د خپلواکۍ ملکه
هغه چې اوس ساه باسي
د ژوند او مرګ پر پوله
او له زخمونو نه یې وینې راځي.
نه پرې خبر یې چې د چا له لاسه؟
زموږه خپلو لاسو

زموږ د کلي د زلمیو متو
هغه د مرګ تر ستوني راوستله
خو خدایزده چاته یې خپل ژوند ساتلی
خدایزده وروستۍ سلګۍ یې چاته پریښي
څو کاله وشول ځنکدن یې دی
خو سترګې یې لا لارې څاري
کله په نیمه ژبه تا یادوي
کله شپیلۍ یادوي
کله ستا ورکه مینه
کله غنم یادوي
او کله سپینې اوبه
ښایي چې ستا نغمې یې بیا ژوندی کړي
ځکه خو هیله کوم
اې د سندرو پاچا
راشه تر څنګ یې کېنه
شپیلۍ دې وغږوه
تر هغې ورځې پورې
چې هوسۍ بیا ژوندۍ شي
چې زموږ له کلي څخه تللي د خوښیو ورځې
بېرته را وګرځي او بیا راشي
او دا د وینو او غمونو شپېږ
نورې د تل لپاره کډه وکړي.

آه زموږ د مینې هوسۍ

او ما همداسې وکړل
زه او ملنګ بابا هوسۍ ته راغلو

پیغله او ړوند جانان یې هم راسره
ټول د جونګړو اوسیدونکي تر شا
هلته له لوخو جوړه شوې وه یوه کوډله
منځ کې یې پروت و، یو د لوخو بستر
او د بستر له پاسه
یوه زخمي ښاپیرۍ
د درد په خوب ویده وه
هغه مغروره، هغه مسته هوسۍ
هغه د هیلو، نیکمرغیو، خپلواکیو نښه
چې ټول جهان یې په دیدن پسې هلاک و هلاک
خو اوس د مړي په شان
د ژوند په ولیو بار وه
آه زموږ د میني هوسۍ!
خدای(ج) خو دې وساته د مرګ له لاسه
زه به دې سر ته کینم
او څو چې ساه لرمه
ستا ښکلي روح ته به شپیلۍ ووهم
درته به جوړه کړم د ژوند سندره
تا به د مینې په نغمو مسته کړم
نو دادی واوره!
اې زموږ د خپلواکۍ او نیکمرغۍ ملکې!

❋❋❋

زما شپیلۍ زما د ژوند دا سرګردانه بیړۍ
بیا د یو ورک سفر په لارو سرده
خدای(ج) خبر بیا چیرې ځي
دادی زموږ د خپلواکۍ هوسۍ ته

د ژوند سندرې وايي

لکه چې بيا په کوډو راغله سحرګره شپيلۍ
خدايزه چې بيا کوم طلسمونه وژني
شپيلۍ لګيا ده لا نغمې وروي
او د زخمي هوسۍ په مړاوو اننګيو کې بيا وينه څغلي
او سپېرې شونډې يې ورو– ورو رپېږي
ښايي تکل د څه ويلو لري
بابا ملنګ مې پر اوږده لاس ايښی
او راته وايي داسې
ښايي چې زموږه خپلواکي بيا راځي
ښايي چې زموږه نېکمرغي بيا راځي
زه په ړندو خوبو کې وينم رڼا
زه د لمر پل پېژنم
تانه قربان شم د نغمو يا چا شپيلۍ ووهه
سندرې وبوله سحر نږدې دی
هوسۍبه وينه شي او مات به شي د وينو طلسم
ځار شم ،شپيلۍ ووهه
او ما همداسې لا شپيلۍ وهله

سترګې دې پرانيزه ای ښکلې هوسۍ

موږ ټولو خپلې سترګې تاته درکړې
سترګې دې وغړوه
موږ خپل ژوند ټول يوه نغمه کړ ستا تر سر مو ځار کړ
سترګې دې پرانيزه اې ښکلې هوسۍ
زموږ د هيلو او د مينو نازولې هوسۍ
او دې سندرې سره

ښایسته هوسۍ خپلې بیمارې سترګې پرانیستلې
بیا یې زموږ خواته را وکتل
یو یو یې له نظره تېره کړو
لږ څه موسکۍ شوه
لږ څه وخځګرویده
او شیبه وروسته یې بیا سترګې زما په لور کږې کړې
هغې په ښکلو سترګو ماته کتل
او بیا یې ورو وویل :
«ماته شپیلۍ ووهه
ماته نغمې جوړې کړه
یوازې ستا شپیلۍ ژوندون راکوي
یوازې ستا نغمې مې مرګ نه ژغوري
شپیلۍ دې وغږوه
او زما د ژوند کیسه تر پایه وکړه
ستا د شپیلۍ په ژبه زه پوهېږم
یوازې ماته د نغمو کیسه په زړه پاتې ده
ماته زما د ژوند کیسه ووایه!
تر وروستي فصله،
تر وروستۍ شیبې
تر پایه پورې!»
هوسۍ تردې خبرو وروسته سترګې بیا پټې کړې
یو څه آرامه شوه ښایسته ښاپیرۍ
ما لا وهله شپیلۍ
ماښام نه آن تر سپین سهاره پورې
آن تر هغو چې لمر را وختلو
خومره تیاره وه، څه اوږده وه دا شپه
ملنګ بابا هم ویښ و

مغروره پېغله ړوند مين يې ويښ وو
ښايي ددې جونګړو تول زلمي او پيغلې ويښ وو
سم چې سهار شو او لمر ځرک وواهه
هوسۍ بيا خپلې سترګې پرانيستلې
دا ځل يې بيا ماته را وکتل په ښکلو سترګو
خو په ليمو کې يې را ورغړيدې سپينې اوښکې
او له ژړا سره يې داسې وويل :
« شپونکيه ! ستا شپيلۍ رښتيا وويل
هو په رښتيا زه ګنهکاره يمه
داتولې وينې زما له لاسه بهيدلې دلته
دا هر څه ځکه وشول
تر څو چې زه د خپلواکۍ ملکه
دهسکو هسکو غرونو کلې ته راوګرځمه
دغو زلميو همدا زه ګټلم
ځکه يې ورپيل شول شنه سرونه
دې کلي پرته له ما ژوند نه غوښته
ځکه خو وسوزيد لمبه لمبه شو
ځکه په وينو کې يې ولمبل

تالا شو

لوټ شو

دې غرونو زه غوښتلم
ځکه يې ډکې شوې لمنې د بچو له قبرو
دې پيغلو زه غوښتلم
ځکه يې لوټ شول د حيا پروني
دې کوچنيانو زما سيورى غوښته
ځکه له لوږې مړه شول
اې کليوالو!

اې د هسکو هسکو غرونو خلکو!

اې پيغلو!
اې زلميو!
اې زړو، ځوانو، نارينه وو، ښځو!
مګر دا «زه» په دومره وينوارزم؟!
«زه»
هو!
همدا «زه» همدغه ښکلې هوسۍ
همدغه ستاسو ښايسته ښاپيرۍ
د خپلواکۍ ملکه
د آزادۍ پرښته
د استقلال ښتنه
مګر په دومره رېبل شوو سرو
دومره قبرونو دومره سويواروا‌ګانو ارزم؟!
آيا زه ټوله د «انسان» په يو ويښته ارزمه؟
آيا زه ټوله د «انسان» په يوه درد ارزمه؟!
په يوه آخ
يوې سلګۍ
او يوې اوښکې ارزم؟!
نه خلکو نه ارزمه
زه هيڅ ارزښت نه لرم
تاسو يې ومنئ چې ما خو داسې حال نه غوښته
دومره د وينو تږې هم نه ومه
دومره سرونه خو مې نه غوښتل
د دومره غوښو وږې نه وم
هر څه زما په نوم شول

دا هر څه داغ شول زما پر سپینه لمن
آه خدایه! دا څه وشول

آه خدایه! ما وبښنه
اې ربه! ما وبښنه . . .»
ښکلې هوسۍ وژړل
د هغې سترګې شوې د اوښکو چینې
ښايي چا غوږ کې ورته داسې وويل :
هوسۍ!
سلګۍ ووهه،
وژاړه او زړه دې تش کړه!
خپل برخليک ته ژاړه
چې ستا لپاره يې د ځومره «انسانانو» ژوند ته اور ورته کړ
وژاړه ښکلې ښاپيرۍ وژاړه
اې د آزاد ژوندون ښايسته ملکې!
هغومره وژاړه چې تولې وينې
ستا د رڼو اوښکو په سيند لاهو شي
په خپلو اوښکو وينې ومينځه او مينې شنې کړه
هغومره مينې شنې کړه
چې نور د وينو رنګ له خلکو هېر شي
خو له ژړا نه وروسته
هوسۍ ورو وخوځېده
او په زخمي ګوتو يې
په خپل ګرېوان کې کوم څه ولټول
بيا يې را وويست د سرو زرو تاويز
او شيبه وروسته يې د پوښ له منځه
د لاس په رغوي کې غنم تويې کړل

او د غنمو درې داني يې موږه ټولو ته راوښوولې
يوه شيبه يې ماته ښه وکتل
او بيا يې وروسته راته داسي وويل:

اې زموږ د کلي د نغمو شهنشاه
د سرو او تورو طلسمونو ماتوونکيه جادوګره واوره!
- زه مې د خپل ژوند هستي تاته سپارم
کيدای شي دغه د غنمو درې داني درسره مرسته وکړي
چې ددې کلي د مرګونو کوډې ماتې کړې پرې
زموږ د کلي د جګړو طلسم
يوازې دغه درې غنم او ستا شپيلۍ ماتوي
دغه غنم دي، ها سپيڅلي غنم
چې ډېر کلونه پخوا
زموږ د کلي کروندو کې شنه وو
چې لا زموږ کليوال
دخپلو مينو په خوږو کې ډوب وو
چې نه لات ديو و ، نه اور ديو
نه يې زاړه چوپړګر
نه دا لښکرې وې او نه هم د جګړې هياهو
کله چې زموږ کلي کې فصل د غنمو شين و
دغه غنم مې کړل تاويز د خپل ګريوان لپاره
ما ويل چې ما سره به زما د کلي نښه وي د تل لپاره
خو اوس چې زموږ کلي کې فصل د غنمو نشته
او کليوالو مو د ټول عمر روژه نيولې
دا غنم تاته سپارم
ولاړ شه او خپله مينه بيا پيدا کړه
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن

ځکه کلونه وشول
چې تاته لارې خاري
هلته د برو غرو په شنه دره کې
ستا پخواني شپول سره
یوې جونګړې کې یوازې اوسي
ولاړې شه هغې ته دا غنم یوسه
او چې یو ځای شوئ سره
بیا دواړه لرې ولاړ شئ
لرې ډېر لرې
زموږ د کلي یوه داسې ځای ته
چې د «انسان» له قدمونو پاک وي
یو داسې ځای چې هلته وینه تویې شوې نه وي
داسې سپېڅلي ځای ته
چې «انسان» نه وي وژل شوی هلته
یو داسې ځای چې پرې د وینو ورمه نه لګېږي
کله چې داسې ځای ته ورسیدئ
نو هلته دغه غنم وکرئ په مینه مینه
بیا نو اوبه راوړئ له داسې چینې
چې په کې وینه د انسان هېڅ ګډه شوې نه وي
پاکې سپېڅلې اوبه
چې د انسان د ظلم رنګ یې هېڅ لیدلی نه وي
وروسته په خپلو لپو
دغه اوبه ورکړئ همدې دانو ته
او بیا نو تاسو دواړه
چې نه مو خوک وژلي
نه چا وژلي یاستئ
نه مو د وینوتویول لیدلي

نه مووژل او نه وحشت لیدلی
او ارواګاني مو سپیڅلي دي لا
په خپلو ښکلو نغمو
په راز اونیاز د میني
په مستو مستو خنداګانو هیلو
او د شپیلی په سندریز و کوډو
دا دري غنم ورروزئ
کله چي دي غنمو ورې وکړل
بیا يي نو راوړئ ماته
او زه به دا غنم د خپلو کلیوالو په لور وشیندمه
چي کړي پرې ماته د کلونو روژه
له دي روژې سره به ماته شي د وینو تنده
ورسره مات به شي د جنګ طلسم
هم د مرګونو کوډې
ویني به ودرېږي
د ښمنیو سیند به هم وچ شي
او اور به واخلي د قهرونو د توپان وزرونه
توري به ماتي شي اغزي به ګل شي
اود جګړو دیوان به ټول هلاک شي
زموږ کلیوال به بیا د میني اتنونه پیل کړي
او بیا به شین شي د غنمو فصل
ولاړ شه شپونکیه ولاړ شه
ولاړ شه او خپله مینه بیا پیدا کړه
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
اوله هغې سره یو ځای دغه غنم وکره

❃ ❃ ❃

نو ما همداسې وکړل
دهوسی لاس نه مې غنم واخیستل
د هغې سترګې وې له اوښکو ډکې
په ډېره هیله یې لا ماته کتل
ما له ملنګ بابا نه
له نورو پیغلو او زلمیو څخه
هم له مغرورې هم یې ړوند جانان نه
د دعا هیله وکړه
او هغوی ټولو راته وکړه دعا
بابا ملنګ پښې ته درب ورکړ
اتڼ یې پیل کړ
زلمو او پیغلو ټولو پیل کړه نڅا
او زه ددغو اتڼونو اونغمو بهیر کې
په لمدو سترګو را روان شوم له جونګړو څخه
پر زړه مې مخامخ د یار خوږه وږمه لګېده
کیدای شي نن یا سبا
ډېر ډېر کلونه وروسته
د خپلو تورو سترګو مېرمن
د خپل ژوندون یوازینی مینه بیا ووینم په خپلو سترګو
اسمانه زیری راکړه
ای غرونو وناڅئ په ملامات شئ!
د شنو زیتونو او خېړیو ونو!
ګلونه وشیندئ سپرلي راولئ!
چې زه به خپله مینه بیا ووینم
هغه د ښکلو تورو سترګو مېرمن
اې ژونده مه تېرېږه!
ودرېږه!

کيدای شي مرګ نږدې شي
او زه مې خپل مينه
دا ځل ونه شم ليدای
هغه ساعت مه کړې خدايه!
خدايه هغه ساعت مه کړې!

زموږ د مينې ديدن

باد
لا هماغسې د شنو ځېريو ښکلې ځانګې
ښکلوي ناز ورکوي
غر لا هماغسې چوپتيا کې ډوب دی
سيند لا هماغسې سندرې وايي
لمر لا هماغسې ځليږي د اسمان پر لمن
ځنګل د خپل سترې بدن زخمو ته خوب ورې دی
خو وخت تېرېږي ماته نه درېږي
او زه د عشق د لارو ورک مساپر
د يار ديدن پسې ځم
مخامخ لورې ځارم
بر غره ته لار لنډوم
هلته د شنې درې په منځ کې
دخپل ورک شپول تر منزل پورې ځم
او د هوسۍ په وينا:
کيدای شي هلته خپله ورکه مينه بيا پيدا کړم
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
هو! زه هغې ته ورځم
او په سپېرو شونډو سندرې وايم:

« نن د جانان دیدن ته ځمه – توري نرۍ ورروزي
خدايه ته لنډ کړي دا د زمکي تنابونه – مستي نازنيني
چي د وصال د ميو ويش و – مستي نازنيني
زه د تقدير په زولنو تړلی ومه – وسوم اور د ميني
نه دي ديدن شته نه مي صبر – مستي نازنيني
په غم لړلي ياراني ستړی دي کړمه – وسوم اور د ميني
نن د جانان دیدن ته ځمه – توري نرۍ ورروزي
خدايه ته لنډ کړي دا د زمکي تنابونه – مستي نازنيني»
... او زه سندري وايم
باد لا هماغسي تاويږي د ښېريو منځ کي
غر لا هماغسي چوپتيا کي ډوب دی
ځنګل د خپل ستړي بدن زخموته خوب وړی دی
خو وخت تېريږي ماته نه دريږي
او زه د برغره شنه دره کي خپل ورک شپول لټوم
دغرو لمنو کي اوس لاري نشته
تولي له زوځو او اغزو ډکي دي
خو زه د غرو په ژبه ښه پوهيږم
زه د هغوئ د زړونو غږ اورم
غر زما همزولی زه د غره همزولی
زمونږ اشنايي ده د کلو اشنايي
زه خپله خاوره او خپل غر په مړينه هم پيژنم
زه د همدغو تورو غرو بچی يم.
ما خو دغرو دابۍ پۍ رودلي*
او زه د غره زړه ته د تګ په لارو ښه بلديم
زه د خپل شپول د هوا بوی پيژنم

* د اسحق ننګيال يو شعري تعبير

کیدای شي شپول مې ړنګ وي
کیدای شي لارې مړې وي
خو زما د غرو هډوکي هېڅوک ماتولای نه شي
زه د هغه په هډ کې خپله زانګو ښه پېژنم
زه خو همدلته زیږیدلی یم لوی شوی یمه
مامي د پلار شپول کې خاپوړې کړې
شپول خو زما کورو
زما د میني کورو
اوس که وران شوی هم وي
خو زه د خپلي زانګو هډ پېژنم
دادی ددغو پرښو
ددې کمرونو تر شا
د هغي لوړې څوکې کینې خواته
له هغه ځای څخه چې غر راځي
آه خدایه دا څه اورم؟!!
څومره اشنا آواز دی
آه څومره خوږ دی څومره شور نه ډک دی
آه خدایه اور لګوي،ژوند راکوي
څومره په سوز وایي چې :
« یو ځلې بیا په دې لار راشه
په پخوانو پلونو دې پریوتل ګردونه»
دادی اشنا درغلم
او دادی واوره غږ مي :
« درځمه غېږ کې مې ویده کړه
د بیلتانه شوګېرو ډېر وهلی یمه»
او زما له دې غږ سره
آشنا آواز سندره پرېښوده او غږ غلی شو

هلته زما د شپول تر څنګه ده یوه جونګړه
له وچو کړکو او وښونه جوړه
وه په کې ناسته ببر سرې او ملنګه نجلی
سم چې زما غږ یې واورید
د لیونیو په شان پاڅېده
جونګړې نه بهر ووته
ها خوا او دې خوا یې په ځیر وکتل
زلفې یې باد وهلې
یو څو زړې جندې یې غاړه کې وې
ټیکری یې نه و پر سر
پیښې یې لوڅې وې ګریوان یې څېرې
یوه بنګسارې لیونی نجلی وه
په ویره ویره یې هر خواته کتل
په تورو سترګو کې یې کرکې او ډار
یو ځای څپې وهلې
ښایي هغه ویرېده
خدایزده له څه شي څخه؟!
زه د څیری شا ته ولاړوم او کتل مې ورته
هغې د شپول په کنډوالو و خپل نظر ګنډلی
وروسته یې ځان سره په کرکه وویل :
« د بنیادم غږ راځي؟!!
لکه چې کلي کې څوک پاتې نه دي
لکه چې ټولې ویني خلاصې شوې
سرونه خلاص شول؟
نو دادی اوس بنیادم دلته راغی؟
دلته زما معبد ته ؟!
دغه سپیڅلي او له وینو څخه پاک حریم ته

اې بنیادمه ځوک یې؟
پام چې رانه شې وړاندې
زما رګونه وچ دي
او غوږونه هم نه لرم
یوازې اوښکې لرم
پام چې رانه شې دلته
دا خو زما د شپونکي شپول دی
دا خو زما معبد دی
دا ځای سپیځلی دی له وینو،
له مرګونو او له کرکو ځخه
پام چې په دې ځای باندې سیوری نه شې
که مې ژوندون غواړې او وژنې مې نو ووایه خوشاله به شم
هلته به لرې درشم
هلته ما ووژنه پروا نه لري
خو پام چې دلته وینې تویې نه کړې
دا خو زما د شپونکي شپول دی
دا خو زما معبد دی
ای بنیادمه ځوک یې؟
غږ خو دې راغی خو لیدی دې نه شم
زما خو سترګې دي له اوښکو ډکې
زه خو له اوښکو
له سلګیو
له ژړاه جوړه یم
زما خو رګونه وچ دي
او غوښه هم نه لرم
زه لیونی یم یوه سوچه سارانی لیونی
ستا د هوس تنده هم نه شم ماتولای په ځان

هو بنیادمه واوره!
زه همدا اوس ،همداد وینو وخت کې
لا هم مینه یم او مینه کوم
زه لیونی یم
ځکه مینه کوم
مګر پوهېږي بنیادمه چې جانان نه لرم
زما جانان کلونه وشول ورک دی
هغه شپونکی و زموږ د کلي شپونکی
هغه شپیلۍ و هله
چې ښاپیرۍ یې شوې مینې د شپیلۍ پر آواز
نو پر هغه باندې یې کودې وکړې
او پر سپین آس یې آن د قاف د غرونو شاته بوته
خو زه لا اوس هم پرې مینه یم
له یاد سره یې مینه کوم
اې بنیادمه غږ مې اورې که نه؟
زه لیونی یم چې لا مینه کوم.))

❊❊❊

له دې خبرې وروسته
د لیونۍ پیغلې له تورو تورو سترګو ښخه اوښکې راغلې
زه د خیرۍ شاته ولاړ یم،لیونی ژاړي
لمر لا هماغسې ځلیږي د اسمان پر لمن
غرونه هماغسې چوپتیا کې ډوب دي
مګر اې غرونو واورئ!!!
نوره چوپتیا مو بس ده
زه نوره ستاسو چوپتیا نه شم زغمی
زه مو نور چوپ نه پرېږدم

تاسو به وغږوم، ونڅوم
تاسو به بیا د یوې ورکې مینې
د خوب پالنګ کړمه او مست به مو کړم
اې غرونو وناڅئ،
اتڼ وکړئ چې زه درته شپیلۍ ووهم
او ستاسو دغه لیونۍ لور به هم مسته کړمه
د یوې ورکې مینې اور به یې په زړه کې بل کړم
ما مې شپیلۍ په شونډو بیا کېښوده
او د هغې په کوډگر ستوني کې مې پوکړه نغمه :
شپیلۍ مې واوره لیونۍ ملنګې
او خپلې تورې تورې سترګې دې راواړوه بیا
زه درته مخامخ په تيږه ناست یم
شپیلۍ مې واوره او باور وکړه چې خوب نه ويني
شپیلۍ مې واوره او د مینې دیدن بیا تازه کړه

مبارکي راکړئ عالمه
د کلو ورک جانان مې بیا غېږ ته راځینه

لیونۍ وپیژندم
مالا شپیلۍ وهله
چې ړنګه بنګه مې په غېږه کې را پریوتله
څومره توده وه
څه خوږه وه زما د مینې غېږه
لکه چې یو شو سره
د یو وجود په شاني
زړونومو خپلو کې خبرې پیل کړې
څومره ګیلې څومره پوښتنې یې وې
زړونو! ګیلې مه کوئ

چې په ټول ژوند کې داسې ښکلې شیبه بیا نه راځي
زړونو ګیلې مه کوئ!
یوازې یو بل سره ښکل کړئ سره یو شئ دواړه
زړونو اورونه مړه کړئ ،
غوږ ونیسئ
چې مورړه دوه مینان
کله چې شونډو باندې شونډې ږدو
نو څه به وایو؟
کله چې یو د بل په غېږه کې کیسه کوو د تېرو کلو
کله چې لاس یو د بل غاړه کې سپیدو څخه پوښتنه کوو
سبا به څه کیږي
یو کال وروسته به څه پیښیږي ؟!
زړونو درزا مه کوئ غوږ ونیسئ!
مورږه سبا ته ځو د غرو څوکو ته
چې د سپیڅلې چینې خوا کې د غنمو درې دانې وکرو
زړونو!
اورونه مړه کړئ شورمه کوئ
زړونو درزا مه کوئ غوږ ونیسئ

چې لوړو غرونو کې نارې وهي څوک:

د لوړو څوکو هسکو دنګو غرونو
د سردرو د شنو لمنو خوا کې
هلته یو کلی دی د وینو کلی
د سرو اورونو او د تورو کلی
چې سوزېدل یې آن له لرې ښکاري
چې کلیوال یې خپل کورونه سوزي

او موږ ددې کلي يو دوه ليونيان
دوه کليوال او دوه مين ملنګان
يو يې شپونکی، چې په شپيليو باندې کوډې کوي
بله ملنګه نجلۍ
هغه چې تورې تورې سترګې لري
غاړه په غاړه ځو د غرو څوکو ته
پاکو اوبو سپيڅلې خاورې پسې
غواړو غنم وکرو
او کليوالو ته مو ژوند وبښو
هغوی چې ټول عمر روژه نيولې
کلونه وشول د اورونو منځ کې
زموږ غنمو ته په تمه ناست دي
موږه له غره ښخه خپل کلی وينو
چې ترې لمبې او تور دودونه خيژي
خو موږه دوه ليونيان
غاړه په غاړه ځو د غرو څوکو ته
پاکو اوبو سپيڅلې خاورې پسې
غواړو
غنم
وکرو.

پیل:
د ۱۴۰۲ لمریز کال د مرغومي (جدي) لومړۍ اونۍ

دویمه هوسی

لومړی برخه

هغې ورکې پسې ګرځو
چې منزل یې زموږ زړه دی

په لټون د پاکې خاورې

د هسکو دنګو غرو په شنه لمن کې،
په دې ستومانه سوزېدلې زمکه
د سردرو په زړه کې پټ د شرشرو شرهار
او د ناوونو ترمنځ ځرښنده سپېره بوږبوکۍ
تر پرښه پرښه هیبتناکه لوړو څوکو لاندې
هلته یو کلی شته، د مینې کلی
زه د دې کلي مسافر شپونکی روان یمه لا
منزل مې ورک دی
خو ،
د پاکې خاورې نښې لا هم نه ښکارېږي
څوک راسره ده، لکه سیوری
لکه زما د خپل زړګي درزا په بل کوګل کې
ها زما ښکلې مینه
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
ها چې کلونه پاس د غره په شپول کې
وه زما شپېلۍ ته لا په تمه ناسته
هغه ښایسته لیونۍ،

هغه سرسامه،
ها د نجونو میره.
دا دی اوس لاس په لاس روان یو،
خدایزده چیرې دواړه؟
څو کومې خواته ؟
او په کومه لاره؟
موږ دواړه ګرځو
سرګردانه یو په ستړي لټون
لا لټوو سپېڅلې خاوره او له وینو ډکه پاکې اوبه
غواړو غنم وکرو
او کلیوالو ته مو ژوند وبښو
زخمي هوسی او کلیوال
وږي نهار راته په تمه ناست دي
او دلته دوه میینان،
یو یې شپونکی ،چې په شپیلیو باندې کوډې کوي
بله ملنګه نجلی
هغه چې تورې تورې سترګې لري
غاړه په غاړه څو یو لرې ځای ته
پاکو اوبو سپېڅلې خاورې پسې
غواړو غنم وکرو
او کلیوالو ته مو ژوند وبښو
هغوی چې ټول عمر روژه نیولې
کلونه وشول د اوړونو منځ کې
زموږ غنمو ته په تمه ناست دي.
لارې اوږدې دي
او سفر ستړی دی
د داسې خاورې څرک لا هم نهښکاري

چې د انسان وينه پرې بل انسان شيندلې نه وي
هغه چينه ورکه ده،
چې په کې وينه بهېدلې نه وي.
زما د مينې لاس مې لاس کې تود دی
زه يې د زړه خوږه درزا پېژنم
زه يې له سپينې غاړې
د غرني ګلانو عطرو ښخه ساه اخلم
هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
چې په زخمي نازکو پښو کې يې د لارې د اغزيو څړيکې زړه برېښوي
کله ناکله يې ګوګل نه يو ځګېروی پورته شي
چې زه يې سترګو ته وروګورمه
دا راته وخاندي په مخ مې ښکل کړي
زما د مينې په خوږو او تورو سترګو کې زموږ د کلي ډېرې کيسې لکه چينې بهيږي
زما د مينې په خوږو او تورو سترګو کې زما د شپېلۍ غږ روان دی
د هغې لاس زما په لاس کې دی او درد مو هېر دی
بېلتون بندي دی، خدايزده چېرته لرې
د افسانو د تورو- سرو او خونړي ديوانو سوړ زندان کې
زما د مينې سپينه غاړه کې د سرو زرو تاويز زنګيږي
هغه تاويز، چې په کې درې دانې غنم پراته دي
هغه تاويز چې زموږ ښکلې هوسی
د خپلواکۍ ملکې
له خپلې غاړې راسپارلی موږ ته
چې پاکه خاوره کې غنم وکرو
او له سپېڅلې چينې ورکړو اوبه

دغه غنم به د پېريو تور طلسم مات کړي
چې زموږ ښکلي هوسۍ
هغه زموږ د خپلواکۍ ملکه
بیاځلي ژوند ومومي
او زموږ زخمي کلیوال
بیا نېکمرغي ووینې
ها ورکې شوې زمانې ته ګوندې بیا ورسو
چې زموږ کلي کې لا فصل د غنمو شین و
او کلیوال مو په یو بل مېین وو
هغه د مینې او ښکلا زمانه
چې کلیوالو مو غنم کرل او مستي چینې
له پاکو سپینو اوبو ډکې بهېدلې په ویالو او ان تر سینده پورې
مستې هوسۍ،
د خپلواکۍ ملکې
لا زموږ د کلي په خوښیو پاچاهي کوله
چې لا په کلي کې د تورو سرو دیوانو لاره تېره نه وه...
زه او زما ښکلې مینه
غواړو غنم وکرو
او دغه تور طلسم مات کړو د شپېلۍ په نغمو
هلته د هسکو هسکو څوکو مازیګر ولاړ دی
او زموږ زخمي هوسۍ په تمه ده لا
د لوړو لوړو غرونو کلی لا د ولړې او جګړو په سرو لمبو کې سوځي
زما د مینې تورې سترګې او زما د شپېلۍ غږ لا په یو بل مېین دي
او موږه دوه مېینان
په ورکو لارو کې مزل کوو پاخیږو، لویږو
کله مې ښکلې مینه وځګېروېږي

زرين تاويز په خپلې غاړې پورې کلک ونيسي
زه مې شپيلۍ ترخنګه ټينګه کړمه
خدايزده چې چېرته به سپېڅلې خاوره
پاکې اوبه ومومو؟
چې هلته وکرو غنم د هوسۍ
ها چې زمونږ د خپلواکۍ نښه ده.

غرونه غرونه ديوالونه

د پاکې خاورې او سپېڅلې چينې
رڼو اوبو پسې راوتې دوه ميين ليونې
د هسکو دنګو غرو د کلي دوه ستومانه، دوه زخمې کليوال
يو يې شپونکی، چې په شپېليو باندې کوډې کوي
بله ملنګه نجلۍ
د تورو تورو سترګو ښکلې پېغله
چې يې په غاړه کې زنځيرې د غنمو يو زرين تاويز
د خپلواکۍ د ملکې امانت
د بدمرغيو د طلسم ماتوونکې درې غنم پهکې پراته دي...
ځو مزل کوو په
ورکو لارو
دا دی راورسېدو
د يو اشنا نيمزالې سيند غاړې ته
داسې يو سيند، چې په کې خو ژرندې اوبه بهيږي
د لوړو لوړو غرونو اوښکې راروانې دي، خو رنګ په کې د وينو
ګډ دی
پاس د يو غره په ډډه
له ښتو ګټو جوړ ديوال لکه ښامار کړی کړی پروت دی

داسې دیوال، چې د پېړیو ګرد یې اوس هم په مرۍ پروت دی
عجیب دیوال دی، چا جوړ کړی؟ او د څه لپاره؟
خدایزده له کومه پیل شوی او تر کومه اوږد دی؟
غر او دیوال د سیند ترڅنګه څه عجیبه کیسه ؟
د رمز و راز تر دوړو لاندې ده غریبه کیسه.
زه او زما ښکلې مینه
چې تورو سترګو کې یې تنده او سترېا لکه د زړه دردونه ډنډ ولاړ دي
د دغه سیند پرغاړه دمه کوو
زما د تورو تورو سترګو مېرمن
تر یوې ښکلې موسکا
په ځګېروېدلې مهربانه غږ غوښتنه کوي:
«ماته شپېلۍ ووهه!
ګرانه شپونکیه! زه خو ستا د دې خوږې شپېلۍ په تمه لا ژوندون اوږدوم.
شپېلۍ راواخله او د تېرې زمانې کیسه نغمه نغمه کړه
د دغو غرونو دیوالونو له رازونو دوړې بیا وڅنډه
د دې نیمزالې سیند په راز مې پوه کړه
ماته شپېلۍ ووهه!
ماته شپېلۍ ووهه!
او ما د کړکې وچ بدن کې د نغمو ښاپېرۍ وېینه کړله
په زخمې وچو شونډو
نغمه د غره په ډډه پروت د خړ دیوال د ښامار رګ رګ کې ورننوته
سیند، لکه ژبه د اور، تاوراتاو شو
غره کې انګۍ شوه د کوډګرې شپېلۍ
زما تر سترګو داسې وبرېښېده

لکه په غره باندې ودان دیوال چې وخوځېږي

لکه له خوبه راویښ شوی ښامار
چې غځووني وکړي
یوځل مې وکتل د خپلې مساپرې مینې ښکلي مخ ته
په مړاوو مړاوو اننګو یې راروانه وه د اوښکو مرغلره رڼه
او ما شپیلۍ وهله،
چې یو نا څاپه له غره تاو پورته شو
له هسک دیوال نه د پیړیو دوړو لیکه وکړه
او شپېه روسته پاس له غره نه مرغۍ والوتلې
د دوه پردیسو د ګامونو ښکالو راغله غوږ ته
او زما مینې زه په غېږ کې ټینګ کړم
ما لا شپیلۍ وهله.
او د شپیلۍ د نغمو سوز کې مې د غره له خوانه
یوه جوړه ولیده
یوه په خاورو دوړو سپینه سپېره
یوه ښایسته نجلۍ د ښکلې مرغلرې په شان
او یو زلمی ورسره
لکه ایرو کې لوغړن اس چې یالونه څنډي
ښکلې جوړه له غره راټله د سیند د غاړې خواته
مخامخ زموږ په لوري
ما لا شپیلۍ وهله،
چې ځوان او پېغله مو تر خوا کېناستل،
زلمي له دوړو څنې وڅنډلې
او د نجلۍ په سپېره مخ باندې د اوښکو څاڅکي کرښه کرښه
ښکته راورغړېدل
اوس نو د سیند په غاړه
موږه څلور کسان یو بل ته ګورو

زه او زما مینه، چې تورې تورې سترګې لري

پیغله او ځوان چې د پېرېو سپېرې خاورې يې ځنډلي
او پر غره د
دیواله له اړخه دلته راغلل
د دیواله نجلۍ لا اوښکې بهوي وړې سلګۍ یې اورم
جوړه مې وپوښتله:
د زمانو له سپېرو دوړو راوتلیو ښکلو
دلته په خیر راغلئ!
د دنګو غرونو له رګ رګ نه راوتلي د دې سیند اوبه مو لار ته شیندم
او هرکلی مو کوم
څوک یاست؟
په کومه ځئ؟
له کومه راځئ؟

د غبرګو تورو د پاچا له زمانې څخه راغلي خلک

له دیواله څخه راغلې نجلې
چې په سپیره مخ یې د اوښکو څاڅکو لارې ایستې
او ښکلې سترګې یې ګنډلې وې په لرې افق
ورو ورو ترشونډو لاندې وځګېروېده:
زه «پرتمینه» یم او زما جانان « اسه» نومیږي
موږ دوه میین یو او د غره په دیواله کې خښ وو
«د غبرګو تورو د پاچا» له زمانې څخه تر نن
او تر همدې
تېرې شېبې پورې په خوب ویده وو
چې ستا شپېلۍ راویښ کړو

ستا جادوګرې، ستا کوډګرې شپېلۍ

موږ د پېړيو له درانه خوبه راپاڅولو
خدای خبر ولې؟ او د څه لپاره؟
موږ له پېړيو او کلونو څخه نه یو خبر
خدایزده پرون و؟
که پېړی پخوا؟
که زر او یا یونیم زر کاله
یوه عجیبه زمانه وه،
د دې سیند په غاړه
زموږه خلکو د غنمو کروندې کرلې
دلته به شین و د غنمو فصل
خو یوه ورځ له ورځو
په دغه چم کې اوازه شوه چې د دوه تورو پاچا راځي
و لمرخاته ته د لویدیځ د غرو له شا راځي
له کومې وچې لویې د بنتې، له صحرا راځي
د ځرمښکیو او کربوړو له بیدیا راځي
یوازې نه دی،
ورسره یوه سپاه راځي
له هغې خوا راځي...
او نجلی ناڅاپه د لاس ګوته د لمر د پریوتلو خوا ته ونیوله
او له دې ورځې روسته
د دغه غره لمن کې
او د دې سیند د دواړو غاړو خلکو
ان د زړې او ډېرینې هاغې لویې کلا
د شاوخوا سیمو هستوګنو خپل یومونه راوړل
او د دې سیمې د واکمن په حکم
د لمرلویدو او لمر ختو په کرښه

د دغه غره په ډډه

د لوی دیوال د جوړېدلو اشر ته ډول وډنګېد
د دنګو غرونو د لمنو خلکو
ورځ و شپه ختې وکړې
چا ورته ګتې راوړې
ډولچیانو ډول وواهه
او د دې سیمې له هر کور څخه به هر سهار څه وچه ډوډی
او یو منګی د چینو یخې اوبه
اشربنو ته راتلې
داسې ډوډی، چې یې غنم زموږ په زمکو شنه وو
داسې چینې، چې لا اوبو کې یې د وینو رنګ ګډ شوی نه و.
زما اسه،
زما دغه خوږ جانان هم راغی د دیوال بیګار ته
چې لمرلوېدو نه د بیدیا د لښکر
د څرمښکیو او کربوړو له صحرا نه راروان یرغلګر
زموږ تر کلي پورې
په اسانی رانهشي
او د دې دنګ غره د لمنې خلک
د غبرګو تورو د پاچا له خونړی لښکره
ځان او وطن

وساتي
داسې نو دغه دیوال
یوه تر بلې ورځې
راهسکېده، اوږدېده
ما پرتمینې به هم هره سهار منګی په اوږه
خو پاستې وچه ډوډی
تر خپل جانان، تر ځوان اسه پورې راوړله دلته

یوه شپبه به مو دیدن وکړ په مینه مینه

او هره ورځ به د ډبرو او پخڅو دغه دیوال ښکارېده
لکه په غره باندې چاپېر یو خړ ختین ښامار
چې د بیدیاوو له
لښکرو زموږ چم وساتي
هغه چې مشر یې د غبرګو تورو شاه نومېده.

لومړی قیامت

هغه کلونه دلته دغه سیند له سپینو اوبو ډک بهېده
د دغه سیند اوبه د هغو دنګو غرونو له واورینو څوکو
کړې وړې راتلې
رڼې خوږې راتلې
موږ د دې سیند په دواړو غاړو اوسیدونکي خلک
او د دې غره لمن کې
په ها پراخه زمکو
د شنو غنمو کروندو کې یو په بل مپین وو
دا د باغونو او پټیو سیمه
د سرو منو، د شنو غنمو او توتانو وطن
څه د زنبقو، نسترنو او ګلابو وطن
چې یې تر ونو لاندې
سپینې رڼې اوبه په ناز بهېدې
زموږ اوبو کې لا د وینو رنګ ګډ شوی نه و،
چې یو سهار د لمرلوېدو له خوا غږونه راغلل
اوږدې نیزې ښکاره شوې
یو هیبتناکه لښکر
د لرې لرې دښتو

د ځرمښکیو او کربوړو له بیدیا راغی

له وچې دښتې، له صحرا راغی
د غبرګو تورو يو پاچا راغی
او لمر لا زمور د غره پر هسک باندې تود شوی نه و
چې دنګ ديوال کې لګېدلې دروازه بنده شوه
د غبرګو تورو پاچا
د ديواله له هاخوا
زمور په خلکو غشي ووروول
هغه سهار د لومړي ځل لپاره
په دغه سيند کې رارڼانو اوبو
د وينو رنګ ولیده
زمور د خلکو ويني
په دغه سيند کې ګډې وډې شوې او وبهېدې
هغو ډولچيانو، چې اشر ته يې ډولونه وهل
په دغه ورځ د جنګ ډولونه بنه په غرب ووهل
زموږه خلکو د بيديا له لوی لښکر سره جګړه پيل کړه
د غبرګو تورو پاچا
دروازه ماته کړه او وړاندې راغی
او د دې سيند په غاړه غاړه يې په دوو تورو
زمور له خلکو نه سرونه ربېل
له لرې دښتو، له بيدياوو نه راغلي خلک
لکه د تږيو جل وهليو لښکر
په سيند ورګډ شول او اوبه يې تر مری تېرې کړې
د لوږو غرونو د رڼو اوبو په څاڅکو يې سيني يخې کړې
د دوی له ګوتو او له تورو څخه وينو سيند ته لاره وکړه
سيند ليونی شو او د غره ځيګر نه تپ پورته شو
د غبرګو تورو پاچا

په لښکر چيغه وکړه:

ووژنئ!
ټول ووژنئ!
نارینه ټول له تېرو تورو تېر کړئ
پېغلې او ځوانې ښځې
خپل منځ کې وویشئ او مینځې یې کړئ
او لکه تل مې چې ویلي درته
تر ټولو ښکلې یې زما برخه دي...
لښکریان وخښمېدل
تورې له تیکو نه راووتلې
جګړه توده وه او سرونه رغړېدل هره خوا
د سیند اوبو کې سور د وینو رنګ ګډوډ بهېده
مخ د ختیځ په لورې
ما سره یو منګی اوبه او یوڅو پاستې ډوډۍ
ومه روانه چې اسه پیدا کړم
خپل خوږ مېین ته ورشم
او په دیدن یې کړم روښانه خپلې غبرګې سترګې
خدای خبر چېرې به و؟
د غبرګو تورو شاه لګیا و، زموږ له خلکو یې سرونه رېبل
چې یو ناڅاپه یې زه ولیدلم
سترګې یې ډنډ د وینو
ما ویل په سترګو مې خورې
له غبرګو تورو یې روانې وې د وینو ویالې
یو څه موسکی شو، خدایزده څه یې وویل؟
بیا یې ناري کړې: هلئ !!!
د غره او سیند د دغې سیمې دا تر ټولو ښکلې
د دیواله د چم دا دنګه پېغله

رنو اوبو غوندې روانه ړنګه بنګه پېغله

ونیسئ!
رایې ولئ!
دا به زما مینځه شي
دا به زما برخه وي.
او بیا یې غبرګې تورې
له سر نه تاوې کړلې
زموږ د چم د خلکو
له اورمیږو یې څو سرونه پرې کړل
زه په ځان وویرېدم
خدایه!
زما اسه به چېرې وي اوس؟
یا خدایه! ته یې مل شې!
ما لا دعا کوله،
چې یو ناڅاپه زما میین، زما جانان، زما زړور اسه
له خپلې لندې سیلاوې سره راورسېده،
لکه سرکشه اس چې سر واخلي
لکه د قهر سیند چې تاو راتاو شي
لکه یو غر چې د توپان مخ ته سینه ونیسي
لکه بېرۍ چې د سرکښه څپو زړه وڅیري
لکه بریښنا چې په اسمان کې په یو ګړز له تورو وریځو نه خړمن وباسي
او لکه تندر چې په دنګ چنار راولویږي لمبه یې کړي تر هسکې څانګې
زما اسه، زما میین جانان چټک راتاو شو
په یوه منډه یې د غبرګو تورو هغه پاچا
- چې یې لا سترګې خښې کړې وې په ما کې او په مکر موسک و-

له ګریوانه راونیو

له خپل سرکشه مغرور اس څخه يې وغورځاوه
د غبرګو تور شاه لا توري خوځولې دواړه،
چې د اسه په سيلاوه يې سر له تنه بېل شو...
د غبرګو تورو د پاچا لښکرو
چې د خپل مشر له اورمېږه د سرو وينو فوارې ولیدې
زما په اسه يې د تېرو غشيو باران جوړ کړ
ما منګی وغورځاوه
پاستي مې شنه پلو نه ورغړېدل،
په يوه منډه له اسه سره شوم غاړه غړی
د لښکريانو غشيو
مور دوه ميين غاړه په غاړه سره وګندلو
زمور له وجود څخه د وينو ليکو
د دغه سيند اوبه رنګينې کړلې
لکه د تکوسرو ياقوتو کان چې وبهيږي
زمور دوه میینو زړونه
يو بل ته ودرزېدل،
ودرېدل.
لکه دوه ستړي مسافر چې سره غاړه ورکړي
موږه په خپلو وينو لژند ميين
يو د بل غيږ کې د مرګي په خوارږه خوب پريوتو
او د بيديا لښکريان
د وچو دښتو د صحرا لښکريان
د غبرګو تورو د پاچا لښکريان
د خپل سردار له مرې وويرېدل
تول لښکر مندې کړې مخ شاته تاو شول

او شېبه روسته لمرلوېدو خواته د تېښتي سپيره دوړه شوه اسمان ته پورته
وخت مازيګر و، چې د سيند د دواړو غاړو خلک
او د دې غره لمن کې زموږه د چم سترې او ستومان وګړي
د هغې لويې ډېريني او زړې کلا له منځه راوتلي نارينه او ښځې
راغلل، زموږه جنازې يې پر اوږو پورته کړې
چا په سندرو او په وساندو موږه ولمانځلو
چا چيغې ووهلې، خاورې يې په سر باد کړې
ډولچيانو ډول ووا هه
او سيند د وينو په رنګ سرې څپې په شنو کروندو وشيندلې.
موږ دواړه، زه او جانان
دوه يو په بل مينان
د غره او سيند په شان د يو بل ياران
د خپلو خلکو په اوږو تر خپل مزاره راغلو
دلته د غره په هاغه ډډه چې ديوال ودان دی
د اوږد ختين ديوال ترمنځ، پر يوه لوړه پرښه
هلته يو برج کې يې موږ دواړو ته يو قبر جوړ کړ
موږ سره غاړه غړی
د خاورو نوي کور ته
په ارمان ننوتو
زموږه خلکو دغه برج د مينانو د زيارت په نامه ونوماوه
او موږ پيړی پيړی همدغلته ارام ويده وو
تر همدا نن پورې، چې ستا شپيلۍ مو واورېدله
ستا د شپيلۍ سندرو
له خواږه خوبه ويښ کړو
موږ دواړه نه پوهېږو
د لوړو غرو د هسکو دنګو سردرو شپونکيه

ولې دې بیا دغې دونیا ته رابللي یو نن؟
ووایه، نن څه وایې؟
له مورږ نه بیا څه غواړې؟
او زه حیران شوم حیران
ما د دیوال د پرتمینې پېغلې هېڅ یوې پوښتنې ته ځواب نه درلود
یوازې سترګې مې ګنډلې وې د سیند په لیکه
چې د کوم ورک برخلیک په خوا بهېده...

***

زه لا حیران وم حیران
زه د دې دنګو غرو او هسکو سردرو دغه ناهیلی او ستومانه شپونکی
او زما ترخنګه ناسته
زما میینه، ها د تورو تورو سترګو ښکلې
لږ هاخوا ناست له دیواله څخه راغلي په ګردونو سپېره
یوه جوړه میینان
یو دنګ زلمی، چې لا هم ځیر دی د کوم لرې افق خنډې ګوري
او یوه ښکلې پیغله،
چې یوه اوښکله یې له سترګونه رارغړې په سپېره اننګې
چوپیتیا خپره ده او په سیند کې د اوبو شرهار هم ګونګی دی
باد کله کله په تنګي کې داسې ښنبنده تیریږي غلی
لکه په پانو د تاریخ کې چې د ورروکو جنګیالیو په ګردجنو ښنو لاس تیروي.

جدایي راغله لارې دوې شوې

چوپتیا خوره وه،
چې زما میینې،

هاغې د تورو تورو سترګو

ښکلې
یوه خوږه، له درده ډکه موسکا
د پرتمینې دوو سترګو ته ورووبښله
غږ یې دره کې د پاسته باد په وربښمینو څنو غوټه،

داسې ښه لګېده
لکه له لرې زمانو، چې کوم اشنا داستان ته غوږ ونیسې
د تورو سترګو ښکلې
د پرتمینې او اسه جوړې ته وکړ سلام
او بیا یې داسې وویل:
زه او زما دغه ستومانه شپونکی
چې د شپېلۍ په نغمو کوډې کوي
چې د شپېلۍ نغمو یې تاسو دواړه بیا راویښ کړئ
هو،
موږه دواړه د دې هسکو هسکو غرونو او درو د کلي
د خپلواکۍ د ژوبلې، سترې او زخمي ملکې
- ښکلې هوسۍ - په وینا
په غرو رغو، دښتو ځنګلونو ګرځو
چې پاکه خاوره او له وینو نه رنې اوبه کوم ځای پیدا کړو
کلونه وشول، زمانې واوښتې
په دغه چم کې چا د شنو غنمو کر ونه کړ
موږ ته هوسۍ - د خپلواکۍ هغې ښایسته ملکې -
په دې زرینه غاړهکۍ کې د غنمو درې دانې راکړې
چې یې په داسې زمکه وکرو،
چې پاکه او سپېڅلې وي له وینو څخه
چې د انسان وینه د بل انسان په لاس پرې بهېدلې نه وي

له داسې پاکو او سپېڅلو اوبو
دغو غنمو ته اوبه ورکړو په مينه مينه
چې په کې رنګ د هېڅ انسان د چيغو
لا ورګډ شوی نه وي
داسې اوبه، چې لا سرې شوې د هيچا په وينو نه وي او رنې بهيږي
زمانې واوښتې،
پښې مو په مزلوسترې شوې
لاهم غنم ګرځوو
که پاکه خاوره او رنې اوبه پيدا کړو چېرته
زخمي هوسۍ او زموږ نهر کليوال
ملنګ بابا او ها «مغروره» پېغله
هم روند جانان يې ټول په تمه دي لا
چې موږ غنم وکرو
او د جګړو طلسم مات کړو،
خپلواکي او سوله بيا راولو
زخمي هوسۍ وژغورو
څو ځاځکي پاکې اوبه
او له دې شنو غنمو پاکه ډوډۍ
خپلو نهرو کليوالو ته ورووښو بيا
هلته د تورو دنګو هسکو غرونو شاته،
يوه سترې
سوزېدلې زمکه
او له جګړو ځخه ستومانه ځنګل
له اور اخيستو سبرونو او څېريو سره
له تندر سويو چنارونو او نښترو سره
د وززماتو شنو کوترو اور اخيستې ځالې
په کې څو سترې او زخمي کليوال

تږي، په سترګو ړانده
یا په لاسونو او پښو مات و ګوډ
ځو ماشومان او څه نیمزاله زلمي – پېغلې لا په تمه ناست دي
که داسې ځای وموموو
چې دا غنم وکرو
او کلیوال مو د «اوردیو» یا د «لاتدیو» له شیطاني طلسمه بیا
وژغورو
زخمي هوسۍ لاهم په تمه ده او سترګې یې زموږ په لار دي
نهر او ژوبل کلیوال یې سرته ناست دي، دعا ګانې کوي
خو موږه دوه کلیوال
دوه مینان، دوه یو د بل ارمانجن
یوه د کلي د ګودر د نجونو هغه میره
چې د شپیلیو په نغمو باندې یې زړه بایللی
او بل د هسکو دنګو غرونو د لرغوني کلي
هغه مېین شپونکی،
چې په شپېلیو باندې کوډې کوي
د ده شپېلۍ ده له یو لرې نیستان څخه راغلې زموږ تر کلي پورې
هغه د کږکو ځنګل
چې په کې زموږ ښکلې هوسۍ بندي وه
او یو کوډګر ملنګ د تورو ماښامونو له هېواده ځنې
په هوسۍ شوي د جادو او طلسمونو ماتولو په پار
راوړه تر هسکو هسکو غرونو پورې
او زما شپونکي دغه شپېلۍ ومونده
له هغې ورځې بیا تر نن پورې همدغه شپېلۍ
زموږ هوسۍ او کلیوال د مرګ له خوبه ژغوري
د دې شپېلۍ اواز زموږ د ارمانونو لار روښانه ساتي

دغې شپېلي د تېرو تېرو هېرو شویو زمانو له شانه

د درانه خوب له خرورونو خاورو لاندې پراته
ته او اتل اسه نن بیا راویښ کړېځ
چې له مورږ دواړو سره
د پاکې خاورې او رڼو اوبو لټون پیل کړېځ
ګوندې په ګډه هغه زمکه او چینه ومومو
هلته چې دغه غنم وکرو او شنه شي،
زموږ د ولږې او

جګړو طلسم ونړیږي
هوسۍ بیا ژوند ومومي
د خپلواکۍ ملکه
د هسکو غرونو او ځنګلونو په لمنو کې په ناز وګرځي
چې غنم شنه شي او لمنه د تیارې تو له شي
هره ورځ لمر خپله زرینه بګۍ راولي،
زموږ د دنګو غرونو په

هسک وځلیږي
راځئ په ګډه دا لټون پیل کړو
سپیڅلې خاورې او رڼو اوبو ته لار وباسو
او یوځل بیا چوپتیا خوره شوه، د سین مړاوې مزل باد سره شو غاړه غړۍ
اسه په خپلو ځیرو سترګو و ځیر شوی د لویدیځ افق ته
څو شېبې روسته یې د ښکلې پرتمینې لاس مړوند نه ونیو
او دواړه وخوځېدل
په تلو کې ښکلې نجلۍ شاته کتل
زما میینې ته یې ومو سل، چې خدای پامان
موږه لمرلویدو خواته ځو
که پاکه زمکه او سپیڅلې اوبه بیا ومومو،

زه او زما میینه

هغه د تورو تورو سترګو مېرمن
مخ لمرخاته ته د سيند غاړه کې مزل پيل کړ،
«جدايي راغله لارې دوې شوې
مرګ مې قبول دی جدايي نه قبلومه»
خو موږ په دغې تمه
چې د غنمو د کرلو زمکه بيا وموموو
بيا سره ووينو په شنه کروندو
يو بل ته لاس ځوځوو
اوښکې مو سترګو نه رارغړې کښته
د زمانې بوډۍ د سپينو وېښتو شاته په کوږاغو سترګو
د دوه مينو جوړو
مزل ته لارې ګورې
سيند نيمه‌خوا بهيږي
او باد د غره د ديواله په ويجاړ برج کې په اتڼ سر دی.

دویمه برخه

په لوګیو خوبولي بلهاریان

د کوډګرو لښکرونه

زه،
او زما د ښکلیو تورو سترګو هغه نجلۍ
چې د هوسۍ زرین تاویز کې د غنمو درې دانې یې په ښایستوکې
سپینه غاړه زانګې
مخ په ختیځ روان یو،
د سیند نیمزاله مزل موږ سره ترخنګ بهیږي
لرې د هغې ډېرینې او زړې کلا برجونه نړېدلي ښکاري
چې پاس د غره د دیواله د ښامار سر یې په اوږه لګیږي
کلا د ډېرو زمانو د پولادي لیوانو دارو ده کپ کپ خوړلې
کلا د دنګو غرو د کلي د دردونو او خوښیو ډېرې پاڼې په سینه کې
لرې
موږ په نرۍ لاره روان یو د زړې او ډېرینې کلا لورې ته
او
زانګو یو د بل د زړه درزا ته سره
چې یو ناڅاپه د ملنګ بابا ښکالو راغله
هغه ملنګ چې د دوه سترګو په ځلا کې یې دونیا ښکاریږي
هغه چې زړه کې یې د دې کلي کیسې ژوندۍ دي
بابا ملنګ چې موږه ولیدلو

یوځل بیا په ځرخېدو شو[1]
بیا یې درب ورکړ پښې ته
او په شور یې راناري کړې
هلئ هلئ بچو هلئ!
دغه لاره کړئ بدله،
ځئ، چې ولاړ شو پورته غره ته
د زاړه دیواله برج ته
مګر تاسو خبر نه یاست؟
چې راځي په خرپ د تورو
د زړې کلا په لوري
د لوګیو د کوډګرو د زوزاتو او لمسیو
نوي نوي لښکرونه؟
چې د غبرګو دوو تورو د پاچا جنډه پرې رپي
تر مودو مودو راروسته
بیا یو بل څوک ورسره دی
چې رګونو کې یې وینه
د هغه پاچا غورځنګ کړي
چې یې غبرګې تورې سرې وي
د دې کلي د لرغونو کلیوالو په سرو وینو
دا کوډګر هم ها د خپلو تېرو تېرو پلار نیکونو
په شان کودې کړي د ژېړو ژېړو پانو
دوی د ژېړو کاغذونو
په لوګي خلک ویده کړي
او بیا خلک په لوګیو شي طلسم

[1] دلته تر بل سرلیک پورې د منظومې وزن بدلیږي، د وزن دغه بدلون د یوې ریتمیکې رنګارنګۍ لپاره راوړل شوی دی.

بس ړانده شي، یا کاڼه شي
یا یې ژبې و خولې ګونګی شي
یا له ویرې یې زوبی شي
شي د کوډو په لښکرو او کوډګرو پسې لیکه
لکه وي جذام وهلي
خپل هرڅه ورځخه هېر وي
هم د دنګو غرونو کلی
هم ځنګلونه
هم سیندونه.

په ملنګ بابا پسې ځو

زه،
او زما د ښکلیو تورو سترګو هغه نجلۍ
چې د هوسی غنم په غاړه لري
لاره بدله کړله
بابا ملنګ سره ځو
په غره د هغه دیوالـه د زاړه برج لوري ته
چې په کې باد لا په اتڼ سر دی
خو زه او زما میینه
دواړه حیران یو، چې دا څه پېښیږي؟
د غبرګو تورو د پاچا جنډه او دغه د کوډګرو لښکر؟
دا هرڅه بیا له کومه لوري راځي؟
پوښتنې ډېرې دي، خو موږه دوه میین کلیوال
یو د شپیلیو شپونکی
بله خوږه د تورو تورو ښکلیو سترګو پېغله
ځو په ملنګ پسې د غره لوري ته

هلته د غره په ډډه
د غځېدلي اوږد ختين ښامار له ليکې سره
ها زاړه برج ته يوه لاره تللې
په هغه برج کې چې د دوه ميينو قبر جوړ و
بابا ملنګ ترمخه
او موږه دوه ميينان
په سوزېدلي ساه ګامونه اخلو...
په برج کې نښې د زړو زمانو پاتې دي
او قبر د ميينو په کې نه

ښکارېږي
ملنګ بابا يوې ډبرې ته تکيه کړې ده،
ما ورته وويل: خبر يې چې دا دوه ميينان
ها پرتمينه پېغله
او د هغې اتل جانان زلمی اسه زموږ ليدو ته راغلل؟
هغوی زما شپېلۍ راويښ کړل د زمان له خوبه
خدايزده د څومره زماني له شا يې
موږ ته کيسه د دې ديوال وکړله
د غبرګو تورو له پاچا سره د دغه سيند د غاړې جګړه
او د اسه په سپلاوه باندې د غبرګو تورو
د ها مغرور پاچا د

قتل داستان
چې دوه ميين هم په کې وويشتل دښمن په غشيو
خو د هغوی تر ښنېدلو روسته
په دغو خلکو او د لوړو غرو په کلي باندې څه راپيښ شول؟
او څنګه بيا د غبرګو تورو د پاچا جنده راپورته شوله؟
څنګه يې بيا دلته له ذات څخه يو بل لمسي راپيښه وکړه؟
دا هرڅه څنګه وشول؟

او ما لیدل، چې د ملنګ په ځلېدلو زرځو سترګو کې برېښنا تاوېده
نظر یې مخامخ د غرونو تر شا،
کوم ناڅرګند لرې افق ته ځیر و
تا به ویل ټولې تېرې پېښې یې د سترګو ترمخ لیکه باسي
ورو یې تر شونډو لاندې داسې وویل:
هرڅه د ژېړو کاغذونو له کوډګرو پېښ شول...
ما مې میینې ته او دې ماته راوکتلې
زما د مینې تورو سترګو کې پوښتنو لا څپې وهلې،
چې مستانه ملنګ کیسه پیل کړه:
نو بچو!
غوږ ونیسئ:

د غبرګو تورو تر پاچا راروسته

ډېر ډېر کلونه پخوا
چې ځوان اسه په سیلاوه باندې د غبرګو تورو شاه وواږه
له لرې لرې وچو دښتو نه راغلي پردي
د خرمښکیو او کربوړو د بیابان لښکر مخ ببرته لمرلویدو ته ولاړه
او د دې سیند د غاړو خلکو پرتمینه و اسه
په دغه برج کې خښ کړل
له هاغې ورځې روسته
په دغه سیند کې له اوبو سره د وینو رنګ جوړه بهیده
په کروندو کې بیا غنم لکه پخوا غوندې سمسوره نهشول
او پاکې خاورې د انسان د وینو دارې ښنلې
د غبرګو تورو د پاچا له مرګه ډېر کلونه روسته بل لښکر راغی
د جادوګرو لښکر
دوی به د ژېړو زعفرانو غوندې ژېړې پانې،

چې به په تورو تورو کربنو د مارانو لړمانو انځورونه پرې انځور و، سيزل
او د دې پاڼو په لوګيو به هوا توره شوه
په ژيړو پاڼو کې ماران او لړمان به په هوا کې مست شول
خدايزده لوګي و، که ماران د کربنو؟
خو دې لوګيو د دې سيمې خلک
په درانه خوب ويده کړل
خلک ويده شول،
او ويده شول،
ويده.
خلک په خوب کې ګرځېدل هره خوا
خوراک څښاک يې هم په خوب کې کاوه
د خوب جذام زموږ د کلي خلک مسخ کړل له خپل پېژانده
د خپلې تېرې ماضي
ټولې کيسې يې ورنه هېرې کړلې
د شنو غنمو افسانې يې ورنه هېرې کړلې
هرڅه بدل شول
هرڅه بل ډول شول
هرخوا کوډګر تاوېدل،
ژېړ کاغذونه او لوګي لوګي ماران، لړمان
يو لوی کوډګر يوه ورځ
د دغه غره لمن کې
په يوه هسکه پرښه ودرېده
نوی داستان يې پيل کړ
خلک حيران و حيران
دغه داستان د خوبوړو خلکو ذهن ته اشنا غوندې و
خو په دې نه پوهېدل

چې دا داستان ريښتيا دی؟
او که کوډګر ده جوړه کړې څه خيالي افسانه
چې خوبوري پرې حيران کړي حيران
د لوی کوډګر داستان کې
د غبرګو تورو پاچا
يو لوی اتل يادېده
کوډګر کيسه کوله:
د غبرګو تورو پاچا
دلته راغلی و، چې ورپېبي له بدو بدو خلکو نه د دوی سرونه
د غبرګو تورو پاچا
ډېر زړور اتل و
له ډېرو بدو بدو خلکو يې سرونه پرې کړل
خو يو ناڅاپه يوه «بد» زلمي په خپله سيلاوه باندې ترې غاړه پرې
کړه
خو د دوه تورو پاچا
هغه اتل، چې يې په دوه لاسو کې تورو لا سرونه رېبل
پرزمکه ونه‌غورځېد
لا هم روان و په بې‌سره تنه
او غبرګو تورو يې د بدو بدو خلکو ترمنځ
يوه کوڅه وېستله
هاخوا او دېخوا به يې وغورځول
د دوو تورو پاچا
بې سره جنګ کولو
چې په دې وخت کې کومې «بدې» ښځې
ناڅاپه چيغې کړلې:
هلئ! هغه وګورئ
چې په بې‌سره تنه

لا هم روان دی او له خلکو نه سرونه ریبي
بس په دې وخت کې اتل
هغه د غبرګو تورو شاه، پر هغه ځای ولوېده
هغه یو لوی اتل و
تاسو خبر یاست که نه؟
راځئ، چې هغلته جنډې هسکې کړو
راځئ! د دغه سیند په غاړه او د غره لمن کې
د غبرګو تورو د پاچا په رالوېدلي تنه
د رنګارنګه جنډو خونه کړو ودانه د پاچا په نامه
هلته به ژېړو کاغذونو نه ماران پورته کړو
د غبرګو تورو د اتل د ښاد اروا په نامه
لوی کوډګر مخکې شو او خلک خوبولي پسې وخوځېدل
خلک په لاره زنګېدل له خوبه
ښځو ببر سرونه وپېچل په تورو توټو
او نارینه‌وو له لمنو نه ریښکی بېلې کړې
لوی کوډګر ځای وروښود:
دلته لویدلی دی زموږه اتل
دلته به لکې کړو د رنګارنګ جنډو لکړې
دلته به خونه د جنډو جوړه کړو
کلونه اوښتل او لمر به د دې غره له دیواله ځخه د سیوري په شان
ګرد تاوېده
د دوه میینو په دې برج کې به باد
لکه یو مست لیونی
ګرد په اتن سر و
خلکو کیسه د پرتمیني او اسه هېره کړه
خلکو د غره په ډډه پروت دیوال ته پاس نه کتل
خلک له دغه دیواله شرمېدل

دغه د شرم دیوال
د لوی اتل له لښکریانو سره جنګ ته هسک و
اوس خوبولیو خلکو نوی داستان
هرځای یو بل ته وایه
د غبرګو تورو پاچا
ها لوی اتل چې یې له بدو بدو خلکو نه سرونه رېبل
د یوه بد زلمي په لاس کې سپلاوه یې تر مغرورې غاړې ورسېده
د غبرګو تورو د اتل پاچا سر وغورځېده
خو دی بې‌سره لا روان و او د بدو خلکو منځ کې یې کوښه ایستله
هاخوا او دېخوا یې رېبل سرونه
چې یو ناڅاپه یوې بدې ښځې
خلکو ته وښوده او چیغه یې کړه
هلئ! هغه وګورئ
چې په بې‌سره تنه
لګیا دی خلک وژني...
او اتل وغورځېده
د غبرګو تور پاچا
د رنګارنګ جنډو د خوني ځای کې
چې هره ورځ له شنه اسمانه پرې برېښنا پرېوځي
او هرماښام ورباندې بلې وي ډېوې او وړانګې
کوډګر یې هره شپه په خوب کېویني
کوډګر د خپل پاچا په نوم د ډېرو ژېړو کاغذونو تورې لیکې په لمبو سوزوي
له ژېړو ژېړو کاغذونو ښخه تورې لیکې
لکه ماران او لړمان هوا ته الوځي او ناڅي د لوګیو په شان
خلک ویده دي او هېڅ نه ویښیږي
خلک په خوب کې ګرځي،

يو بل ته اوروي کيسې د اتل
خلک لا وياړي د اتل د غبرګو تورو په خونرېزه داستان
خلکو د لوی کوډګر دا ټوله افسانه زده کړې
ميندې يې نيمه شپه وړو وړو بچو ته
په للو للو للو کې
وايي
پلرونه خپلو زلمکيو ته لرګيني غبرګې تورې په لاسو کې ورکړي
او د اتل په نوم جګړه ورښيي
خلک د لوی کوډګر په ياده افسانه کې ورک دي.
سيند لا روان دی او د وينو رنګ يې رګ رګ کې بهيرې ښکته
او باد د دغه برج په منځ کې په اتڼ سر وي
خلک ويده دي، افسانه د خپل اتل هره شپه خوب کې ويني
او تور لوګي لکه ماران او لړمان له ژېړو ژېړو کاغذونو نه هوا ته
وځي

تل دې ړندې وي د ښځمنو سترګې!

په ژېړو ژېړو پاڼو
د رسم شويو تورو لړمانو او مارانو لوګي
لا هم د لوړو لوړو غرو د کلي پاکه هوا
په خوبوړو لړو ډکه ساتي
کوډګر د ښځو له دوه سترګو ځخه وېره لري
کوډګر د ښځو له ليدلو نه ويرېږي په مرګ
د دوی داستان داسې و
چې لوی اتل، هغه د غبرګو تورو تېر پاچا
پرېکړی سر لا په جګړه روان و
د بدو خلکو يې له مړيو نه کوڅې ايستلې

چې يو ناڅاپه کومې ښځې ولید
او نورو خلکو ته یې چیغه وکړه
هلئ! هغه وګورئ!
داسې د غبرګو تورو شاه،
زموږ اتل ولوېده
چې اوس د رنګارنګ جنډو په زړه خونه کې ارام ویده دی
تر دې کیسې راروسته
کوډګر د ښځو له دوه سترګو څخه ډېر ویرېږي
د دوی په ټولو افسانو کې دې راغلي داسې
چې خوبوړي نارینه هم بس د ښځو په نظر ویښیږي
د ښځو سترګې دې ړندې وي مدام
د ښځو سترګو څخه ډار په کار دی
که ښځې لار ووینې
که ښځې غر ووینې، سیند ووینې
که ښځې هغه زوړ دیوال ووینې
که ښځې یادې کړې کیسې د «پرتمینې او اسه» بچو ته
نو نارینه به ټول راویښ شي او رڼا به راشي
بیا به طلسم د کوډګرو مات شي
او بیا به ژېړو کاغذونو باندې رسم ماران
د هوا تور لوګي کې ونه‌ناڅي
نو
د ښځو سترګې دې ړندې وي مدام
ښځې دې نه‌شي لیدی
سړي دې نه ویښیږي.
له دغې ورځې روسته
په ژېړو ژېړو کاغذونو کې په توره سیاهي د رسم شویو لړمانو او
مارانو د لوګیو کوډګر

د هسکو غرو د کلي
د ښځو سترګو او ليدلو ښخه ډېر وېرېدل
د ښځو سترګې یا ړندې او یا تړلې ښې دي
دوی ته رڼا ليدل ده لويه ګناه
دوی که رڼا ولیده
بيا به روښانه ويښ بچي زيږوي
او نارينه به د لوګيو له طلسم نه راويښ کړي د ابد لپاره
بيا به د ژېړو کاغذونو د لوګيو او مارانو د کوډګرو پاچاهي ړنګه شي
د غبرګو تورو د اتل پاچا کيسه به بېرته هېره شي له خلکو ځنې
خلک به غر ووينې،
سيند کې به رڼې اوبه د دوی له سترګو
ومينځي لوګي د کوډو
خلک به بيا د غره په ډډه زوړ ديوال ته ځير شي
په دغه برج کې به د دوه مينو هغه داستان
بيا ور په زړه شي، چې د کوډو په زور هېر دی ورنه
خلک به بيا د دې زړې او ډبرينې کلا
تر ديوالونو ها خوا
خپله ماضي او د پرديو کيسې
خپلو بچو ته له للو للو سره سندره کړي په مينه مينه
کېدای شي دلته کومه پيغله چې روښانه تورې سترګې لري
او جهان ټول په خپلو تورو ښکلو سترګو ويني
د لوړو غرونو په دې کلي کې بيا وموميي سپېڅلي خاوره
پاکې اوبه او داسې ځای چې پرې لا وينه بهېدلې نه وي
ښايي، چې هلته د هوسۍ غنم په مينه مينه وکري
او سوله راشي.
ښايي، هوسۍ يوځلي بيا جوړه شي

زموږ هوسۍ، د خپلواکۍ ملکه
ښايي د هسکو دنګو غرونو په ودان کلي کې بيا خپل زرين تاج په سر کړي
او له مودو روسته دې کلي ته ريښتيني خپلواکي راولي
رڼا،
اوبه
او د غلميني ډوډۍ پاستو سره
د ماشومانو د خندا په شان خوښي راولي.
او ما په دغه وخت کې
د خپلې ښکلې مينې
په تورو تورو ښکلو سترګو کې ځلا وليده
ما مې د خپلې خوږې مينې په څېره کې بيا موسکا وليده
د دنګو غرو د کلي تورو شپو ته
په لرې لرې افقونو کې مې بيا سپينه رڼا وليده
زه د ملنګ بابا خبرو کې د هيلو ځرک له ورايه وينم
هغه رڼې سترګې، چې دې يې ښيي
همدا زما د ښکلې مينې جهانبينې ښکلې سترګې دي، چې لار به مومي
د پاکې خاورې او رڼو اوبو لټون کې دغه تورې سترګې
اخر منزل ته رسي.

لا څه سترګې وې روښانه

د کوډګرو ويره ډېره وه له سترګو
دوی د پېغلو او د ښځو، ان کوشنيو وړو نجونو
له معصومو کتو دومره ډارېدل، چې
د سرېو د وېښتيا راز يې په دغو رڼو سترګو کې ليدلو

هلته دلته

تېرو تېرو زمانو کې
د دې لوړو لوړو غرونو په لمن کې زموږ د کلي
په کورونو کې لا نجونې
پېغلې، ښځې داسې وې، چې
د کوډګرو له لوګيو ښخه لرې
يې لا دوه سترګې بينا وې
دوی نړۍ لا هم ليدی شوه
دوی رڼا لا پېژندی شوه

کوډګران د ابليس چم کې

ملنګ بابا يوځلې بيا زموږ د دنګو دنګو غرو د کلي
د خونړي داستان بل فصل پيل کړ:
زما خوږو بچو کيسې ته غوږ شئ
هغه کلونه، چې زموږ کلي کې
د کنګلونو له هېواده
او
د پيرږو له ځنګلونو ښخه
«اورديو» له خپلو سرو پېريانو سره راغی زموږ د کلي چم ته
او موږ د کلي خلک پاڅېدو، چې کلی له اورديو وساتو
«لاتديو» چې زړه يې موږ د خلکو له کينې نه ډک و
راغی، چې بيا زموږ د هوسۍ په سر اورديو سره جګړه پيل کړي
د دنګو دنګو غرو د کلي لمرخاته لور ته يې
د ابليس دښته کې ديوانو سره لاس يو کړ
او د هوسۍ په ننګ وتلي کليوال يې سره ووېشل په ډلو ډلو
بيا يې د دې ډلو ترمنځ د بدۍ کرښه په لمبو انځور کړه

همدا کلونه وو، چې دغه د لوګيو کوډګر

ولاړل ختيځ ته،
د ابليس دښتې ته
هلته يې ګوډ لاتديو نه نوې نوې کوډې زده کړې
لاتديو د دوی لپاره
نور کاغذونه ورکړل
ژېړ کاغذونه،
چې مارانو، ښامارانو يې اسمان کې تور لوګي او سرې
لمبې کړلې
لاتديو د دوی لپاره
يو لوی کوډګر د خرمښکيو او کربوړو له بيديا څخه د تور ابليس
بيديا ته راوست
د غبرګو تورو د باچا داسې لمسی،
چې د نيکه د قتليدو کيسې يې

ښې په ياد وې
د غبرګو تورو د شاه دغه لمسی
- چې ياديده «ژېړ زمری» -
په ژېړو ژېړو کاغذونو کې د تورو ښامارانو د لوګيو يو بډای کوډګر
و
چې د سرو زرو څو ځولۍ يې په اوښانو بار وې
د ابليس دښته کې لاتديو د ژېړ زمري په مشرۍ
د ژېړو ژېړو کاغذونو د لوګيو کوډګران راټول کړل
چې يوه ورځ له ورځو
د دنګو دنګو غرونو کلي ته لښکر راولي
د کوشنيو، پيغلو نجونو او ښځمنو له ليدلو سره
او د هغوی په سترګو
د دغه کلي د سريو وينولو سره
نوې جګړه پيل کړي.

ژېړ زمری د کوډګرانو سرلښکر شو

تر هغه روسته، چې اوردیو مات شو
تر هغه روسته، چې د بیړو ځنګل اور واخیسته
تر هغه روسته، چې بوډا چوپړګر ورک شو د زمان د ګردلو لړو کې
او ډلې ډلې کلیوال له خپلو تورو سره بېرته راغلل
هغه کلونه، چې یوه ډله د بلې د سر وینو ته وه تږې ناسته
هغه کلونه، چې لاتدیو د ابلیس دښته کې لا ناست و د کسات لپاره
هغه کلونه، چې یوې ډلې له بلې نه سرونه ربېل
چې زموږ د هسکو دنګو غرونو کلی
د ډلو ډلو دجګړو په سره دوزخ کې سوزېد
هغه کلونه، چې د ډلو تورې سرې وې د ماشوم په وینو
هغه کلونه، چې زموږ د خپلواکۍ ملکه
ښکلې هوسې د هسکو غرونو لوړو تږو کې زخمي پرته وه
ها زمانه، چې ستا شپېلۍ زخمې هوسۍ ویښه کړه
په هغه ورځو کې چې تا ته هوسۍ درکړې د غنمو داني
او تا په خپل ورک شوي شپول کې خپله ښکلې مینه بیا وموندله
دغه چې تورې تورې سترګې لري
هغه زمان،
چې تاسو دوه میینان ووتلئ
د داسې خاورې او اوبو په لټون
چې هېڅ په وینو لړل شوې نه وي
هماغه وخت و، چې ختیځ ته د ابلیس دښته کې
یو بل لښکر جوړ شو
د کوډګرانو د زامنو او لمسیو لښکر

هغه چې ژېړ ژېړ کاغذونه یې وو ډک له لړمانو، له مارانو، ښامارانو
څخه

له ژېړ زمري نه يې زده کړې وې لا نورې کوډې
ها ژېړ زمری، چې و د غبرګو تېرو تورو د پاچا له ذاته
ها چې راغلی و، لويديځ نه د کربوړو له بيابانه ځنې
هغه چې سر باندې ځادر يې و په توره منجوله تړلی
هغه کلونه، چې په کلي کې د ډلو تور دروبڼ جوړ و
د ژېړ زمري په فرمان
د کوډګرانو لښکر
شو راروان د دنګو دنګو غرو د کلي په لور
او چې راورسېدل
په لومړۍ ورځ يې د هوسۍ يو سپاهي وواژه
ها چې لاتـديو يې د ابليس له دښتې
د مرګ فرمان و کښلی
د ژېړو ژېړو کاغذونو د لوګيو په ليک
ژېړ زمری ډېر وېرېده
د نجونو، پېغلو او ښځمنو له دوه سترګو څخه
او د دې کلي د زلمو له وېښېدلو څخه
ژېړ زمري ځو اوښان په سرو زرو بار کړي لرل
نويو کوډګرو ته يې تل دغه داستان ياداوه
چې څنګه لوی اتل،
د غبرګو تورو هغه پاچا
چې يې له بدو بدو خلکو نه سرونه رېبل
څنګه د داسې يو زلمي په سېلاوه قتل شو،
چې وېښې سترګې يې وې
او پرې مېينې نجلۍ
له خپلو سترګو ورته

وېينه رڼا ښېنله
د غبرګو تورو شاه چې سر بايلوده

لا په بې سره تنه
په غبرګو تورو جنګېده جنګېده
له بدو خلکو يې سرونه رېبل
چې يو ناڅاپه يوې ښځې وليد
او هغې ښځې، چې يې دوه سترګو دونيا ليدله،
ناڅاپه چيغه وکړه:
يه خلکو! هلته ګورئ!
بس په همدې شېبه کې
زموږ اتل
د غبرګو تورو پاچا
په زمکه ولويده، په هغه ځای کې
چې اوس د رنګارنګ جنډو خونه ده
نو اې زلمو کوډګرو!
د نجونو سترګې تل تياره وساتئ
ښځمنې مه پرېږدئ، چې څه ووينې
سرې د ژېړو کاغذونو د مارانو لړمانو په لوګيو تل ويده وساتئ
او نجونې مه‌پرېږدئ، چې دوی د خپلو سترګو په رڼا راوينښ کړي
د ژېړ زمرې داسې فرمان سره کوډګر د دنګو دنګو غرو په کلې
راغلل
تورې تر ملا تړلې
او د لوګيو له مارانو ښامارانو يې متروکې او غمچينې په لاس
د اور له کندې نه د ويرې څه اوراد په ژبه
په هياهو او شورماشور يې ډار د خلکو په زخمې زړونو کې داسې
ورواوه لکه اور
نجونو او ښځو وې تړلې سترګې

په تورو تورو تېوتو
چې د ابليس له دښتې

د ماښامونو سوداګرو راوړې
د دنګو دنګو غرو د کلي په ښځمنو و بنديز د رڼا
او د کوډګرو ژېړو ژېړو کاغذونو کې ماران او ښامارن لکه لوګی نخښېدل
د ښامارانو په لوګيو کې راګير نارينه
ټول داسې ډوب ويده وو
چې ويښېدل يې وو هېر کړي د همېش لپاره
نارينه ډوب ويده وو
او د ښځمنو سترګې پټې وې په تورو دسمالونو، چې راوړل به د ابليس له دښتې
د ماښامونو سوداګرو، چې شريک وو له کوډګرو سره
د دنګو دنګو غرونو کلی و ډوب کړی د اپيمو جادو
زلمي ويده وو، سترګې پټې وې د پيغلونجونو
څوک پرې خبر نه و، چې څه تېرېږي؟
د دنګو دنګو غرو په چم کې څه پيښيږي؟
نن به څه کيږي،
سبا به څه وي؟
په داسې ډوبه تروږمۍ کې بس شړکا وه د متروکو او غمچينو
چې په زور تاوېده
د کليوالو ډډې
لکه په ژېړو کاغذونو کې چې کرښې د مارانو ښامارانو ګورې
داسې تغمې تغمې وې
خو نارينه ويده وو
او د ښځمنو سترګې پټې وې په تورو ابليسي څپونو
څوک خبر نه وو، چې د ژېړ زمري کيسه څنګه وه؟

په زرو بار اوښان يې چېرته وو
اوخنګه يې د وسپنو کارغان جوړول؟

هیڅوک پرې نه و خبر،
موږ چېرته لرې د دې هسکو سردرو په شنو ځنګلونو کې
لا ویر

ته ناست وو
هوسۍ زخمي وه او له موږ سره راغلي کلیوال خپه وو
موږ ټول په هیله و، چې ته او ستا د تورو تورو سترګو دغه ښکلې
مینه
که چېرته ومومئ له وینو ښخه پاکه او سپېڅلې زمکه
که دا غنم وکرئ
او ورته پاکې اوبه ورکړئ، چې طلسم د تیارو پرې مات شي
موږ هلته لرې خپل ځنګله ښخه د دنګو دنګو غرو کلي ته ځیر و په
اوښلنو سترګو
چې یوه ورځ له ورځو
له لرې لرې اوازې راغلې
د بدو بدو خونړیو پېښو
څه نوې نوې انګازې راغلې
کیسه څه داسې وه،
راویانو ویل:
چې د لاتدیو او له هغه سره د نورو مغربي دیوانو
او ژېړ زمري ترمنځ جګړه پېښه ده
او
ژېړ زمري د تورو وسپنو پولادو د کارغانو په زور
هلته تر اوو سمندرونو هاخوا
د لاتدیوه لوړې هسکې دنګې مانۍ
د سرو لمبو په درمندو کې او د اور په ژرنده

داسې ایرې ایرې کړې
لکه چې هېڅ رادنګې شوې نه وې

لکه چې هېڅ چا جوړې کړې نه وې
د ژېړ زمري تورو کارغانو، چې د وسپنو وزرونه يې وو
د لاتديو ډېر ښاريان په خاورو دي لړلي
هم يې لاس دی د
لاتديو پرې کړی
ژېړ زمري دا ځل د لوګيو ښاماران دي نخولي بيا د دنګو غرو
اسمان کې
او د سرو زرو د اوښانو په زور
يې په لاتديو باندې قيامت جوړ کړی
هرځای همدغه اوازې وې، چې په ژبو او غوږو ګرځېدې
موږ، چې لا ناست و د ښېسده او زخمي هوسۍ ترخنګه
ټول حيران وو
حيران
د خپلواکۍ د ملکې سترګې لا ښې پاتې
د خپلو غرونو په لمن کې وه د څړيکو په بستر کې پرته
له لرې لرې مو ليدل، چې زموږ د دنګو غرونو کلی
د يوه بل وحشي توپان درشل ته ګوري په تبجنو سترګو
او په هوا کې يې لا ناڅي د مارانو – ښامارنو د کوډګرو لوګي

لاتديو کسات ته راځي

لاتديو غوسه دی او له سترګو يې لمبې باديږي
پنځوس يوسترګي نور ديوان ورسره
د تورو وسپنو – پولادو په ليوانو سپاره
د تورو وسپنو – پولادو ګڼ کارغان يې هم په سر پورې اسمان کې
اتيونه کوي

د دنګو دنګو غرونو کلي ته يې بيا د سرو لمبو ګودي په شا راوړي
او له کوډګرو ژېړ زمری غواړي

خو ژېړ زمری لکه پیری ورک دی
خدایزده اوبه شو او په ترږي زمکه ننوته
که د مارانو – ښامارانو د لوګیو په شان
ولاړه هوا کې ناخې؟
ژېړ زمری ورک دی او دیوان د دنګو دنګو غرو په وران کلي کې
په تور
دروبڼ اخته دي
پنځوس یوسترګي دیوان، چې راسپاره دي د پولادو په لیوانو باندې
او پاس اسمان کې پرې تاویږي د پولادو کارغان
دیوان دربیږي او د دنګو دنګو غرونو کلی
بیا په لمبو کې سوزي
کوډګر لګیا دي د مارانو – ښامارانو په لوګیو باندې کوډې کوي
خلک ویده دي لکه مړي چې روان وي د قبرونو په سر
نارینه ډوب دي او خبر نه‌دي چې څه تیریږي؟
د ښځو سترګې یې تړلي دي په تورو توتو
ښځې لا هیڅه ته کتلای نه‌شي
او ژېړ زمری ورک دی
پنځوس یوسترګي دیوان
د ژېړ زمري لوری لودن غواړي
وایي چې موږ وریسي پل راخیستی
پل یې د دنګو دنګو غرو تر دغه کلي راځي
خلک د ژېړو کاغذونو د مارانو، ښامارانو په لوګیو ویده
او د ښځمنو یې لا سترګې ورتړلي دي په تورو توتو
هیڅوک پرې نه‌دي خبر
چې د لاتدیو او ژېړ زمري ترمنځ جګړه په څه ده؟

هیڅوک پوښتلی نه شي
چې د لاتدیو او ژېړ زمري ترمنځه

زموږ د دنګو دنګو

غرونو کلی ولې سوزي؟
لاتدیو او نور پنځوس یو سترګی دیوان
د ماښامونو له ښارونو راځي
او ژېړ زمری د خرمښکیو او کربوړو له بیابانه څني
دواړه زموږ د دنګو دنګو غرو په کلي کې پردي دي، پردي
موږ د پردیو دوښمني کې ویده
زموږ یې سترګې راتړلي دي پردیو لاسو
موږ د پردیو په عجیبه دوښمنۍ کې سوزو
موږ هلته لرې خپل خوندي ځنګل کې
د خپلواکۍ د ملکې، ښکلې، هوسۍ زخمي بدن ته لا د اوښکو څاڅکي
په نذرانه تویول

او له هغه ځایه مو
د دنګو دنګو غرونو خپل کلي ته
ها زموږ ګران وطن، زموږ د زېږېدلو وطن
زموږ د خاپوړو، د مستیو، د ترپکو زمکه
زموږ د خوښیو خاوره
لیده، چې څنګه په لمبو کې سوزي
موږه لیده، چې د مارانو – ښامارانو تور دودنه یې په سر ولاړ دي
او په اسمان کې یې د وسپنو – پولادو تور کارغان الوځي
موږه لیده چې زموږ د میندو او پلرونو هدیرو کې ګرځي
وحشي لیوان چې له پولادو یې هډونه جوړ دي
او پرې سپاره دي د ماښامونو له ښارونو نه راغلي دیوان
چې یوه سترګه لري

او ژېړ زمری غواړي.
کوډګران کوډې کوي
خلک ویده دي، نه څه اوري، نه څه ویني او نه ژبه لري

په هېڅ خبر نه دي، چې څه کيږي؟
او ولې کيږي؟
د نجونو سترګې يې ترلې دي په تورو ټوټو
ښځمني لا هم څه ليدلای نه شي.
هو!
موږه دا هرڅه ليدل
لا يو څه پيغلې، څه ځوانان او څه خوارږه ماشومان
ستا شپول ته څېرمه د ها لرې غره په شنه لمن کې
د ځنګل ګڼو ونو شاته په يو خوږ کې ناست وو
زخمي هوسۍ ته مو له سترګو بهولې اوښکې،
چې يو ناڅاپه هوسۍ وځګېروېده
غوښتل يې څه ووايي:
خپلې زخمي شونډې يې پرانيستلې،
زه پوه شوم ما ورغواړي
زه مستانه ملنګ، خبر ومه له ډېرو کيسو
ښايي هوسۍ به بيا د راز کومه خبر کوله
خوا ته يې ورغلم او غوږ شوم ورته
ښکلې هوسۍ
هغه د دنګو دنګو غرو د کلي
د خپلواکۍ ملکې
ورو راته داسې وويل:
ملنګ بابا!
اي په رازونو، طلسمونو او رمزو خبره!

زموږه ګران شپونکی او مينه يې په غره د ها ختين ديوال په سيمه کې دي
هغه شپونکی، چې د شپېليو په غږ کودې کوي

او پر هغه مېينه
چې تورې تورې ښکلې سترګې لري
د پاکې خاورې او سپېڅلو اوبو
په ډېر لټون ستړي دي
هلته د دنګو دنګو غرو کلي کې
د يو نيمزاله سيند تر څنګ دمه شول
هلته چې غره باندې ښامار د يو ختين ديوال په خوب ويده دی
د خپلې مينې په غوښتنه يې شپېلۍ بيا په کوډګرو شونډو کېښودله
له لرې لرې نيستان څخه راغلې ها کوډګرې شپېلۍ
داسې نغمې پيل کړې،
چې زه يې دلته اورم
دغه شپېلۍ په زړه کې راز زموږ د کلي لري
د طلسمو او تورو کوډو راز يې په نغمو کې نغښتی
زه يې خپل روح کې خوږ اواز اورم
دغه اعجاز اورم
هغې عجيبه شپېلۍ
داسې نغمې سر کړې
چې د غره ډډه کې د پروت ديوال مړوند سره له هغه برجه
چې په کې ناڅې ليونې بادونه
او په کې خښ وو دوه اتل مېينان
د شپونکې دغو جادوګرو نغمو
له دغه برج څخه اسه او پرتمينه ويښ کړل
راغلل او دوی ته يې کيسه د تېرو تېرو زمانو تېره کړه
چې څنګه ولاړل د وطن په ننګه

څنګه اسه د خپلې ښکلې پرتمينې مينې
د پت ساتنې په پار
د غبرګو تورو له پاچا څخه اورمېږ وواهه

هغه پاچا چې له بیدیا نه راته
د خرمښکیو او کربوړو له سارا نه راته
د لمر لویدو له لوري
د ناآشنا لرې وطن د غرو له شا نه راته
اسه او ښکلې پرتمینه د دوښمن په غشیو ووژل شول
او د بیدیا لښکر د خپل پاچا له مړیني روسته
بېرته د غره له دیوالو واوښتل
بېرته له دښتو او مېرو واوښتل
د سیند د دواړو غاړو خلکو خپل جوړه شهیدان
اسه او ښکلې پرتمینه د دیوال په هغه برج کې خښ کړل
چې تر دې روسته به تل باد په کې اتڼ کولو
دا دی زه وینم، چې کوډګرې شپېلۍ
د شپونکي هغې جادوګرې شپېلۍ
چې پرې د تورو تورو سترګو د نجلۍ اروا هم دمه کوي
او ما ته راز زموږ د کلي د برخلیک هم وایي
د پرتمینې او اسه ارواوې بیا وینې کړې
او دا دی زه یې وینم،
چې دوه جوړې مینان
زموږ شپونکی او پرې مینه پېغله
هغه چې تورې تورې سترګې لري
بله خوا ځوان اسه او هغه پرتمینه پېغله
چې د شپېلۍ په اواز
له ډېرو لرې زمانو څخه راغلي دلته
هوډ د لټون نوی کړ

یوه جوړه ځي لمرلویدو لوري ته،
شپونکی او مینه یې روان دي د ختیځ په لوري
هغې زړې کلا ته

چې د لرغونو زمانو کیسې په زړه کې لري
خو اوس زه وینم چې کلا ته ورروان دی د کوډګرو لښکر
هغه کوډګر چې پرې بیرغ د غبرګو تورو د پاچا رپیږي
اخ – خدایه وساتې شپونکی او نجل یې
ملنګ بابا ورشه او ویې ژغوره
د دنګو دنګو غرو د کلي ژوند له دوی سره دی
د دې طلسم د سیزلو بند له دوی سره دی
د نجلۍ غاړه کې د سرو زرو تاویز کې درې غنم پراته دي
او د شپونکي شپېلۍ ده هغه جادوګره شپېلۍ
چې ډېر رازونه یې نغمو کې پټ دي
یا ربه!
ته یې مل شې
ملنګ بابا ورشه!
هله نو بېړه کوه!
نو زه په بېړه بېړه دلته راغلم
شکر چې دلته په دې لاره کې مې ومونډلې
ګرانو بچو زموږ کیسه داسې ده
د دې وطن د بدمرغیو افسانه داسې ده.

درېيمه برخه

يو سفر په بېزمانه زمانه کې

او موږه بيا ځو د هوسۍ ليدو ته...

باد يو ځل بيا د زاړه برج په منځ کې ونښېده
د دوه شهيدو مييانو له تش قبر نه يې ګرده بوړبوکۍ پورته کړه
لاندې په سيند که لا يو څو ژرندې اوبه بهېدې
اسمان لا خړ و
او په خړه کې يې تورې ليکې کرښه کرښه
لکه د ژېړو کاغذونو د مارانو- ښامارنو د لوګيو ليکې
د لوړو دنګو غرو د کلي برخليک ته څير وې
د ملنګ سترګو کې بربښنا ځلېده
يوه عجيبه او مرموزه موسکا
يې وه خوره په شونډو
ورو يې اوږده، زړه لرګينه او کږه لکړه
چېرته د لوړو غرو په زړه کې هغه لورې ته ورسيخه کړله
چې د ځنګله په منځ کې
زخمي هوسۍ او څو زلميان او پېغلې
موږ ته په تمه ناست وو
ما او د تورو تورو سترګو ښکلې
يو بل ته وکتل او وپوهېدو
چې بيا هوسۍ ته ورځو

له داسې لارو، چې کوډګر مو چېرې ونه ويني
د ژېړ زمري د لارويو له لوګيو لرې

په هغو لارو چې زما د مینې
لا تورې ښکلې سترګې مخه وینې
ملنګ بابا مخکې شو
یو ځل راوڅرخېد او درب یې ورکړ بیا پښې ته
او مور له دې برزخ نه
مخ په ځنګله روان شوو
هلته چې ښکلې هوسی
د دنګو دنګو غرو د کلي د ریښتینې خپلواکی ملکه
مور ته په تمه ده او لاره څاري
د غره په ډډه پروت دیواله! مور په خدای وسپاره
د دوه شهیدو مینانو د زیارت لرغونیه برجه ولاړو
سینده ورځه بهیره
زړه کلا دې خدای د وسپنو – پولادو له لیوانو ساتي
د پاکې خاورې او سپېڅلو اوبو
هلته زموږه د غنمو د کرلو ارمان
داسې ژوندی دی زمور په زړونو کې لا
لکه ایرو لاندې د اور خورلن، چې ځل ووهي
لکه په تمه پیغله
چې خپل جانان ته یو زموللی ګلاب
په تور وربل ووهي.

زمانه له موږه ورکه

خدایزده څومره اوږده لار وه
خدایزده څه موده روان وو
زمور د دنګو دنګو غرونو

په لمنو کې ګلان وو
څه د ترخې بوی هوا کې

څه ولاړ ریدي هرخوا دي
چېرته لړ اوبه رواني
غرنۍ چینه بهېږي
یا ومان یې دی تر څنډې
یا پرې سپانده ده شنه شوې
یا مانو دی راوتلی
د وحشي بیالني عطر
په مستۍ مستۍ لټیږي
لمر دغره له څوکې پریوځي
بیا له بل غره شي راپورته
یا مزل کوو سپوږمۍ ته
یا د ستورو ورا کې ګډ یو
لارې ډېرې دي او موږه
ځو د شنو ځنګلونو خوا ته

بابا مخکې تُند روان دی
کله کله یې مرموز غوندې غږ راشي
لکه ځان سره چې وایي څه رازونه
زما د تورو تورو سترګو
خوږه مینه رانږدې ده
لاس یې زما په لاس کې تود دی
بختور یمه چې عشق مې
د ستومان مزله لاربنود دی.
خدایزده څومره اوږده لار وه
خدایزده څه موده روان وو
ډېرې شپې مو لار وهلې

د رڼو ستورو ځلا ته
خو د شپو د کاروان پای کې

ځرک د سپین سباوون ښکاري
لمر د تورو غرونو شاته
راوېښېږي، پورته کېږي
د مرغیو چغهار شو
او د باد د مستۍ غږ شو
چې د ونو څانګې څانګې
لوبوي په اتڼونو
موږه پوه شو، چې ورګډ یو
د هغه ځنګله په تکه شنه لمنه،
چې زموږ د خپلواکۍ ملکه هلته مېلمنه ده
د هوسۍ او کلیوالو
په همدې ځای ولوله ده
زه او زما د تورو تورو سترګو مینه
په یو داسې سباوون کې
د خپل ښپول مستې هوا ته
یوځل بیا ورمېلمانه شو
د خوږو خوږو یادونو
خپل جهان ته ورستانه شو.[2]

***

د ځنګله زړه کې څو کوډلې لا هغسې نیمه‌خوا ولاړې
څو په زړه ژوبل کلیوال،

څه ماشومان او څه نیمژواندي

زلمي

[2] تر دې روسته وزن بدلیږي

څو غمځپلې پېغلې
او څه ړانده مېينان
له وچو لوخو او وښو نه جوړه
یوه څېره ده ولاړه او د سپين ململ پردې شا ته هوسۍ ښکاري
د خپلواکۍ له ملکې دي راچاپېره څو ځوانان او پېغلې
ښکلې هوسۍ
هغه د دنګو دنګو غرو دکلي خلکو ته د هيلو او خوښيو نښه
لاهم رنځوره ده، د مرګ و ژوند ترمنځه په نيمګښه سترګو څاري
اسمان
زه او زما د تورو تورو سترګو ښکلې مينه
په ببږه ګام اخلو د ښکلې ښاپيرۍ پالنګ ته
هغه زمونږ د دنګو دنګو غرو د کلي د هوسۍ پالنګ ته
لکه د ترږيو جلوهليو چې وي ببږه د چينې اوبو ته
له ولولو ډکې شيبې دي او ځنګل خاموش دی
زمونږ په ليدلو، په جونګړو کې د مښتو کليوالو په څېرو کې څه رڼا
خوره شوه
په زخمي شونډو يې نرۍ نرۍ موسکا خوره شوه
څو تنه پېغلې او ځوانان مو هرکلي ته راغلل
څه ماشومانو له خوښۍ ټوپکې ووهلې
د ځنګله منځ کې دلته پټو کليوالو، د هوسۍ ملګرو
ملنګ بابا ته هرکلی وکړ په ډېر درناوي
پېغلو ځوانانو په مونږ وشيندل ګلونه د خوږو موسکاوو
او مونږ په ډېره تلوسه د هوسۍ خوا ته ولاړو
د خپلواکۍ د ملکې اروا خبره شوه، چې مونږه راغلو
د سپين ململ شاته يې وخوځېدې ښکلې ګوتې

او زمونږ سترګې شوې روښانه د هوسۍ په ليدو
زلمو او پېغلو زمزمه کړه بيا هغه ترانه

چې ډېر کلونه پخوا
کله چې زه د خپلې مینې په دیدن پسې تلم
ملنګ بابا او د هوسۍ ملګرو وویله
یوه اشنا ترانه
یو خوږ غمجن سرود، چې زموږ د اروا تل ته لکه درد کوزېده:

سترګې دې پرانیزه اې ښکلې هوسۍ

موږ ټولو خپلې سترګې تاته درکړې
سترګې دې وغړوه
موږ خپل ژوند ټول یوه نغمه کړ ستا تر سر مو ځار کړ
سترګې دې پرانیزه اې ښکلې هوسۍ
زموږ د هیلو او د مینو نازولې هوسۍ
او دې سندرې سره
ښایسته هوسۍ خپلې بیمارې سترګې پرانیستلې
بیا یې زموږ خواته را وکتل
یو یو یې له نظره تېر کړو

لږ څه موسکۍ شوه
لږ څه وځګېرویده
او شیبه وروسته یې بیا سترګې زما لوري ته راواړولې
او زما ترخنګ یې زما د تورو تورو سترګو مینه ولیدله
ما او زما مینې ته یې وموسل په ښکلې بڼه
هغې په ښکلو سترګو موږ.ته کتل
او بیا یې ورو وویل :
»ماته شپیلۍ ووهه

ماته نغمې جوړې کړه
یوازې ستا شپیلۍ ژوندون راکوي

یوازې ستا نغمې مې مرګ نه ژغورې
شپیلۍ دې وغږوه
او زما د ژوند کیسه تر پایه وکړه
ستا د شپیلۍ په ژبه زه پوهېږم
یوازې ماته د نغمو کیسه په زړه پاتې ده
ماته زما د ژوند کیسه ووایه!
تر وروستي فصله،
تر وروستۍ شیبې
تر پایه پورې!»
هوسۍ تردې خبرو وروسته سترګې بیا پټې کړې
یو څه آرامه شوه ښایسته ښاپیرۍ
او ما مې خپله شپیلۍ بیا په ترېو شونډو ښکل کړه
د جلوهلي روح د توس له زوره
له ډېره درده او د زړه له خوښه
له ولولو نه، له خوښۍ او غم نه
له یو عجیب غریب احساس څخه چې نه پوهېږم
له ناهیلو که له مینې نه یې حال ویلو
لکه د درد له ځړیکو ځړیکو سره تېر یادونه
د حسرتونو په وزرو اسمان ته لاړ وباسي
لکه د یار د ښکلو سترګو د ښو ستنې چې
د زړګي زخم څخه تار وباسي
یا د جانان شونډې ملهم شي او دردونه له پرهار وباسي
داسې له سوزه لکه اور چې په سینه کې بل وي
یا لکه هره ساه چې ستوني نه انګار وباسي
داسې په سوې نغمه

او په لمدو ژړنده سترګو مې شپېلۍ پیل کړه
یوه اشنا یوه خوږه زمزمه

لکه د ډېرو زمانو د غرو له شا چې راځي
لکه د دنګو دنګو غرو د کلي
د ټولو تېرو شنو فصلونو له زلما چې راځي
شپېلۍ مې بيا په سوز و ساز ګډه شوه
د ټول ځنګله ونو سرونه کوز کړل
او غر له ډېره درناوي لاس په نامه شو ورته
مرغيو غوږ ونيوه
باد هم نفس په خپل ګوګل کې په سلام وګانډه
او د شپېلۍ نغمي انګۍ وکړې دره وينه شوه
د هوسۍ مخ کې بيا سُرخي پيدا شوه
په وچو شونډوکي يې رنګ وځغلېد
د پېغلو سترګو رپېدل هېر کړل
او
برندې شوې د خپلو
ميينانو مخ ته
د زلمو رګ رګ کې د اور په شان توده وينه راتاوه شوله
زموږ ړندو او غمځپلو کليوالو هم لاسونه وو په سترګو ايښي
زه پوهېدم، چې د شپېلۍ اواز به
ړندو ته ورکړي سترګې
او د هوسۍ په روح به وورړوي
د تېرو تېرو زمانو افسانې
د نن کيسې او د سبا حادثې
او ما شپېلۍ وهله
خدای خبر څومره او تر څه وخت پورې
خدايزده يو څو شپې وې،

که ورځې شپې تېرې شوې
که مياشتې واوښتې کلونه راغلل؟

خدایزده چې څومره موده؟
ما لا شپېلۍ وهله
او هوسۍ موسکه وه په ښو سترګو
پېغلو په برندو کتل
زلمو کې وینه لکه اور تاویده
بابا ملنګ هلته ولاړ و او ژړل یې په بې زوره سلګو
زموږ د هغو کلیوالو سترګې هم روغې شوې
چې له کلو کلو ړانده ګرځېدل
مرغۍ لا غوږ وې او باد پټ و د ځنګله د ونو شنو څانګو کې
زما مینه، ها د تورو تورو سترګو ښکلې
هوسۍ ته ناسته وه او ماته یې کتل په مینه
د هوسۍ سترګې ډېرې لرې شنه اسمان کې په حیرت خښې وې
د ښکلو سترګو له ښو یې رپېدل هېر وو
ملنګ بابا لا ژړل
او ما شپېلۍ وهله
یوه اشنا سندره
یوه د مینې نیمه‌خوا ترانه
یوه له درده،
له لمبو
او له سکروټو رغېدلې نغمه
زمانه اوښته او ستورې په اسمان کې راختل پرېوتل
لمر به په چوپه خوله راوخوت او ځنګله نه به خاموش واوښته
سهار به راغی او ماښام به ولاړه
او ما شپېلۍ وهله
خدای خبر څومره

او تر څه وخت پورې
زما په نغمو کې زمانه ورکه وه

زمان ولاړ و د شپېلۍ سرود ته
هيڅوک خبر نه و، چې کومه ورځ او کومه مياشت د کوم يو کال ده؟
د شپېلۍ غږ نه د ځنګله او غره فضا ډکه وه
کوډلې تولې نيمه خوا ولاړې
پېغلو په برندو کتل
او د زلميو په رګونو کې لمبې تاوېدې
د سپين ململ ترشاه هوسۍ موسکۍ وه
د خپلواکۍ ملکه
زما د شپېلۍ نغمو ته داسې غوږ وه
لکه د لوی شنه سمندر څپو اخيستې وي په خپلو اوږو
لکه يو سپين سوسن چې ناڅي د اوبو په بهير
لکه د تللو زمانو په ايينه کې چې سبا ته ګورې
يو څاڅکی اوښکه د هوسۍ له کيڼې سترګې راغله
او په موسکا کې يې د شونډو غوټۍ
داسې مرۍ مرۍ شوه
لکه د سره ګلاب غونچه چې تر ږلۍ لاندې شي
اوښکه
او بله اوښکه
او بيا دوه درې نورې رڼې رڼې راورغړېدې
ملنګ بابا راغی او ورو يې لاس زما په اوږه کېښوده، چې بس کړه
شپېلۍ
هوسۍ ورو وځګېرووېده
کوم څه يې وويل، خو زه پوه نه شوم
زما له ستونې نه روستۍ سکروټه لاړه د شپېلۍ مرۍ ته

او...
يوې غمجنې کريغې
شپېلۍ ته دمه ورکړه.

هوسۍ ملنګ بابا ته لاس پورته کړ
بابا له سترګو اوښکې وچې کړلې
یو څرخ یې وخوړ او پښې ته یې بیا درب ورکړلو
سترګې یې پټې کړې، لاسونه یې اسمان ته داسې هسک ونیول
لکه دعا چې کوي
لکه څښتن ته چې د زړه له کومې
د کوم نوموړکي مساپر د ورتلو زیرۍ لېږي
لکه د زړه کومه ټوټه چې څوک په خدای وسپاري
څه شیبه روسته هوسۍ موږ ته په موسکا وکتل
او ملنګ بیا زموږ د دنګو غرو د کلي
یو بل داستان پیل کړ
یوه غمجنه کیسه
یو بل قیامت،
چې و راغلی زموږ د هسکو دنګو غرو په کلي.

دویم قیامت

ملنګ بابا وویل:
تر هغې ورځې روسته،
چې موږ د غره په دیوالـه کې له زاړه برجه راوخوځېدو
تر دې ځنګله پورې د اوږد سفر په سترو لارو
هغه شیبې، چې د کوډګرو د لښکر متروکو
د هوا ډېو کې د شرک زخمونه ونخول

هغوی، چې ژېړو کاغذونو نه ماران او ښاماران کړی کړی سوزوي
چې راروان وو د زړې کلا درشل ته د لوګیو ترمنځ
د غبرګو تورو د پاچا جنډه یې هسکه په لښکر رپیده
هغوی، چې ډېر د پیغلو نجونو او د ښځو د دوه سترګو له لیدو وېرېدل

او د سړيو له ويښتيا څخه يې کرکه راتله
د ژېړ زمري په فرمان راغلل او د ټولو ښځو سترګې يې پرې وتړلې
په هغه ورځ چې اسه
او پرهغه ميينه ښکلي پرتمينه پيغله
ولاړل له سيند څخه لويديز لوري ته
غوښتل يې هلته پټه شوي څه سپيڅلي خاوره بيا ومومي
د پرتميني په زړو او هېرو شويو خاطرو کې لکه خوب چې ويني
د يو ختين منګي کيسه ګرځېده
چې په‌کې پاکه او سپيڅلي خاوره
د پرتميني مور ساتلې وه، د دې لپاره
چې که د غبرګو تورو هغه پاچا
چې لوی لښکر ورسره
له لمرلويدو نه راته
د خرمښکيو او کربوړو له بيديا نه راته
له وچو دښتو او سارا نه راته
دلته جګړه وکړي او زمکه ټوله سره شي د انسان په وينو
که اوبه رنګ د وينو واخلي او غنم وسوزي
ښايي چې دا طلسم
بيا د غنمو په کرلو مات شي
خو دا غنم بايد په پاکه او سپيڅلي زمکه

دوه مينان وکري
او تر کرلو روسته
ورته اوبه پاکې سپيڅلې ورکړي
داسې اوبه، چې په کې رنګ د وينو نه ښکاريږي
داسې اوبه او خاوره
چې د انسان وينه پرې تويې نه وي
د پرتميني په زړو زړو يادونو کې څه داسې کيسه

ورو ورو راویښنه شوه او رنګ یې راوړ
نیازبینه مور یې په خاطر کې راغله
خوږه مورکۍ، چې د دې غره په شان ښایست یې درلود
او لکه سیند کې د رڼو پاکو اوبو غوندې یې مینه زده وه
مورکۍ د ختو یو منګی درلوده
مخکې تر دې، چې د بیدیا لښکر راورسیږي
او تر دې وړاندې چې په وینو سرې شي
د غبرګو تورو د پاچا دوه جلوهلې تورې
وړاندې تردې، چې د سیند دواړه غاړې خلک خپلو وینو کې
راوپرځیږي
او د زړې کلا ترخنګه یوه لویه هدیره جوړه شي
وړاندې تر دې چې ارغوان د وینو ډنډ کې ډوب شي
یو پلو پاکه او سپېڅلې خاوره
بس دومره خاوره چې د سرو زرو تاویز کې ساتل شوې غنم
په کې راشنه شي او طلسم مات شي
د پرتمینې مورکۍ
منګی له خاورو ډک کړ
په خپل پلو کې یې له پاکې زمکې
منګې ته خاوره راوړه
او پرتمینې ته یې داسې وویل:

زما خوږې، زما پرتمینې لورې
دغه منګی هېر نه کړې
او دغه پاکه خاوره
کېدای شي مور به نه یو
خو د جګړو او د لمبو طلسم
د خپلواکۍ له شنو غنمو پرته
په بل څه نهماتیږي

دا شنه غنم سپېڅلي خاوره او د پاکو اوبو ښاخکي غواړي
داسي اوبه او داسې خاوره چې پرې وینه د انسان لا تویې شوې نه
وي
دغه منګی هېر نه کړې
او دغه خاوره تل په یاد ولره
زما پرتمیني لورکی
زما نازنیني خورې
زما زړورې بچی
زما د دنګو دنګو غرو تورپېکی
اې د اسه ناوکی
په دې منګي کې پاکه خاوره تل په یاد ولره!
او پرتمینه چې نن بیا وینه شوه
د لوړو غرو د سردرو د ځوان شپانه په شپېلی
نو خپل مېین اسه یې لاس ښخه نیولی له سیند پورې ولاړه
لکه ورو ورو یې چې څه لرې لرې تللې خاطرې یادېږي
منګی
مورکی
او خاوره
غنم
او داسې اوبه

چې په کې وینې بهېدلې نه وي...
مورکی ته چېرته یې چې ښکل دې کړمه
خدایزده چې چېرته به دې بیا ووینم؟
منګی به چېرته وي له خاورو نه ډک؟
اې خدایه ته مې مل شې،
چې دا سپېڅلې خاوره بیا پیدا کړم
ښایي، چې زموږ د زاړه کور انګړ کې

یا د باغچې په زړه کې
د ها زړې ونې پښو ته خښ وي
اسه!
راځه چې هغه ځای ته ولاړ شو
راځه باور لرم چې بیا یې مومم
ماته مې بیا د مورکۍ غږ راځي
لکه دا اوس یې چې اروا ماته نارې راوهي
اسه!
راځه چې ورشو
دا سینډ مې نه هیرېږي،
د سینډ له دغې کږې غاړې ښخه لږ ورپورته
زموږ کورګی ودان و
ښایي چې نښې یې لا پاتې وي په هاغه غاړه
ښایي منګی پیدا کړم
یا په انګړ کې یا باغچه کې کوم ځای
اسه او ښکلې پرتمینه یوځای
د سینډ له ځوړرنده اوبو واوښتل
د سینډ له غاړې لرې
څو لس قدمه مخ د غره په لوري
هلته د دوی هغه لرغونی کور ودان و، یو وخت

د پرتمینې ذهن
لکه د لړو او غبار تر شا
خپله مورکۍ ویني، چې ډک منګی کوم لوري ته وړي
ورو ورو د ذهن د غبار تر شا خپل کور او هغه شنه باغچه په یاد کې ورځي
چې له اسه سره یې شوی و د مینې دیدن
مورکۍ یې داسې د غبار تر شا ښکارېږي، لکه خوب چې ویني

ښايي منګی او پاکه خاوره د لرغوني کور انګړ کې يا باغچه کې
خښ وي
خو سيند بدل دی بدل
دا سيمه ټوله بدله شوې ښکاري
هوا د هغې زمانې په شان رڼه نهښکاري
اسمان د تورو لړمانو، د مارانو – ښامارانو له لوګيو ډک دی
هرځای د ژېړو کاغذونو او د کوډو بوی دی
خلک بدل دي بدل
نارينه ټول ويده دي
او لکه خوب کې چې روان وي، عجيبه ښکاريږي
ښځې او پېغلې ان کوشنۍ نجونې څه نه شي ليدای
ترلې سترګې يې تيارو او ترورمېو سره روږدې ښکاري
اسه حيران دی،
چې د سيند د دواړو غاړو په دې خلکو باندې
څه شوي دي؟
زما د سيمې په هوا باندې دا څه پريوتي
هرخوا د کوډو د لوګيو خوبولی بوی دی
نارينه ټول ويده دي
او ښځې هيڅه هم ليدلای نه شي
خو پرتيمنه ده په سوچ کې ډوبه

نه خوبوړي نارينه ليدای شي
او نه ترلې سترګې ښځې و نجونې
هغه په خپلو خاطراتو کې ورک کور لټوي
هغه د ذهن د غبار شاته مورکۍ ته ځير ده
چې پاکه خاوره يې منګي کې اچولې ده
او ګرځې داسې ځای
پسې چې ويې ساتي

ناڅاپه ښکلې پرتمينې له اسه وغوښتل،
چې لاره بېله کړي او ولاړ شي د لرغونې ښنې باغچې لوري ته
هلته که ومومي د مور د لاس د پاکې خاورې ډک منګی
او زه به بل لوري ته ولېږوم
منګی او پاکه خاوره
هلته چې زموږ د ها لرغوني کور انګړ ودان و
ښايي مورکۍ به وي خښ کړې هلته
«جدايي راغله لارې دوې شوې
مرګ مې قبول ده، جدايي نه قبلومه!»
اسه عجيب وکتل
د خپلې مينې په ښايسته سترګو کې ډوب شو او موسکا يې وکړه
د دواړو سترګې اندېښمنې وې، چې څه به کيږي؟
د دواړو سترګو څه ويل، خو دوی پرې نه پوهېدل
***
خدای پاماني سخته ده
خدای پامانې، د څو شپېو لپاره؟
که نه تر بيا ځلې قيامته پورې؟
خدای خبر څه پېښيږي؟
خدايزده د دوه مينو بل ديدن به څه وخت وشي؟
خو اسه هيڅ ونه ويل

د پرتمينې لاس يې ورو خوشې کړ
ښي لاس ته مخامخ د سيند پرغاړه
يو ناڅرګند ځای ته روان شو او له سترګو ورک شو
چې د لرغوني باغچې ځای پيدا کړي
او پرتمينه د خپل ذهن د غبار ترشا روانه شوله
په خاطرو کې زنګېده زنګېده
که د لرغوني کور انګړ پيدا کړي

ورو ورو نږدې شوه څه اشنا سيمې ته
د غبرګو تورو د باچا قبر ته ورسېده
هغه کوډله، چې له رنګارنګ جنډو ډکه ده
چې پرې ولاړ دي له رنګه تېوتو نه ډک توغونه
هلته، چې ځوان اسه په خپله سپلاوه وررپرې کړه
د غبرګو تورو له باچا څخه مغروره غاړه
دا ځای اشنا غونډې و
او پرتميني لا يو څو ګامه اخيستي نه وو...
چې يو ناڅاپه يې تر مخ يو څو کوډګر ښکاره شول
لکه پيريان،
لکه د کوډو ديوان
او سم له لاسه يې د ژېړو کاغذونو د مارانو – ښامارنو لوګي
د دې تر مخې دود کړل
د ښامارانو د انځور د لوګي بوی هوا کې ګډ شو
او د

خلکو هنګامه جوړه شوه
کوډګرو غږ وکړ، چې هلئ خلکو!
يوه پردی نجلۍ راغلې دلته
په سترګو نه‌ده ړنده
داسې نجلۍ چې يې دوه سترګې لا تړلي نه دي

هرڅه ته ګوري په پرانيستو سترګو
هرڅه ليدلای شي په سترګو يې خورې نه‌دي کوډګرې تيارې
هلئ!
پردې خورې کړئ
هلئ!
د تورې توتې داسې يوڅپونې راوړئ
چې زموږ مشر کوډګر

د دغې بدې نجلۍ سترګې په خپل لاس وتړي
هلۍ!
چې زمکه باندې اور بل نهشي
هلۍ!
چې ټکه له اسمانه په موږ پرېنهوځي
هلۍ!
چې بيا کوم سرپرېکړی اتل
د دې د سترګو په کتو پر زمکه ونهلوېږي
هلۍ!
دا سترګې يې وروتړئ په تورو ټوټو
هلۍ!
نظر ورځخه وتروړئ د ژېړو کاغذو په لوګو
هلۍ!
او هلۍ!
هلۍ!
او پرتمينه چې رګونو کې يې وينه لا د هسکو دنګو غرو بهېده
د خونړيو کوډګرانو په بدرنګه نظرونو سترګې برګې کړلې
او په وچت غږ يې کوډګر ته وويل:
ولې به سترګې تړم؟
زه مې په خپلو دوارو سترګو دا نړۍ وينمه

زه مې په خپل نظر د سيند اوبه، د غرونو ځوکې
د خپل محبوب ځېره او هرڅه ګورم
زه لمر ليدلی شم او ستوري وينم
زه د سپوږمۍ پلوشې
چې سپينې اوري وينم
دا تاسو ځوک ياست، چې زما سترګې تړئ
دا تاسو ولې د سپېځلو نجونو

د ښکلیو پېغلو او ښځمنو له لیدلو نه ویرېږئ داسې؟
په تاسو څه شوي دي؟
چا؟
او په کوم طلسم داسې جادو کړي یاستئ
چې مو د ښځو له نظر سره بدي ده داسې
زه بیا راغلې یم،
دونیا په برندو برندو ګورم
زه پاڅېدلې یم، چې دغه تور طلسم مات کړم
زه به د نورو ښځو سترګې هم رڼې پرانیزم
زه به د ښکلو نجونو سترګو نه پردې لرې کړم
زه به دا ستاسو کودې ونه‌منم
د دې مارانو، لړمانو، ښامارانو تور لوګي به د دې غرونو شنه اسمان څخه جارو کړم، جارو!
زه به منګی او پاکه خاوره بېرته بیا ومومم
چې زما خورې مورکی ساتلی راته
زه به د پاکو اوبو هغه چینه بیا پیدا کړم
چې د زرین تاویز غنمو ته اوبه ورکړي او شنه شي غنم
چې زموږ د دنګو هسکو غرو کلي ته
بیا نېکمرغي راولي
بیا خپلواکي راولي

هوسی به بیا شي زموږ د کلي د ښکلا او ازادی ملکه
زه غواړم کلی له دې تورو تورو کوډو او کوډګرو څخه وژغورم د تل لپاره
د هسکو دنګو غرونو کلی
زموږ د مینې او خوښی ټاټوبی
زموږ د اصل او نیکونو وطن
زموږ د ښکلي ماشومتوب او د ځوانیو چمن

زه به دونيا ته ګورم
زه به مې سترګې په رڼا ومينځم
زه به سهار کله چې لمر راخيژي
ښکلي شفق ته ځير شم
زه به هرڅه ته ګورم
هيڅوک زما نظر له مانه اخيستلای نه شي
هيڅوک زما سترګې له ما نه غلا کولای نه شي
هيڅوک رڼا رانه لوټلی نه شي
زه د مارانو، ښامارنو د لوګيو د دې تورو کوډو
ژېړ کاغذونه د بدمرغه ژوند طلسم ګڼم
او د سپيڅلي پاڅون
د رڼا زيری خپل نظر کې ساتم...
د پرتميني غرې ناڅاپه د کوډګرو قهرجن ځوږ وخوږ
ناڅاپه مشر کوډګر
په نورو چيغې کړې، چې مه يې پرېږدئ
دا نجلی ووژنئ!
سنګساره يې کړئ!
دا نجلی سترګې لري، ژبه لري
د دې نجلی داسې خبرې نارينه ويښوي
د دې نجلی کتل د ژېړو کاغذونو واک ته ګواښ پېښوي

دغه نجلی د ژېړو ژېړو کاغذو په فرمان
يوه کافره و ګنهګاره ده، عاصې ده عاصې!
د دې نجلی سترګې د تل لپاره وتړئ او ويې وژنئ!
هلئ!
د لويې فتنې
او د روښانه کفر،
د ستر فساد او ګناهونو دغه لوی درمند ته اور واچوئ

هلئ کوډګرو لړمان، او ښاماران لوګی کړئ
په ژېړو ژېړو کاغذونو کې د تورو لیکو
کړی کړی او کرښې کرښې انځورونه په هوا کې ګډ کړئ
دا خوبوړي نارینه غوسه کړئ
دا چې په خوب کې ګرځي
دغه له هرڅه ناخبره ویده
په دغې بدې نجلۍ
داسې ورولمسوئ
چې په لغتو او سوکانویې ځواب ووایي
بیا یې سنګساره کړي او اور ورته کړي
دغه نجلۍ ایره کړئ او په سیند کې یې ایرې واچوئ
چې نورې ښځې پوه شي
او خوبوړو نارینه وو ته عبرت شي عبرت!
د ښځو سترګې پرانیستل څه مانا؟
او د سرېو ویښول او پوه کول څه مانا؟
هلئ!
او مه یې پرېږدئ!
او داسې بیاځلې قیامت شو، قیامت!
په پرتمینې یې دویم قیامت کړ:
اول کوډګرو په ډېرو باندې وویشتله

بیا د سیند د دواړو غاړو خوبوړو نارینه وو زلمو
خپلو لمنو او لاسو کې د ډبرو درمندونه جوړ کړل
لس کوډګر سل شول او بیا زر شول خوبولي نران (!)
ګڼ نارینه لکه لښکر د جذامیانو راغلل
په نګوښېدلو ګامو
لاس و لمنې یې وې ډکې د سنګسار له تیږو
د جذامیانو د لښکرو سترګې سرې په وینو

ځېرې يې مسخ وې له ډېرو زخمو
هغه زخمونه، چې لوګيو د کوډګرو يې وو پرېښي په غمجنو ځېرو
هغه زخمونه، د متروکو او غمچينو، چې ترې وينې راتلې
هغه زاولن زخمونه
چې دوی ته ښبې د غيرت ښکارېدل
د خوبولو جذاميانو غيرتي سرېو
غيرت راوپارېده
ډکې لمنې له ډبرو او لاسونه يې له قهره موټي
چې پرتمينه پېغله ووهي او ويې ولي
او د سرو وينو او لمبو په تاو يې زړونه يخ کړي
د غبرګو تورو د پاچا په قبر جوړې خونې
چې پرې د رنګارنګ جنډو توغونه نبغ ولاړ وو
دې منظرې ته کتل
ښايي د غبرګو تورو شاه به موسک و
ښايي د شاه هغه بې سره تنه
دا وخت خوشاله وه، خندل يې او څه ښاده به وه
چې پرتمينه تر ډبرو لاندې
په خپلو وينو سره شوه
د خوبوړو جذاميانو، غيرتي نرانو

زر،

نه په زرګونو کاڼي

په پرتمينې داسې وورېدل،
لکه د قهر باران،
چې د ښايست په کوم صنمووري
هرچا ويشته په کاڼو
يوه يوازې، د زمان له ډېرو ډېرو پراونو نه راغلې پېغله
هغې ناري وهلې:

های زما خلکو!
اې د سیند د دواړو غاړو خلکو!
اې غیرتي نرانو!
په تاسو کوډې شوي
تاسو په ښو او بدو نه پوهیږئ
د یو کوډګر په چیغه
خپله بېوزلي خور په کانو ولئ
دغه کوډګر ستاسو د هرڅه دوښمنان دي،
ولې نه

وینبېږئ؟
لږ څه راویښ شئ، ګورئ دا څه کوئ؟
زه یم راغلې، چې طلسم مات کړم
زه یم راغلې، چې دې ښځو ته رڼا راولم
او نارینه وو ته وینښتیا راولم
دغو تیارو ته روښانتیا راولم
زه یم راغلې چې سپېڅلې خاوره بیا وموم
د خدای لپاره ویښ شئ!...
خو خوبوړو غیرتي نرانو
د پرتمینې چیغې نه اوربدې
د ښامارانو او مارانو په لوګیو مستو غیرتي نرانو

لاپسې غټې غټې تیږې کړې لاسو کې پورته
او پرتمینه یې سنګساره کړله
د پرتمینې له بدن څخه د وینو لارې لارې بهېدې هره خوا
کوډګران لوړ د غبرګو تورو د پاچا د قبر څنګ ته ولاړ
او دې هرڅه ته یې په برندو کتل
د غیرتي نرانو شور و زوږ کې
د کوډګرانو د کړس کړس خنداوو غږ ننوت

لکه د دنګو هسکو غرو په شنه اسمان کې، چې د ژېړو کاغذونو لوګي
کړی کړی ورکېدل
غټ کوډګر موسک و او وړو وړو يې
په ژېړو داړو خندل
د خوبولو غيرتي نرانو نوي لښکرونه راتلل
لاس و لمنو کې يې پنډ ډبري
چې د رنګينو جنډو
او رنګارنګ توغونو
د خونې خواته،
هلته
چې په کې بې سره تنه پرته وه
د غبرګو تورو د اتل پاچا
د دغې خونې ترڅنګ
يوه نجلۍ په خپلو وينو لژند
د تورو زلفو له هر ول څخه يې ليکې د سرو وينې راتلې
او نوره نه ځګېږوېده
يوازې سپين لاس يې و هسک نيولی
د هغې سپين لاس هم په وينو سور و

له لرې داسې برېښېده لکه د ناوې لاس چې سور وي په نکريزو باندې
نجلۍ لوېدلې وه
او
د غيرتي نرانو ډلو پرې د کانو ګوزارونه کول
نجلۍ لا سپين، په وينو لژند لاس و هسک نيولی
خه شېبه روسته غيرتي نرانو

د نجلۍ هغه بدن
چې نیم په وینو سور و
نیم یې په خاورو سپېره
له دغه ځایه کش کړ
چا له ویښتو څخه نیولې وه روښانه نجلۍ
او چا له هغه سپین، په وینو لژند لاس څخه کارېله د ډبرو ترمنځ
چې یې نیولی هسک و
د پرتمینې په بدن پسې د وینو یوه سره لیکه روانه وه په توره زمکه
خدایزده په دې لیکه یې څه کښلي وو؟
لکه د خپلو جلادانو د طلسم لوګي
داسې کړۍ کړۍ د وینو کرښه
د کاڼو لوټو ترمنځ
وه راکښل شوې مخ د سیند په لورې
د سیند په غاړه یې د ښکلې پرتمینې په بدن باندې د ژېړو کاغذنو یو
لوی درمند جوړ کړ
او بیا یې اور ورته کړ
په ژېړو ژېړو کاغذونو کې د لویو ښامارانو او مارانو لیکې
وسوزېدې
او پرتمینه یې ایرې ایرې کړه
د لمبو منځ کې لا هم لاس د پرتمینې هسک و

د هغې سپین لاس، چې لا لژند په سرو وینو یې و پاس نیولی
تورو لوګیو لا تور کړی نه و
او
پرتمینه د مارانو، ښامارنو په لمبو ستې شوه
داسې ایرې ایرې شوه
چې شین اسمان د هسکو دنګو غرو د کلي یې لوګي ته په ژړا ستړی
شو

د غبرګو تورو د پاچا د قبر خواته لا کوډګرو خندل
په ژېړو داړو يې کړس کړس خندا ته خولې خلاصې وې
او غټ کوډګر لا موسک و
د پرتمينې د بدن روستۍ ايرې د ژېړو ژېړو کاغذونو تر ډېرۍ لاندې
د سيند په غاړه
داسې په مړو اوبو کې وښوييدې
لکه ختيځ ته چې د تلو تړې وي
لکه د خپل اسه په ورک او ناڅرګنده برخليک پسې، چې لاره باسي
او پرتمينه لاړه
ايرې ايرې اوبو کې وبهېده
ښايي يو لاس يې لا هم هسک ساتلی
ښايي تر هغو يې سپين لاس چې نور په وينو سور و
اسمان ته هسک وي، چې اسه پيدا کړ ی
خدای خبر څه به پيښ شي؟
د پرتمينې مېين
زلمی اسه به اوس په کوم مالت کې
د پاکې خاورې په منګې پسې باغچه لټوي؟
د خوبولو غيرتی نرانو
سينې د ښکلې پرتمينې په لمبو يخې شوې
او لا کوډګرو د رنګينو جنډو خوا ته په کړس کړس خندلې

په سيند کې څو ژرندې اوبه لا مړاوې مړاوې په حسرت بهيږې
سيند خپلې لور ته ژاړې
د پرتمينې ايرې ليکه ليکه
د سيند اوبو سره راونې دي ختيځ لورې ته
د پرتمينې ايرې
د اوبو ذهن مينځې
سيند لا روان دی،

لیکه لیکه د ایرو یې په اوبو ګډې دي
ختیځ د خپلې ښکلې لور ایرو ته لارې ښاري
ختیځ د خپلې ښکلې لور راتلو ته فرش د رڼو اوښکو غوړولی په لار...
په هغه تور ماښام، چې سیند خپلې اوبه د پرتمینې په سپېڅلو ایرو ومینځلې
په هغه شپه، چې د ستي پېغلې اروا د غره په لوړ دیواله ونښېده
دلته هوسۍ وژړل
د خپلواکۍ د ملکې له سترګو ډېرې اوښکې وبهېدې
په هغه تور ماښام زموږ ځنګله کې
یو لیونی باد داسې توند لګېده
لکه د ونو له ډېونو سره جنګ چې کوي
باد لکه وږی لیوه
په ځنګله ننوت له ښانګو نه یې خرپ پورته کړ
او غره د باد له انګولا سره په کوکو ژړل
هوسۍ سلګیو کې ځو پېغلې کلیوالې ځانته وبللې
وېویل: ولاړې شئ، په تن کړئ د ورېښمو تورې تورې جامې
او په تیاره کې ورشئ
د هغه سیند په لورې
چې په کې زموږ پرتمینه وسوه

زموږ ستي مېینه پېغله چې اوبو کې د ډېوې په شان روښانه بل شوه
له هغې پاتې ایرې
او هغه لاس چې یې لا پاس نیولی
هغه سپین لاس، چې اوس په وینو سور دی
چې لا لوګیو او لمبو د اور تور کړی نه دی
د دغه غره د نښتر ډډ نه په جوړ شوي میناتور تابوت کې
د غره په ډډه ها دیوال ته یوسئ

او هاغه برج کې يې دويم ځل خښ کړئ
چې په کې باد لا په اتڼ سر دی
د پرتميني تابوت
يوازې پېغلې په اوږه پورته کړئ
د خوبوړو غيرتي نرانو سيوري نه يې هم وساتئ
ورځئ!
زما ښکليو نجونو
ورځئ!
د ميني او پاکۍ ښاپيرو!
او کليوالو نجونو داسې وکړل
د پرتميني تابوت،
چې يې لا سپين په وينو سور لاس ښکارېده ورخخه
پاس يې نيولی و او نه و لا تور کړی د لمبو لوګيو
په هغه برج کې خښ کړ
چې په کې باد لا په اتڼ څرخېده
ها ليونی باد، چې ځنګله کې يې له ځانګو څخه ملا ماته کړه
د زاړه برج تر منځ لا هغسې ترځانه ګرد اتڼ کولو
لا سباوون د لمر زرين جام ته شپېې شمارلې،
چې کليوالې پېغلې بېرته راغلې
او د هوسۍ غوږ ته يې راز غوندې کوم څه وويل...

ملنګ بابا داسې کيسه وکړله
او موږ حيران و حيران
ما ورنه وپوښتل:
بابا !
زموږ اسه،
هغه اتل،
په پرتميني ميين

ها چې وتلی و، د پاکې خاورې ورک منګي لټون پسې، په کومه ولاړه؟
د خپلې مینې له غمجنې کیسې چا خبر کړ؟
خدایزده په هغه به څه پېښه وي اوس؟
اسه خبر دی که نه؟
ملنګ بابا په لمدو سترګو موسک شو
د هغه سترګو کې د راز بربېښنا بیا وځلېده
او زه پرې پوه شوم، چې دا راز لا د ویلو نه دی
ملنګ بابا د خپلو سترګو په بربېښنا پوه کړمه
چې دغه راز به درته روسته بیا هوسۍ ووایي
زموږ د دنګو هسکو غرونو د خوښۍ او ازادۍ ملکه
چې اوس زموږ د کلي
ورک برخلیک ته ژاړي
د مرګ و ژوند په بستر
د سپین ململ شاته یې سترګې نیمه خلاصې شنه اسمان ته ګوري...

څلورمه برخه

لا یو څرک د رڼا ښکاري

ورک منزل د پاکې خاورې

هوسۍ لړ وځګېړوېده
ورو يې بيمارې ښکلې سترګې ما او زما ښايسته مېينې ته راواړولې
هغه چې تورې تورې سترګې يې له اوښکو ډنډ وې
موړ ورنږدې شو، چې يې غږ واورو
نور کليوال چې پوه شول
هوسۍ څه راز وايي
خو ګامه شاته ولاړل
او په ادب يې سترګې زمکه باندې وګنډلې
هوسۍ عجيبه افسانه پيل کړه
زموږ د د نګو دنګو غرو د کلي
د سبا ورځې يې کيسه پيل کړه
څه يې په ماتو او رنځورو تورو
څه يې په ډېره تلوسه پيل کړه
زموږ د دنګو هسکو غرونو د عزت او خپلواکۍ ملکې داسې وويل:
اسه هغه کتيبه وموندله،
چې په‌کې پته د سپېڅلې خاورې
د ها لرغونو زمانو په ژبه

ده ليکل شوې په مرموزو کرښو
ها ډبرليک، چې ليکل شوی و تر ډېرو زمانو ورهاخوا
د پرتميني مورکۍ
د يوې نښې په شان پرېښی موږ ته
په ډبرليک کې د منګي او پاکې خاورې ځای کښل شوی په لرغوني ژبه
په ډبرليک کې ډېر رازونه په مرموزو کرښو
د هسکو دنګو غرو د کلي پرې داستان ليکلی

او هغه لويې خزانې، چې زموږ د کلي په سينه کې نغښتي
اصلي کيسه دلته ده
زموږ د هسکو دنګو غرو په زړه کې
زموږ د خوار کلي په هره لويشته
زموږ د هرځنګل سمسور ګوګل کې
زموږ د هر اېلبند په پراخه سينه
زموږ د دښتو بيابانونو تر پراخو تيږونو لاندې
د سرو لالونو او غميو خزانې خښې دي
په هره لويشت کې مو د سرو زرو سِکې خښې دي
د دغه کلي دغه لويې خزانې، دغه بېشمېره سِکې
ځان ته راکاږي د دونيا ښاماران
د سپينو، سرو او تورو،
د اورنيو خونړيو او يوسترګو زنځيري ديوانو
د څه خوني، د څه وحشي ديوانو
د بلاګانو د شيشکو او پيريانو جنګ په دغو خزانو باندې دی
زه د دې کلی هوسۍ
د دغو خلکو د ژوندون ښاپيرۍ
د خپلواکۍ ښښتنه
د دنګو هسکو غرو د کلي د سپېڅلو ساده خلکو د ارمان ملکه

د دې پراخو خزانو بلهاري شوې يمه
د دې بېشمېره شتمنۍ قرباني شوې يمه
زه که لاتديو کړمه اسيره، د لويديځ د ماښامونو ښار کې
زه که اورديو د کنګلونو ښار ته
په زنځيرونو، زولنو کې بوتلم
که زماني پخوا،
د غبرګو تورو شاه و له بيديا راغلی
د ځرمښکيو او کربوړو له صحرا راغلی

که روسته بیا د غبرګو تورو د پاچا بل لمسی
هغه چې ژېړ زمری یې نوم و او د ژېړو کاغذونو لوی کاروان یې
راوړ
او له هغه سره یوځای و د کوډګرو لښکر
که د ختیځ له لوري
د ابلیس دښتې نه پیریان یا د یوسترګي دیو زوزات راتلل
دا هرڅه هرڅه بس د دغو خزانو لپاره
د دې بېشمېره شتمنیو او د سرو زرو سِکو لپاره
ټولو غوښتل، چې زموږ د دنګو هسکو غرو له زړونو
زموږ د کلي له ګوګل،
زموږ د ځنګلو له منځه
زموږ د دښتو له تېټر او زموږ د هرې لویشتې زمکې له رګ رګ
څخه د وینې په شان
دا خزانې ولوټي
زموږ غمې یوسي
او
زموږ سِکې ولوټي
زموږ شتمنې خپلو ښارونو او بیدیا ته یوسي
دوی زموږ له رګ رګ څخه وینه باسي

لکه له زړونو مو چې مینه باسي
دیوان،
پیریان،
ښاماران
ابلیس،
شیشکې،
کوډګر
ټول خزانو پسې دي

زموږ غميو او سِکو پسې دي
دوی په لوګيو، طلسمونو او د کوډو په زور
زموږه خلک تل بنګساره ساتي
لکه ويده ګرځنده مړي يې ناکاره ساتي
د ښځو سترګې تړي،
نجونې يې خوښې دي ړندې په نظر
د پيغلو سترګو ته رڼا نه‌غواړي
ويښو زلميانو ځخه وېره يې په زړونو خوره
له بيِنا نجونو نه يې ترهه په وهمونو خوره
ټول سره يو دي، بس زموږ کلی يې وران خوښيږي
د خزانو او سرو غميو يې کاروان خوښيږي
زموږ سيندونو کې رواني د ژوندون چينې دي
«آب حيات» زموږ د غرونو اوښکې
ټول دي راغلي، چې له موږ «آب حيات» ولوټي
رڼې خوږې اوبه، غمې غوندې نبات ولوټي
ژېړ زمري پټ د لاتديو لاس نيولی
لاتديو په تاج کې لا زموږ هغه الماس نيولی
د کوه نور په ځل يې سترګې لا ځليږي د ديو
ورديو په ييره راسپريږي، چې بيا جنګ ته راشي

د خزانو او د سکو په هوس ړوند يوسترګی ديو راځي
شيشکو لارې دي نيولې چې کوډګر له ژېړو ژېړو کاغذونو ښامارن لوګی کړي
دا ټولې کوډې، طلسمونه او ړانده دمونه
د لړمانو او مارانو ليکه ليکه تاويزونه او بوينه د خنزير وازده
په زعفرانو ليکل شوي اوراد
او نيل‌توتيا د شيطان
زموږ کليوالو باندې شوي دي بلا د بنګسارۍ کوډې

نران ویده دي په تيارو کې بېخبره ګرځي
اوتر اوتره ګرځي
د نجونو سترګې يې ترلي دي په تورو ټوټو
ښځو او پېغلو ته ليدل لويه ګناه ده، ګناه
د خزانو او سرو سِکو په مينه مست ديوان زموږ له کلي ګرد تاويږي
زموږ د دنګو هسکو غرو د زړونو پانګو ته يې لاس نه رسي
ځکه د ټولو خزانو د پرانيستلو رموز
په يو زاړه ډبرليک
زموږ په لرغوني ژبه
او په مرموزو تورو
دي ليکل شوي پخوا
دا ډبرليک اوس له اسه سره دی
اسه د هسکو دنګو غرو په سردرو کې ورک دی
په ډبر ليک کې د رموزو ترځنګ
د يو منګي او پاکي خاورې پته هم ليکلې
چې د غنمو درې داني يې غېږ کې
دمې ته لارې ځاري
کوډګر لا کوډې کوي

چې دا لرغوني کتيبه ومومي
چې په مرموزو تورو
او په لرغوني ژبه
د خزانو د پرانيستلو په رموزو پوه شي
اسه،
زموږه اتل
په پرتميني ميين
له کتيبې سره له ټولو کوډګرانو ورک دی
له تورو، سرو، سپينو ديوانو ورک دی

هم له شیشکو او پیریانو ورک دی
کوډګر لګیا دي او لا کوډې کوي
د ژېړو ژېړو کاغذونو د مارانو- ښامارانو تور لوګي یې شین اسمان
ته درومي
په دغو کوډو نارینه ویده دي
لکه بنګساره په اپیمو روږدي
لکه جذام وهلي،
لکه زخمونو د متروکو او غمڅینو په بدن څیچیلي
له هرڅه هرڅه بېخبره او په خوب کې روان
نجونې او پیغلې لا لیدلی نه شي
سترګې یې پټې دي،
رڼا ورته ګناه ښکارېږي

کوډګر د کوډو په زور
له کلیوالو غلي
په کتیبې پسې هرځای لټوي
په کتیبې پسې راغلي دیوان
په کتیبې پسې راغلي پیریان
شیطان،

شیشکې
او
د ژېړ زمري ړانده لارویان
ټول راټول شوي دي د دنګو هسکو غرو د کلي ګردچاپېره
څه یې ختیځ ته د ابلیس دښته کې
څه یې ړانده دي زموږ د غرونو له رګونو راوتلیو د ژوندون اوبو ته
او کوډګر کوډې کوي
خو اسه ورک دی
خدای خبر د کوم شپانه په شپول کې پټ دی

یا ځنګله کې

چېرته
د ها زاړه تندر وهلي چنار ډډ کې ناست دی
له ډېرلیک سره یې زړه درېږي
هغه مېین زړګی چې
له هر یو درز سره دوه نومه اخلي
د پرتمیني نوم د مینې په یاد
او ډېرلیک کې د لرغوني زماني افسانه
دې کتیبه کې لیکل شوي په زړه ژبه اسه پوهیږي
بل څوک یې نهشي لوستی
اوس د کوډګرو او دیوانو هم اسه په کار دی
هم کتیبه او هم د ډېرو خزانو هغه مرموزه ژبه
چې د غمیو او سِکو خزانې پرانیزي د رمز په کیلي

***

لا هم طلسم د دیوانو او کوډګرو هغه وخت ماتیږي
چې ستا د تورو تورو سترګو د نجلۍ د غاړې

په پروت زرین تاویز کې
غنم راشنه شي په سپېڅلې خاوره
د داسې زمکې خاوره،
چې د انسان وینه پرې تویې نه وي
او دا غنم خړوب شي
په داسې پاکو اوبو
چې د انسان د وینو رنګ په کې ګډ شوی نه وي
د پاکې خاورې منګی
د پرتمیني مور خښ کړی یوه داسې ځای کې
چې کتیبه کې یې نوم

زموږ په لرغوني ژبه کښلی دی، په ورکو تورو
اې! زموږ د دنګو هسکو غرو شپونکیه
ما ستا شپېلۍ نه دا کیسه واورېده
ستا له نغمو مې دا عجیبه افسانه واورېده
زموږ د کلي د غمونو دا داستان خو ستا شپېلۍ کړ بیان
ستا د شپېلۍ نغمو کې بل فصل د اور هم شته لا
یو ژېړ ښامار چې یې له خولې نه سره اورونه اوري
په شهپرونو یې د غرونو دیوالونه هسک دي
د لوړو لوړو غرو له شا نه راځي
د افسانو د لوی دیوال هغې دونیا نه راځي
چې له دیوانو او کوډګرو خزانه خپله کړي
ښامار په چوغو سترګو
زموږ د دنګو هسکو غرو ګاونډ کې داسې غځوني کوي
چې زمکه هم لړزوي
اور دیو،
لاتدیو
او کوډګر

ابلیس، شیشکي پیریان
د غبرګو تورو د شاه نوي زوزات
له دې ښاماره ریږدي
د تولو زړه باندې د ویرې بوربوکۍ ګډه ده
ښامار زموږ د کلي
په خزانو پسې تکل کړی دی
د لوړو غرونو ترشا
په یوې لارې یې بورجل کړی دی
کوډګر لا کوډې کوي
او کلیوال له خوبه نه ویښیږي

د نجونو، پېغلو سترګې پټې دي لا
او د ښځمنو ليدل
لويه ګناه ده،
ګناه.
خو له دې هرڅه سره
لا وچې نه دي زموږ د هيلو چينې
د هر طلسم ماتېدو لپاره
موږه ژوندي يو دلته
او سترګښتن مو وينې
موږ لا ژوندي يو،
زما ښکليو کليوالو واورئ!
دا طلسمونه ماتول غواړي
د ښامارانو او ديوانو ملاوې
سر او هډونه لړزول غواړي
د هسکو دنګو غرونو دغه کلې
له دغو ټولو نه ژغورل غواړي
د خوبولو نارينه وو ويښول غواړي

د پېغلو، نجونو، ښځو
تړلې سترګې پرانيستل غواړی
رڼا ته تلل غواړي
هرڅه ليدل غواړي
غنم کرل غواړي
د دنګو هسکو غرونو
د کليوالو ژوند ژغورل غواړي.
غنم کرل غواړي

پاکې اوبه چېرته دي؟

هوسۍ موسکۍ وه،
ښکلو سترګو یې اسمان ته کتل
غږ یې اوس نه څګېرووېده
د قهر اور یې اننګو کې ګلابي رنګ په نښا راوسته
په ښکلو شونډو کې یې وینه تاو وه
یوځل یې ماته په عجیب شاني نظر وکتل
بیا یې زما د تورو تورو سترګو مینه کړه له سترګو تېره
او تر دې مخکې چې موږ وپوښتو: د پاکو اوبو راز به څه وي؟
چېرې به بیا مومو رڼې اوبه، چې وینه د انسان پرې بهېدلې نه وي؟
هوسۍ په خپله وویل:
د هغو پاکو اوبو
چې به خړوب کړي غنم
هغه غنم، چې د منګي سپېڅلې خاوره کې یې تاسو کرئ!
هو!
د هغو پاکو اوبو راز هم شپېلۍ ووایه
دا اوبه شته،

خو نه په ځمکه کې چینه لري،
نه سیند او نه باران نه راځي
نه چېرته لوړو غرو نه
نه له بیابان نه راځي
د دغو پاکو او سپېڅلو اوبو
چینه په سترګو کې ده
د لوړو غرونو هسکو دنګو څوکو
د سردرو لمن کې
زموږ د کلي د ښځمنو، ښکلو پېغلو او کوشنیو نجونو
په هغو سترګو کې، چې

له زمانو راهيسي پټې دي او هېڅ نه وينې
چې د لوګيو کوډګرانو دي ترلې د تيارو په تو‌تو
هو هغه سترګې، چې ليدل پرې د دونيا ګناه ده
د هغو نجونو سترګې، چې د مارانو – ښامارنو په لوګو بندې دي
چې ژېړو ژېړو کاغذونو ترې رڼا لوټلې
د دغو سترګو اوښکې
په يوه جام کې ځاځکې ځاځکې واخلئ
لکه سپېڅلې اوبه
دغه رڼې او ځلېدلې اوښکې
داسې راټولې کړئ په نوم د رڼا
چې ترې يوجام ډک شي
او بيا د هغه منګي
سپېڅلې خاوره کې غنم وکرئ
له دغه جام څخه په نوم د رڼا
راڅڅېدلې دغه اوښکې ورکړئ
که زموږ د دنګو هسکو غرو د کلي
د ښځو، پېغلو او کوشنيو نجونو

د سترګو اوښکې – پاکه خاوره کې – غنم وښنې
په هغه ورځ به طلسمونه مات شي
هغه شېبه به لمر راوخيژي زموږ په کلي
هغه شېبه به د مارانو – لړمانو لوګي
د کوډګرانو په سپږمو ننوځي
زموږ د کلي نارينه به ټول راويښ شي او روښانه به شي
د نجونو، پېغلو، ښځو
سترګې به وويني رڼا او دونيا
د ښځو سترګې چې رڼا وويني
نارينه ټول ويښيږي

او بیا به زموږ کلي کې فصل د غنمو شین شي
زموږ کلیوال به کړي په دې غنمو
ماته له ډېرو زمانو نه رانیولې روژه
او زه به تاج په سر کړم
یو ځل به بیا شمه د کلي د خوښی او ازادی ملکه
موږ به په ټولو زمکو
بیا شنه غنم وکرو
دیوان به مات شي، ښاماران به مړه شي
کوډګر به وسوزي د ژېړو کاغذونو اور کې
پیریان به وتښتي، شیشکې به د دروغو افسانو کې مړې شي
او ژېړ ښامار به بندي پاتې شي د دنګو دیوالونو ترشا
زمری به بېرته د کربوړو خرمښکیو بیابان ته ستون شي
اتل اسه به په پالنګ د پرتمیني پریوزي
او زاړه برج کې به لا باد په اتښونو سر وي
ولاړ شئ اسه پیدا کړئ
کتیبه ووایئ: چې چېرته پاکه خاوره د منګي خښنه ده؟
ولاړ شئ!

د کلي د ښځمنو، پیغلو، نجونو له تړلیو سترګو
د اوښکو جام را ډک کړئ
ولاړ شئ غنم وکرئ
او زموږ کلي ته بیا ژوند راولئ!
پاک خدای مو مل شه! ګرانو!
ورځئ! په مخه مو ګېډی ګېډی ګلونه!

او موږه دوه میینان

د لوړو څوکو هسکو دنګو غرونو
د سردرو د شنو لمنو خوا کې

هلته یو کلی دی د وینو کلی
د ژېړو ژېړو کاغذونو د لوګیو کلی
چې نارینه یې ټول ویده دي، ویده
او نجونې، پېغلې، ښځې
په سترګو هېڅ نه ویني
داسې یو کلی، چې ماران او ښاماران په کې په کوډو مست دي
او مورِ ددې کلي یو دوه لیونیان
دوه کلیوال او دوه میین ملنګان
یو یې شپونکی ،چې په شپیلیو باندې کوډې کوي
بله ملنګه نجلۍ
هغه چې تورې تورې سترګې لري
غاړه په غاړه ځو د غرو څوکو ته
چې خپل اتل پیدا کړو
د زمانو له ډېرو ډېرو پړاوونو هاخوا
د شنو غنمو د فصلونو له خوږې زمانې
ها راستون شوی اسه
چې کتیبه یې زمورِ د ژوند موندلې

په کتیبه کې زمورِ د ورکې ځای لیکلی په لرغونې ژبه
د پاکې خاورې منګی
او زمورِ د ډېرو خزانو په رمز لیکلې پته
چې د دیوانو، ښامارانو او پیریانو پرې سیالي ده د ابلیس دښته کې
مورِ له اسه سره یوځای ورځو
پاکو اوبو سپیڅلې خاورې پسې
پاکې اوبه زمورِ د نجونو، پېغلو
او کلیوالو ښځو اوښکې دي، چې جام ډکوي
او د منګي په پاکه خاوره کې مورِ دوه میینان
غواړو غنم وکرو

او کلیوالو ته مو ژوند وبښو
هغوی چې ټول عمر روژه نیولې
کلونه وشول د اورونو منځ کې
زموږ غنمو ته په تمه ناست دي
موږه له غره څخه خپل کلی وینو
چې ترې لمبې او تور دودونه خیژي
خو موږه دوه لیونیان
غاړه په غاړه ځو د غرو څوکو ته
پاکو اوبو سپیڅلې خاورې پسې
غواړو
غنم
وکرو.
پای

۱۶ دلو ۱۴۰۲